

คู่มือการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงาน ป้องกันปราบปราม ๒๕๖๔

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำกล่าว ผบ.ตร.

คำกล่าว รอง ผบ.ตร.

สารบัญ

คำกล่าว ผบ.ตร.

คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันปราบปรามเล่มนี้ เป็นคู่มือที่พัฒนามาจากการนำสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานระหว่างกรมตำรวจ ระบุถึงเหตุอันควรระวังต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่เกิดขึ้นจริงในช่วงที่ผ่านมา นำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อหาสาเหตุของปัญหา แล้วนำมาเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงยุทธวิธีตำรวจให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา สภาพความเป็นจริง และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (SOP) ได้อย่างถูกต้อง โดยจัดทำเป็นรูปแบบไฟล์ที่ประกอบไปด้วยคำอธิบายเนื้อหาในรูปแบบร้อยแก้ว Mind map ภาพและวิดีโอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจสามารถใช้ประโยชน์และเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และยังสามารถศึกษาทำความเข้าใจ ทำให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ลดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินที่อาจเกิดขึ้นทั้งต่อตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานและประชาชนที่อยู่บริเวณโดยรอบพื้นที่เกิดเหตุ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันปราบปรามนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ ทำให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ประชาชนเกิดความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน นำมาซึ่งความสงบสุขของสังคม สมกับวิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมาย ที่นำสมัย ในระดับมาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา” และขอขอบคุณคณะผู้จัดทำและผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ร่วมจัดทำคู่มือเล่มนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พลตำรวจเอก สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

คำกล่าว รอง ผบ.ตร.

ตามเจตนารมณ์ของ พลตำรวจเอก สุวรัตน์ แฉียงยอดสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ที่ต้องการให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความนำสมัย มีมาตรฐานสากล มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ลดการสูญเสียและการถูกดำเนินคดีจากการปฏิบัติหน้าที่ คณะทำงานพัฒนางานป้องกันปราบปรามจึงได้จัดทำคู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันปราบปรามโดยการนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามในปัจจุบัน มาวิเคราะห์เพื่อทำการปรับปรุงรูปแบบและยุทธวิธีให้เหมาะสม สอดรับกับสถานการณ์ปัจจุบัน และได้จัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันปราบปรามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริงที่ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งยังได้นำคู่มือดังกล่าวไปให้ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง และหลักสูตรผู้กำกับการของกองบัญชาการการศึกษา ได้วิจารณ์ข้อดีข้อเสีย และข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้โดยได้จัดทำคู่มือไฟล์ข้อมูลออนไลน์ที่สามารถเข้าใจได้ง่ายในรูปแบบ Mindmap ประกอบภาพ และคลิปซึ่งสามารถเข้าไปศึกษาได้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ตามเจตนารมณ์ของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผมหวังว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันปราบปรามจะสามารถใช้ประโยชน์จากคู่มือที่จัดทำขึ้นนี้ เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของตัวผู้ปฏิบัติเองต่อไป

พลตำรวจเอก รอย ینگไผโรจน์
รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สายงานป้องกันปราบปราม

๑.ระเบียบ ข้อกฎหมาย

๑.๑ การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด

๑.๒ การตรวจค้น จับกุม

๑.๓ การป้องกันตัวของเจ้าหน้าที่

๑.๔ การปฏิบัติเมื่อถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่

ภาพรวมคู่มือฯ

คลิปภาพรวมของการฝึกฯ

คลิปการระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒. ยุทธวิธี

๒.๑ หลักปฏิบัติของคู่สายตรวจ(คู่ Buddy)

๒.๒ มาตรฐานการปฏิบัติงาน(SOP)

๒.๓ ระดับการใช้กำลัง

คำอธิบายการใช้คู่มือฯ

คู่มือฝึกอบรมพัฒนาประสิทธิภาพผู้ปฏิบัติงานสายงานป้องกันปราบปรามนี้ เป็นคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปราม ในการเข้าไประงับเหตุในเหตุที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ เหตุคนคลุ้มคลั่ง คนทะเลาะวิวาท คนมีอาวุธ และการตรวจสอบจากประชาชน ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ๒ หัวข้อใหญ่ๆคือ ๑.ข้อกฎหมาย ๒.หลักยุทธวิธีตำรวจ

ในหัวข้อกฎหมาย จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สายตรวจโดยตรง ในเรื่องของการตรวจค้น จับกุม การใช้อาวุธ รวมทั้งกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในหัวข้อวิชากฎหมายจะมีคำบรรยาย ตัวอย่าง และฎีกาประกอบในทุกหัวข้อย่อย

ในหัวข้อที่ ๒ เรื่องยุทธวิธีตำรวจ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ (๑) หลักการทำงานของคู่สายตรวจ (๒) มาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP) ในการระงับเหตุเรื่อง (๒.๑) คนคลุ้มคลั่งจากการเสพยา ใช้ยา ใช้สารเสพติดและการมีภาวะผิดปกติทางจิต (๒.๒) คนทะเลาะวิวาท รวมทั้งการยกพวกตีกัน (๒.๓) คนร้ายมีอาวุธ (๒.๔) บุคคลขอตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ และ (๓) ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ ทั้งการใช้มือเปล่า อาวุธไม่ถึงตายและอาวุธถึงตาย โดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจการใช้ระดับกำลังที่เหมาะสมถูกต้องตามสถานการณ์ ซึ่งในแต่ละหัวข้อย่อย จะมีเนื้อหารายละเอียด และคลิปวิดีโอประกอบในการบรรยาย รวมทั้งคลิปในการเข้าไประงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเหตุต่างๆ

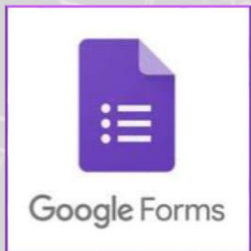
พล.ต.ต.ดร.รัชชัย ปิตะนีละบุตร

รอง ผบช.ภ.๒/คณะทำงานนโยบายการพัฒนางานป้องกันปราบปราม

กลับ
หน้าหลัก

ขั้นตอนและวิธีการใช้คู่มือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สายงานป้องกันปราบปราม

ลงทะเบียนผ่าน
สน./สภ./กก. เพื่อกำหนด
Username/Password
โดยมี บก./ภ.จว. และ
บช./ภ. ควบคุมการปฏิบัติ

เข้าเว็บไซต์
<http://rtp.ztidev.com/>

ระบบข้อสอบออนไลน์
Synthesizer Course

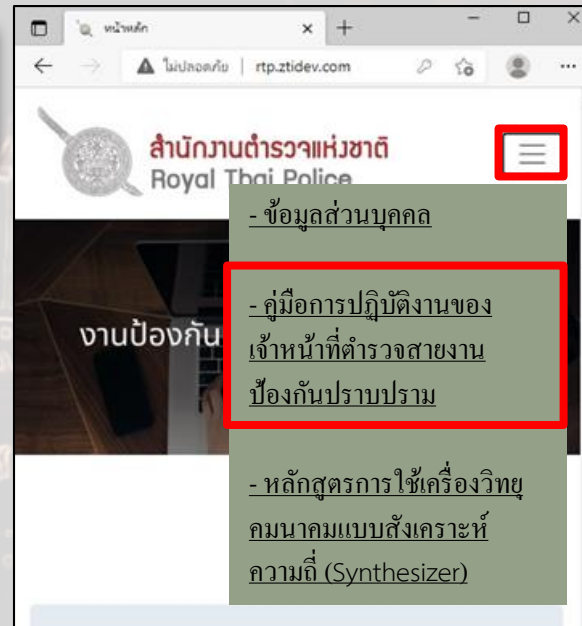
เข้าสู่ระบบ

ชื่อผู้ใช้งาน: Username

รหัสผ่าน: Password

ลืมรหัสผ่าน?

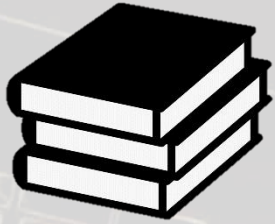
เข้าสู่ระบบ

เลือกเมนู

- คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
สายงานป้องกันปราบปราม
เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ ppt.

ตัวอย่างเนื้อหา สารบัญคู่มือฯ

คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

CLICK

๑. ระเบียบฯ ข้อกฎหมาย

๑.๑ การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด

๑.๒ การตรวจค้น จับกุม

๑.๓ การป้องกันตัวของเจ้าหน้าที่

๑.๔ การปฏิบัติเมื่อถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่

ภาพรวมคู่มือฯ

คลิปภาพรวมของการฝึกฯ

คลิปการระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒. ยุทธวิธี

๒.๑ หลักปฏิบัติของคู่สายตรวจ(คู่ Buddy)

๒.๒ มาตรฐานการปฏิบัติงาน(SOP)

๒.๓ ระดับการใช้อำนาจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
Royal Thai Police

แนวทางการปฏิบัติ ด้านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด

รายละเอียดแนวทางปฏิบัติ
รูปภาพ การปฏิบัติ
คลิปวิดีโอรูปแบบการตั้งด่าน
คลิปวิดีโอ ยุทธวิธีการตรวจค้น บุคคลและรถยนต์
คลิปวิดีโอ ยุทธวิธีการตรวจค้น บุคคลและรถจักรยานยนต์

กลับ
หน้าหลัก

ตัวอย่างเนื้อหา สารบัญคู่มือฯ

คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
สายงานป้องกันปราบปราม

CLICK

๑.๒ การตรวจ

๑.๓ การป้องกันตัวของเจ้าหน้าที่

๑.๔ การปฏิบัติเมื่อถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่

ภาพรวมคู่มือฯ

คลิปภาพรวมของการฝึกฯ

คลิปการระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๒. ยุทธวิธี

๒.๑ หลักปฏิบัติของคู่สายตรวจ(คู่ Buddy)

๒.๒ มาตรฐานการปฏิบัติงาน(SOP)

๒.๓ ระดับการใช้อำนาจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

องค์ประกอบกำกับการป้องกันตัวของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ(คำอธิบาย)

๑. ตอบโต้ภัยอันตรายที่
ละเมิดกฎหมาย

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

๒. ภัยอันตรายใกล้จะถึง

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

๓. ป้องกันตนเองหรือ
ผู้อื่น

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔. พอสสมควรแก่เหตุ

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

กลับ
หน้าหลัก

ตัวอย่างเนื้อหา สารบัญคู่มือฯ

คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
สายงานป้องกันปราบปราม

๑.ระเบียบ ข้อกฎหมาย

- ๑.๑ การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด
- ๑.๒ การตรวจค้น จับกุม
- ๑.๓ การป้องกันตัวของเจ้าหน้าที่
- ๑.๔ การปฏิบัติเมื่อถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่

ภาพรวมคู่มือฯ

คลิปภาพรวมของการฝึกฯ

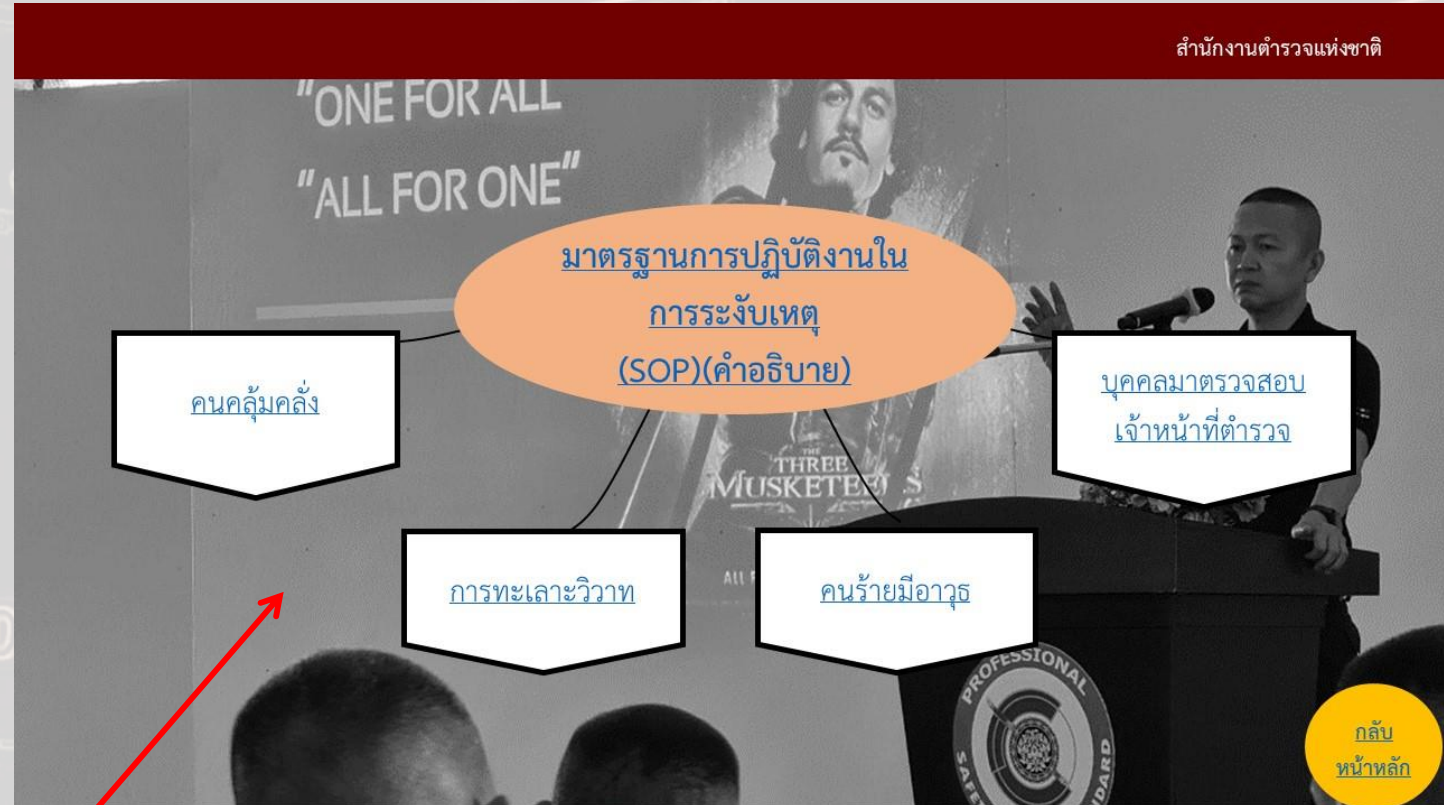
คลิปการระงับเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

CLICK

๒.๑ หลักสูตรการฝึกของตำรวจ(คู่ Buddy)

๒.๒ มาตรฐานการปฏิบัติงาน(SOP)

๒.๓ ระดับการใช้อำนาจ

คำอธิบายภาพรวมหัวข้อวิชากฎหมาย

เป็นเนื้อหาสรุปองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ต้องใช้เป็นประจำ เริ่มจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตั้งด่านของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การใช้อำนาจตรวจค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ การจับกุม การป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีการประทุษร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลที่มาร่วมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ ความผิดดูหมิ่น หมิ่นประมาท ต่อสู้ขัดขวาง ขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ตลอดจนกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจถูกฟ้องร้องจากการปฏิบัติหน้าที่ ว่ามีระเบียบที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติอย่างไร

คำอธิบายภาพรวมหัวข้อยุทธวิธีตำรวจ

ในหัวข้อยุทธวิธีตำรวจในการเข้าไประงับเหตุ มีทั้งหมด ๓ หัวข้อ ได้แก่ (๑) การทำงานของคู่สายตรวจ (๒) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP) (๓) ระดับการใช้กำลัง

ในการทำงานของคู่สายตรวจ เป็นการอธิบายในเรื่องของการบริหารเหตุการณ์ของคู่สายตรวจ ตำแหน่งในการยืนของคู่สายตรวจกับผู้ก่อเหตุ สำหรับในส่วนของมาตรฐานการปฏิบัติงานในการระงับเหตุ (SOP) เป็นรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติในรูปของ Mind Map ในเหตุคนคลุ้มคลั่งจากการเสพยา ใช้ยา ใช้สารเสพติด หรือการมีภาวะผิดปกติทางจิต เหตุคนทะเลาะวิวาทรวมทั้งการยกพวกตีกัน เหตุคนร้ายมีอาวุธ และเหตุในกรณีมีบุคคลมาขอตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

สำหรับในหัวข้อสุดท้าย เกี่ยวข้องกับระดับการใช้กำลัง เป็นยุทธวิธีในเรื่องของการใช้มือเปล่า การใช้อาวุธไม่ถึงตาย ได้แก่ ดิ้ว ไม้ง่าม สเปรย์พริกไทย ปืนปี๊ปีกัน ปืนยิงเชือกรัดขา ปืนยิงตาข่าย ปืนลูกซองยาง ปืนไฟฟ้า ระเบิดแสงเสียง แก๊สน้ำตา และการใช้อาวุธถึงตาย ได้แก่ อาวุธปืน โดยให้ความสำคัญกับการตัดสินใจในระดับการใช้กำลังที่เหมาะสมตามสถานการณ์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ Royal Thai Police

แนวทางการปฏิบัติ ด้านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด

[รายละเอียดแนวทางปฏิบัติ](#)

[รูปภาพ การปฏิบัติ](#)

[คลิปวิดีโอรูปแบบการตั้งด่าน](#)

[คลิปวิดีโอ ยุทธวิธีการตรวจค้น
บุคคลและรถยนต์](#)

[คลิปวิดีโอ ยุทธวิธีการตรวจค้น
บุคคลและรถจักรยานยนต์](#)

[กลับ
หน้าหลัก](#)

ด้านตรวจและจุดตรวจ

แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๕ ส่วน คือ

๑. พื้นที่เฝ้าระวังสังเกตรถต้องสงสัย
๒. พื้นที่คัดกรอง
๓. พื้นที่ตรวจค้น/กองอำนาจการ
๔. พื้นที่คอยสกัดรถ
๕. พื้นที่ควบคุมผู้กระทำผิด

เว้นแต่มีข้อจำกัดพื้นที่ปฏิบัติ
อาจปรับเหลือ ๓ ส่วน คือ

แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. พื้นที่เฝ้าระวังสังเกตรถต้องสงสัย
และพื้นที่คัดกรอง
๒. พื้นที่ตรวจค้น/กองอำนาจการ
๓. พื้นที่คอยสกัดรถและพื้นที่ควบคุม
ผู้กระทำผิด

จุดสกัด

การแบ่งพื้นที่ ปรับตามสถานการณ์ และสภาพพื้นที่ โดยให้เป็นไปตาม
หลักยุทธวิธี โดยให้คำนึงหลักความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
และประชาชน

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

การขออนุญาต และ ขอ QR Code ประเมินความพึงพอใจ

ด้านตรวจ

ให้หัวหน้าสถานีดำเนินการขอ QR Code จากระบบสารสนเทศ ตร.
แล้วนำไปติดตั้งที่ด้านตรวจ เพื่อให้ประชาชนได้ scan QR Code
ประเมินระดับความพึงพอใจ

จุดตรวจ

ให้หัวหน้าสถานีดำเนินการขออนุญาตตั้งจุดตรวจ
พร้อมกับขอ QR Code จากระบบสารสนเทศ ตร.
แล้วนำไปติดตั้งที่จุดตรวจ เพื่อให้ประชาชนได้ scan QR Code
ประเมินระดับความพึงพอใจ

จุดสกัด

—

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

อุปกรณ์

ที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ

ป้ายแจ้งเตือน

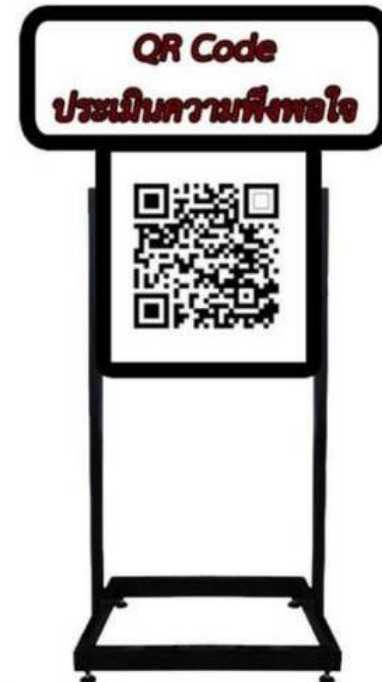
ป้ายไฟเตือน

ป้ายไฟด่านตรวจ / จุดตรวจ

ป้ายแจ้งขั้นตอนการปฏิบัติ

ป้ายติด QR Code
ประเมินความพึงพอใจ

กลับ

ต่อไป

อุปกรณ์

ที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ

กล้องวงจรปิด

ด่านตรวจอย่างน้อย 4 ตัว
จุดตรวจอย่างน้อย 2 ตัว

กล้องวงจรปิดชนิดติดตัว

Body camera หรือ กล้องติดหมวก

กระบองไฟ

สมุดจดบันทึกประจำด่านตรวจ / จุดตรวจ

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

อุปกรณ์

ที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ

เต็นท์อำนวยความสะดวก
พร้อมโต๊ะ เก้าอี้ (ถ้ามี)

อุปกรณ์เครื่องกีดขวาง

กรวยยาง ตามความเหมาะสม

กลับ

ต่อไป

อุปกรณ์

ที่ใช้ในการตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ

รถยนต์สายตรวจ

รถควบคุมผู้ต้องหา

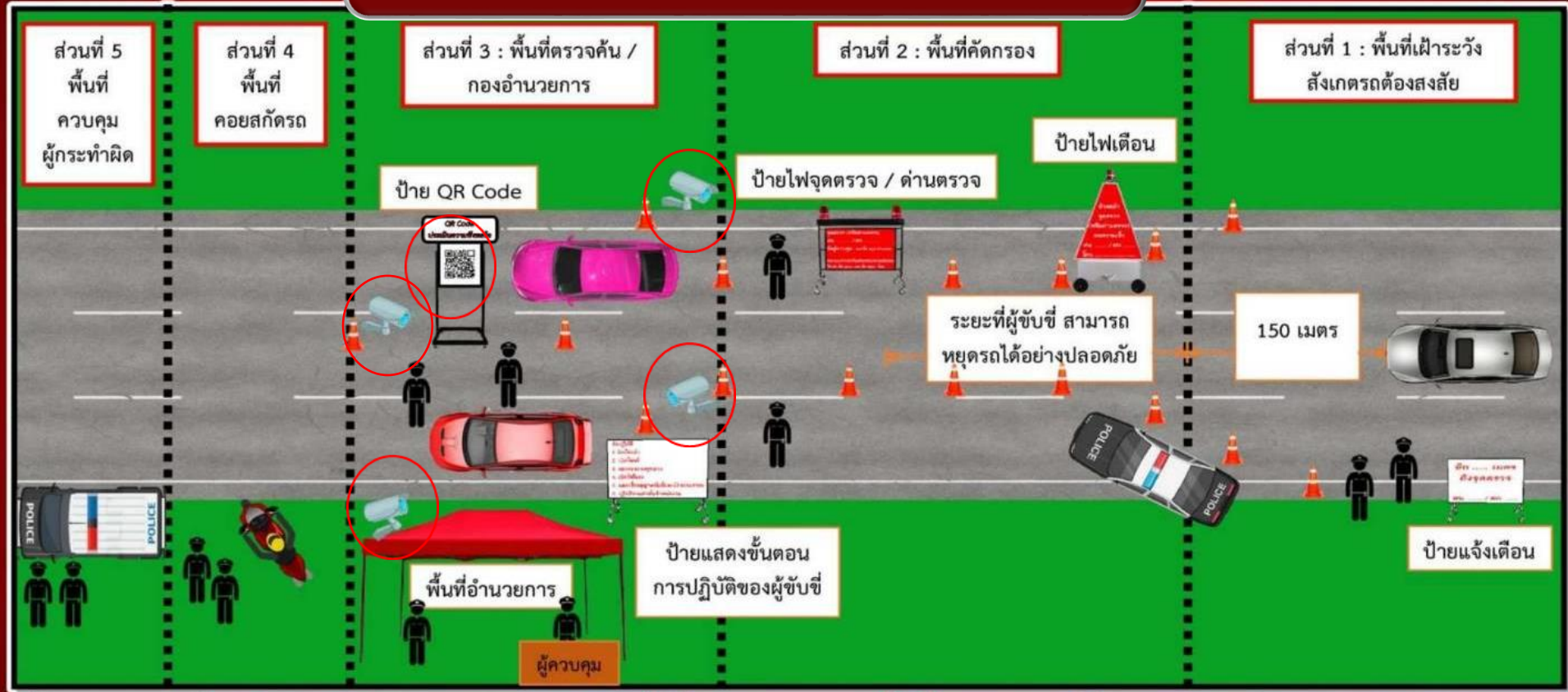

รถจักรยานยนต์

ด้านตรวจ/จุดตรวจ

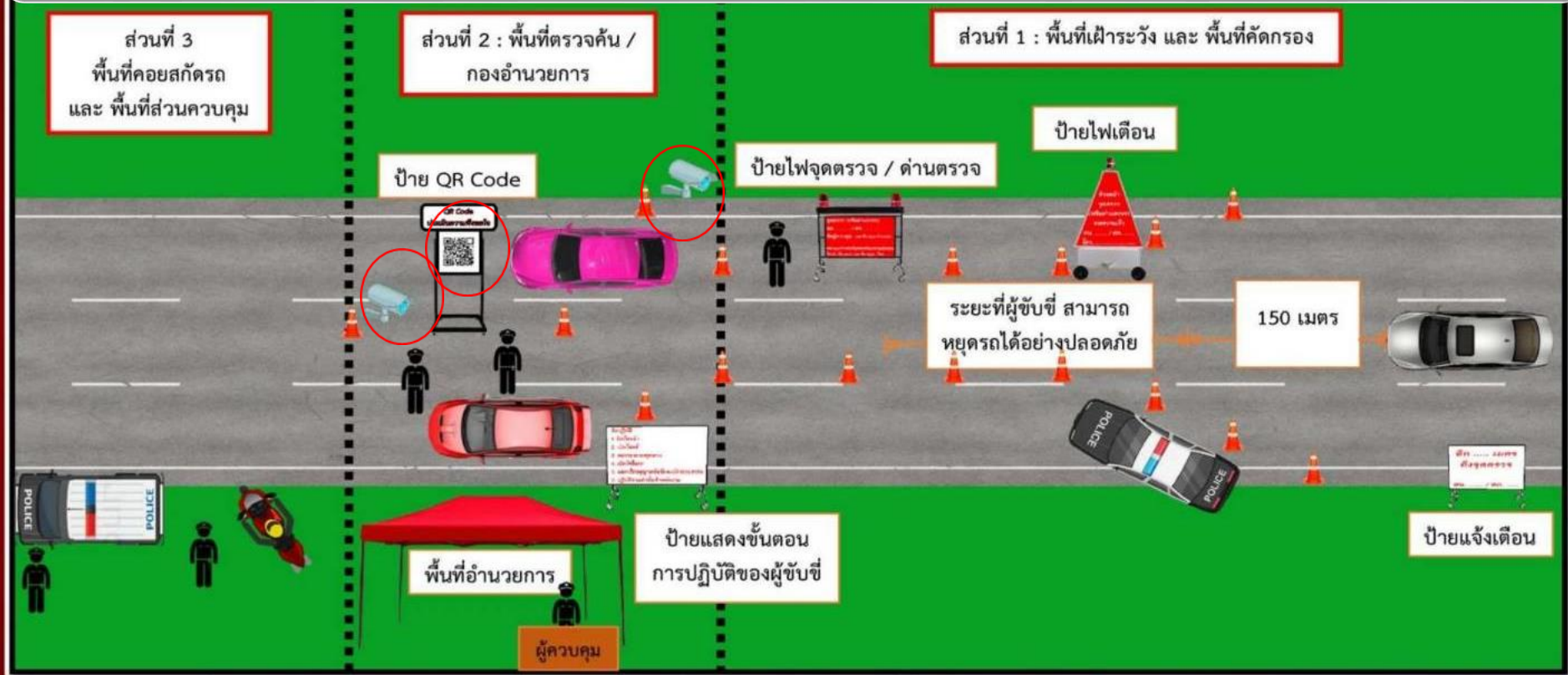

กลับ

ต่อไป

จุดตรวจ

กลับ

ต่อไป

ตัวอย่างการตั้งจุดสกัด

รถผู้ต้องสงสัย

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

ตัวอย่างการตั้งจุดสกัด

กลับ

รถผู้ต้องสงสัย

ต่อไป

ตัวอย่างการตั้งจุดสกัด

ถ้ามี กำลัง จยย.เพิ่ม ๑ คัน

กลับ

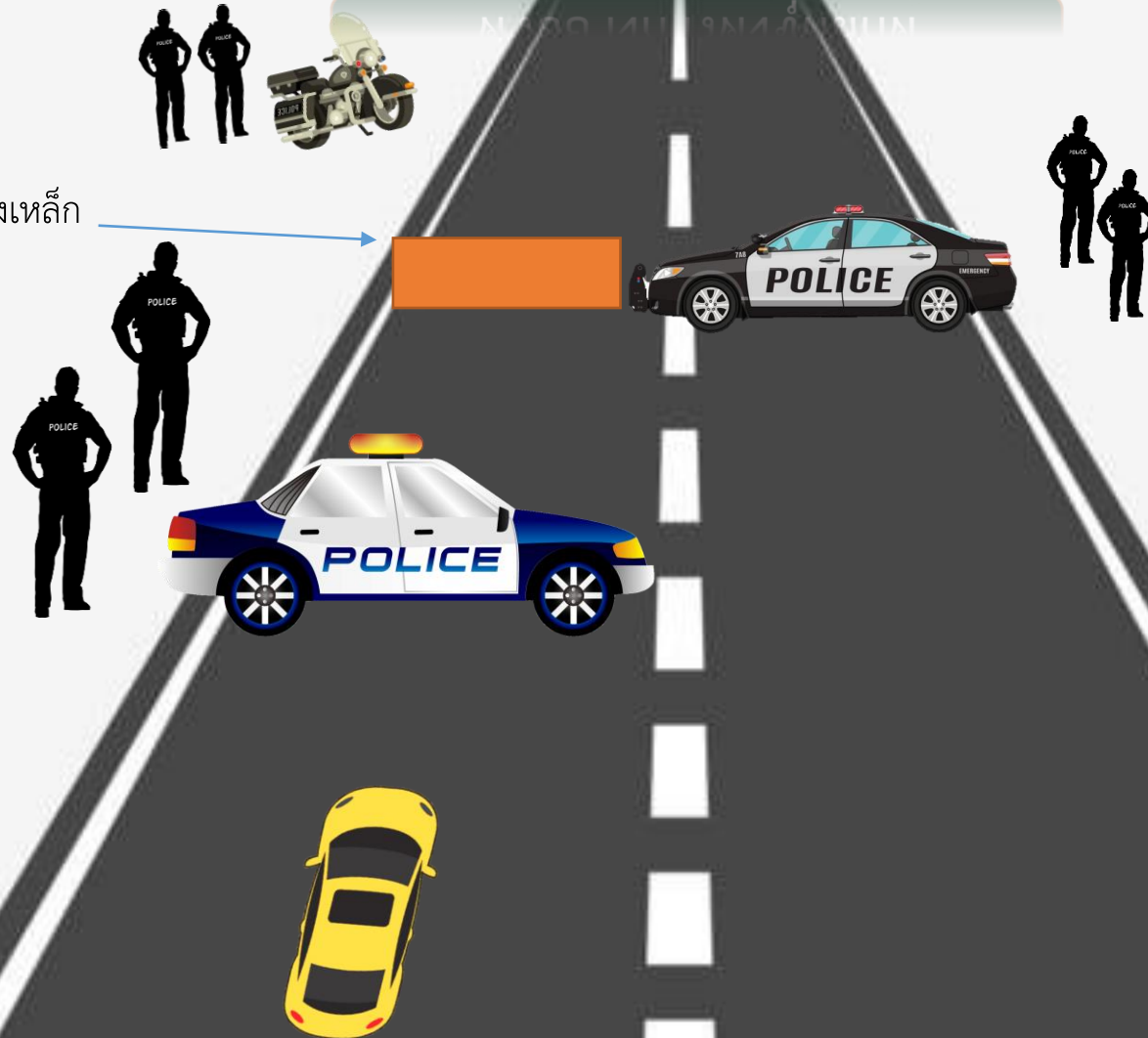
รถผู้ต้องสงสัย

ต่อไป

ตัวอย่างการตั้งจุดสกัด

หุ่นบดักรถยนต์, แผงเหล็ก
หรืออุปกรณ์ดักล้อ

กลับ

รถผู้ต้องสงสัย

การตรวจค้น

การจับกุม

กลับ
หน้าหลัก

ขั้นตอนการตรวจค้น

[คำอธิบายในรายละเอียด](#)

[ตัวอย่างฎีกา](#)

๑. แจ้งให้บุคคลหรือรถหยุด

๒. แสดงตนว่าเป็น
เจ้าหน้าที่ตำรวจ

๓. แจ้งเหตุอันควร
สงสัยในการตรวจ
ค้น

๔. ตรวจค้น

๕. ทำบันทึกตรวจค้น/จับกุม

๑. **แจ้งให้บุคคลหรือรถหยุดเพื่อตรวจค้น** หากไม่หยุดตำรวจจะสามารถใช้อำนาจจับกุม ในข้อหาขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา [มาตรา ๓๖๘](#) ได้

๒. **แสดงตนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ** หากไม่แสดงตนจะเป็นเหตุให้ผู้ต้องสงสัยสามารถใช้สิทธิป้องกันขัดขวางการทำงานของตำรวจได้ และไม่เป็นความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา [มาตรา ๑๓๘](#) ได้

๓. **แจ้งเหตุอันควรสงสัยต่อบุคคลและ/หรือผู้ขับรถเพื่อขอตรวจค้น** ซึ่งเป็นที่มาของการค้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา [มาตรา ๙๓](#)

๔. **ตรวจค้น** การค้นคน ยานพาหนะ หรือสถานที่ ให้ทำด้วยความสุภาพ ไม่ให้ของกระจัดกระจายและเสียหาย หากเป็นผู้หญิงให้ใช้ผู้หญิงค้น โดยถ้ามีเหตุสงสัยสามารถควบคุมตัวบุคคลมิให้รบกวนการตรวจค้นได้ ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา [มาตรา ๘๕](#) [มาตรา ๙๙](#) [มาตรา ๑๐๐](#)

๕. **บันทึกรายละเอียดแห่งการค้น** และสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้ บันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา [มาตรา ๑๐๓](#)

หากค้นแล้วพบการกระทำความผิดให้จับกุมตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา [มาตรา ๗๘](#) และ [มาตรา ๘๓](#)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

- (๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐
 - (๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
 - (๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้
 - (๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว
- ตามมาตรา ๑๑๗

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่าง ๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

การค้นนั้นจะต้องทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องให้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่น ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๓ ห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลใดในที่สาธารณะ เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้นในเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งได้มาโดยการกระทำความผิดหรือซึ่งมีไว้เป็นความผิด

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๙ ในการคั่นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๐๐ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นหรือจะถูกค้น จะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้หรือให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การค้นนั้นไร้ผล

ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้เอาส่งของที่ต้องการพบชุกซ่อนในร่างกายเจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้นได้ดังบัญญัติไว้ตามมาตรา ๘๕

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๐๓ ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบ้านที่รายละเอียดแห่งการค้น และสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทนหรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดต่อสู้ หรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการต่อสู้หรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๖๘ ผู้ใดทราบบำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการสั่งเช่นนั้น เป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๒๑๒/๒๕๓๙

ป.อ. มาตรา ๑๓๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๗๘, ๙๓

ก่อนเกิดเหตุสืบตำรวจเอก พ. พบเห็นจำเลยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าจะกระทำความผิดโดยมีเครื่องมืออาวุธหรือวัตถุ
อย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด และพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมืองโดยไม่ได้รับอนุญาตซึ่งเป็นความผิดซึ่งหน้าแม่
สืบตำรวจเอกพ. ไม่มีหมายจับ แต่ได้แสดงตัวว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจให้จำเลยทราบแล้ว สืบตำรวจเอก พ. จึงมีอำนาจ
ตรวจค้นและจับจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗๘(๑)(๒), ๙๓ การที่จำเลยใช้มือกดอาวุธปืน
ไม่ให้สืบตำรวจเอก พ. ดึงออกมาจากเอวจำเลยเพื่อยึดเป็นของกลาง จึงเป็นการขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตาม
หน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕๒/๒๕๒๑

ป.อ. มาตรา ๑๔๐ ป.วิ.อ. มาตรา ๙๓

วัยรุ่นกำลังเดินอยู่ในทางสาธารณะ คนหนึ่งเป็นผู้ต้องหาของตำรวจ มีผู้แจ้งว่าบุคคลเหล่านั้นจะไปทำผิดเป็นเหตุอันควร
สงสัยว่าจะกระทำความผิดและมีอาวุธที่จะนำไปใช้ทำผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจค้นได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๙๓ จำเลยขัดขวางโดยยิงตำรวจ เป็นความผิดตาม มาตรา ๑๔๐, ๒๘๙, ๘๐ ลงโทษตาม มาตรา ๒๘๙, ๘๐ ซึ่งเป็นบท
หนัก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๗๒๒/๒๕๕๕
พนักงานอัยการจังหวัดอ่างทองโจทก์

ป.วิ.อ. มาตรา ๙๓

ป.อ. มาตรา ๑๓๖, ๑๓๘ วรรค สอง, ๓๖๗

เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าบริเวณที่เกิดเหตุอยู่บนถนนสุทธาวาสไม่ใช่หลังซอยโรงถ่านตามที่สืบตำรวจโท ก. และสืบตำรวจตรี พ. อ้างว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นประจำแต่อย่างใด และจำเลยไม่มีท่าทางเป็นพิรุณคงเพียงแต่นั่งโทรศัพท์อยู่เท่านั้น การที่สืบตำรวจโท ก. และสืบตำรวจตรี พ. อ้างว่าเกิดความสงสัยในตัวจำเลยจึงขอตรวจค้น โดยไม่มีเหตุผลสนับสนุนว่าเพราะเหตุใดจึงเกิดความสงสัยในตัวจำเลย จึงเป็นข้อสงสัยที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกเพียงอย่างเดียว ถือไม่ได้ว่ามีเหตุอันควรสงสัยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๙๓ ที่จะทำการตรวจค้นได้ การตรวจค้นตัวจำเลยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยซึ่งถูกกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงมีสิทธิโต้แย้งและตอบโต้เพื่อป้องกันสิทธิของตน ตลอดจนเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งใด ๆ อันสืบเนื่องจากการปฏิบัติที่ไม่ชอบดังกล่าวได้ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๕๑/๒๕๕๑

ร้านก๋วยเตี๋ยวของจำเลยขณะเปิดบริการมิใช่ที่รโหฐาน แต่เป็นที่สาธารณะสถาน เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจมีเหตุอันควรสงสัยว่าจำเลยมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองอันเป็นความผิดต่อกฎหมาย ย่อมมีอำนาจค้นจำเลยได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๘๓ และเมื่อตรวจค้นพบเมทแอมเฟตามีนอยู่ในครอบครองจำเลย การกระทำของจำเลยก็เป็นความผิดซึ่งหน้า เจ้าพนักงานตำรวจย่อมมีอำนาจจับจำเลยได้ โดยต้องมีหมายจับตามมาตรา ๗๘ (๑)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๘๒/๒๕๐๗

ตำรวจค้นจำเลยกับพวกขณะยืนชูป้ายกันที่หลังสถานีรถไฟ โดยผู้ค้นเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ ได้ติดตามคนร้ายปล้นทรัพย์หนีข้ามท้องที่มา และได้ร่วมกับตำรวจในท้องที่ทำการติดตามและมีเหตุสงสัยอันควรที่จะทำการค้น คือสงสัยว่าจะมีอาวุธปืนและของผิดกฎหมาย เช่นนี้ ทำการค้นจำเลยได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๐๙๑/๒๕๕๘

ก่อนจับกุมโจทก์ทั้งสองได้มีการจับกุม ช. กับพวกในข้อหาลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ช. ให้การว่าโจทก์ทั้งสองเป็นผู้ใช้จ้างวาน จึงมีการสอบสวน ขยายผลและจับกุมโจทก์ทั้งสองมาลงบันทึกประจำวันไว้ และตามสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีระบุว่า พันตำรวจเอก ส. ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลพระโขนง สั่งให้จำเลยทั้งสี่สามซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนปราบปรามนำตัว ช. ไปสอบสวนขยายผล โดยนัดโจทก์ที่ ๒ มารับรถยนต์ที่หน้าห้างสรรพสินค้า ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนหากต้องไปขอหมายจับจากศาลชั้นต้นแล้วผู้ร่วมกระทำความผิดอาจหลบหนีไปได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๗๘ (๓) ทั้งรถที่ถูกลักอยู่ที่บ้านของโจทก์ที่ ๒ และโจทก์ที่ ๒ เป็นผู้พาเจ้าพนักงานตำรวจไปทำการตรวจค้นเอง จึงไม่จำเป็นต้องขอหมายค้นจากศาลตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๙๒ (๔) และมาตรา ๙๔ การกระทำของจำเลยทั้งสี่สามเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งการโดยชอบ จึงไม่มีความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม

ความผิดซึ่งหน้า

มาตรา ๘๐

ตัวอย่างฎีกา

จับโดยไม่มีหมาย

มาตรา ๗๘

ตัวอย่างฎีกา

การแจ้งข้อหา

มาตรา ๘๓

ตัวอย่างฎีกา

การปฏิบัติเมื่อถึงสถานีตำรวจ

มาตรา ๘๔

ตัวอย่างฎีกา

คำอธิบายหัวข้อว่าด้วยการจับกุม การแจ้งข้อหา

การจับกุมเป็นบทบัญญัติที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ชัดเจนว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน เจ้าพนักงานจะจับใครไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุตามกฎหมาย แต่แม้ว่าจะมีเหตุตามกฎหมาย การจับก็ต้องมีกระบวนการ การจะจับกุมผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดหรือผู้ต้องหา นั้น โดยหลักเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่สืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย หากเป็นเจ้าพนักงาน ตำรวจมีอำนาจจับกุมได้ทั่วราชอาณาจักร โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นเขตพื้นที่ที่ตนรับราชการอยู่เท่านั้น แม้ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ทำหน้าที่อื่นก็ยังมีอำนาจสืบสวนจับกุมอยู่ ส่วนพนักงานฝ่ายปกครองนั้น มีอำนาจสืบสวนจับกุมในเขตพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น สำหรับราชฎานั้น โดยหลักแล้วไม่มีอำนาจจับกุมผู้อื่น เว้นแต่กรณีต้องด้วยตามบทบัญญัติมาตรา ๗๙ หรือ ๑๑๗ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนการที่เจ้าพนักงานจะไปจับกุมบุคคลใดนั้น ถ้าไม่เข้าข้อยกเว้น ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๘ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้ว โดยเป็นการจับกุมตามหมายจับ ก็ต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาเหตุออกหมายจับ ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๖ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนในคำบรรยายหัวข้อต่อไปนี้จะว่าด้วยเรื่องหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม การแจ้งข้อหา ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๘ ๘๐ ๘๓ และ ๘๔ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ความผิดซึ่งหน้าตามมาตรา ๘๐ นั้นสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ความผิดซึ่งหน้าโดยแท้ ตามความในวรรคหนึ่ง คือ

๑.๑ เป็นความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ คือ เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานเห็นขณะความผิดอาญานั้นกำลังกระทำลง เช่น ร้อยตำรวจตรีขาว บังเอิญเดินผ่านบ้านนายแดง และเห็นนายแดงกำลังใช้มีดจ้วงแทงนายเอ หลายครั้ง หรือ ร้อยตำรวจตรีขาวสุมอยู่หน้าบ้านนายแดง แล้วพบเห็นการแลกเปลี่ยนซื้อขายยาเสพติด กรณีเช่นนี้เป็นความผิดซึ่งหน้า ถ้าเป็นกรณีได้รับแจ้งจากผู้อื่นว่ามีความผิดเกิดขึ้นจะไม่เข้าตามความหมายนี้

๑.๒ เป็นกรณีที่พบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้วสุดๆ กรณีนี้เป็นกรณีที่เจ้าพนักงาน ไม่ได้เห็นขณะที่ผู้ร้ายกระทำความผิด แต่สามารถคาดการณ์โดยไม่มีเหตุผลที่ต้องสงสัยเลยว่าผู้ร้ายนั้นพึงลงมือกระทำความผิดนั้นอย่างแน่นอน เช่น ร้อยตำรวจตรีขาวเดินผ่านซอยเปลี่ยวพบนายเอนอนจมกองเลือดอยู่ในขณะที่นายบีกำลังขึ้นซ้อนรถจักรยานยนต์พร้อมในมือเปื้อนเลือดสดอยู่ ซึ่งถือว่าเป็นกรณีที่พบในอาการที่แทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่านายบีได้แทงนายเอมาแล้วสุดๆ

ข้อสังเกต ความผิดซึ่งหน้าโดยแท้ ตามความในวรรคหนึ่งนั้น ใช้ได้กับความผิดอาญาทุกประเภท

๒. กรณีที่ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า ตามความในมาตรา ๘๐ วรรคสอง โดยหลักความผิดในลักษณะนี้ไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้า คือ เจ้าพนักงานไม่ได้เห็นขณะลงมือกระทำความผิด และไม่ได้พบหลังจากมีการกระทำความผิดนั้นมาสดๆ แต่กฎหมายให้ถือว่า หากมีกรณีตามวรรคสองเกิดขึ้น ให้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้าด้วย ซึ่งมีอยู่ ๒ กรณี คือ

๒.๑ เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำความผิดโดยมีเสียงร้องเอะอะ

ต้องเป็นลักษณะที่พบในขณะที่กำลังมีการวิ่งไล่กันมา และจะต้องมีเสียงร้องเอะอะ ที่มีลักษณะที่ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้ถูกวิ่งไล่จับนั้นเป็นผู้กระทำความผิดมา เช่น ร้อยตำรวจตรีชาวพบ นายเอวิ่งหนีมา พร้อมมีนางซี วิ่งตามมา และร้องตะโกนว่า ช่วยด้วยๆโจรขโมยสร้อยทอง ซึ่งความผิดฐานลักทรัพย์ เป็นความผิดที่ระบุในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น เมื่อมีเสียงร้องเอะอะที่ทำให้เข้าใจได้ว่านายเอ พึงลักทรัพย์ คือ สร้อยของนางซีมา อันถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้าตามความในมาตรา ๘๐ วรรคสอง

๒.๒ พบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีใดหลังจากการกระทำความผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ นั้น และมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือ เครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือ ร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

ข้อสังเกต จะเข้ากรณีตามวรรคสอง กล่าวคือ จะถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า (ไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าโดยแท้) นั้น จะใช้เฉพาะกรณีความผิดที่กระทำนั้น เป็นความผิดอาญาดังระบุในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น

มาตรา ๘๐ ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำ หรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้วสดๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาดังระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณีดังนี้

(๑) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ

(๒) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุ นั้นและมีสิ่งของที่ได้มาจากการกระทำผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้ นั้น

ตัวอย่างฎีกา ตามมาตรา ๘๐ ความผิดซึ่งหน้า

ฎ.๒๘๔๘/๒๕๔๗

สืบตำรวจโท ส. แอบซุ่มดูอยู่ห่างจากห้องเกิดเหตุประมาณ ๘ เมตร เห็นจำเลยส่งมอบเมทแอมเฟตามีน ๑๐ เม็ด ให้แก่สายลับ เมื่อเข้าตรวจค้นภายในห้องเกิดเหตุก็พบเมทแอมเฟตามีนอีก ๘ เม็ด การกระทำความผิดของจำเลยกับการเข้าตรวจค้นและจับกุมของร้อยตำรวจเอก ม. กับสืบตำรวจโท ส. และพวกเป็นการกระทำหน้าที่ต่อเนื่องกัน เมื่อพบเห็นจำเลยทั้งสองกำลังกระทำความผิดฐานจำหน่ายและมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอันเป็นความผิดซึ่งหน้าตาม วิ.อาญา มาตรา ๘๐ จึงมีอำนาจค้นและจับจำเลยโดยไม่ต้องมีหมายค้นและหมายจับตามมาตรา ๗๘ (๑) และ มาตรา ๙๒ (๒)

การจับโดยไม่มีหมาย

กรณีมาตรา ๗๘ (๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐ ความผิดซึ่งหน้าตามมาตรา ๘๐ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ความผิดซึ่งหน้าโดยแท้

คือ เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานเห็นขณะความผิดอาญานั้นกำลังกระทำลง กล่าวคือ ต้องปรากฏด้วยสายตาของพนักงานปกครอง หรือตำรวจผู้นั้นเอง ไม่ใช่การการบอกเล่าจากบุคคลอีกคนหนึ่ง และรวมถึงกรณีที่บุคคลใดในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสดๆ กรณีนี้เป็นกรณีที่เจ้าพนักงาน ไม่ได้เห็นขณะที่ผู้ร้ายกำลังกระทำความผิด แต่สามารถคาดการณ์ไม่มีเหตุที่ต้องสงสัยเลยว่าผู้ร้ายนั้นพึงได้ลงมือกระทำความผิดนั้นแน่นอนในอาการไม่ต้องสงสัย = พบผู้กระทำความผิดที่พึงกระทำมาแล้วสดๆ

๒. กรณีให้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้า

คือ ผู้ทำการจับไม่ได้พบการกระทำหรือเห็นซึ่งหน้าขณะเกิดความผิดเกิด แต่เป็นกรณีที่มีบุคคลถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงเอะอะ หรือ เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำความผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและสิ่งของที่ได้นำจากการกระทำความผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่น อันสันนิษฐานได้ว่าเป็นใช้ในการ กระทำความผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

แต่จะเข้ากรณีนี้ได้จะต้องเป็นความผิดอาญาที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น เช่น ความผิดฐานหลบหนีจากที่คุมขัง , ข่มขืนกระทำชำเรา , ร่างกายชิวิต , ลักทรัพย์, วิ่งราวทรัพย์ , ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ , โจรสลัด , กรรโชก , ความผิดต่อเจ้าพนักงาน เป็นต้น ซึ่งจะต่างกับกริความผิดซึ่งหน้าโดยแท้ ที่เจ้าพนักงานมีอำนาจจับไม่ว่าจะเป็นความผิดอาญา หรือ พ.ร.บ.อื่นที่มีโทษทางอาญาก็ตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๘ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

- (๑) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐
- (๒) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
- (๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้
- (๔) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๗

ตัวอย่างฎีกา ตามมาตรา ๗๘ จับโดยไม่มีหมาย

ฎ.๑๓๒๘/๒๕๔๔

นายดาบตำรวจ ว. กับพวกเห็นจำเลยจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่สายลับ เมื่อเข้าไปตรวจค้นบ้านจำเลยก็พบเมทแอมเฟตามีนอีก ๑ เม็ด การกระทำของนายดาบตำรวจ ว. กับพวกกระทำต่อเนื่องกันเมื่อพบเห็นจำเลยจำหน่าย และมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอันเป็นความผิดซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๐ จึงมีอำนาจจับจำเลยได้โดยไม่ต้องมีหมายจับตามมาตรา ๗๘ (๑) เมื่อเป็นการตรวจค้นและจับจำเลยโดยชอบด้วยกฎหมาย พยานหลักฐานของโจทก์จึงมีใช้พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยมาตรา ๒๒๖

ฎ.๒๘๖๓/๒๕๒๒

ตำรวจไปกับผู้ที่น่าไปซื้อน้ำมันปื้มเซลล์ โดยข้อหาว่าเอาน้ำมันอื่นมาขายได้ ได้เห็นการขายน้ำมันนั้นต่อหน้า ตำรวจจับได้ โดยไม่ต้องมีหมายจับ การกระทำผิดซึ่งหน้าไม่จำเป็นต้องเป็นความผิดที่ตำรวจไปพบโดยบังเอิญ

การแจ้งข้อหา

วรรคหนึ่ง ๑. ผู้จับ (ราษฎรหรือเจ้าพนักงาน) ต้องแจ้งผู้ที่จะถูกจับก่อนว่า จะทำการจับบุคคลนั้น

๒. สั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ หรือ ถ้าสามารถทำได้ ให้จับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่หากมีการขัดขึ้น(ถ้าจำเป็น)ก็สามารถจับตัวไปได้ทันที

วรรคสอง

๑. ผู้จับ (เจ้าพนักงาน) ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ

๒. ถ้าเป็นกรณีมีหมายจับ เจ้าพนักงานจะต้องแสดงหมายจับต่อผู้จะถูกจับด้วย

๓. แจ้งสิทธิของผู้ถูกจับที่พึงมีตามกฎหมาย

- สิทธิที่จะไม่ให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี

- สิทธิในการพบหรือปรึกษาทนายความ

- สิทธิการแจ้งญาติให้ทราบในโอกาสแรก

วรรคสาม

เป็นการให้อำนาจผู้จับสามารถใช้วิธีหรือการป้องกันใดๆที่เหมาะสมต่อผู้จะถูกจับ ในกรณีที่ผู้จะถูกจับมีพฤติการณ์ที่ขัดขวางหรือพยายามหลบหนีการจับ

ข้อพิจารณา

ตามมาตรานี้จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีอำนาจในการจับนั้น ได้แก่ เจ้าพนักงาน ซึ่งหมายถึง พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ และราษฎร

โดยในการทำการจับนั้นผู้ทำการจับ ต้องแจ้งแก่ผู้จะถูกจับว่าเขาจะถูกจับ ซึ่งหมายเหตุที่ต้องแจ้ง เพราะเพื่อให้ผู้ที่จะถูกจับนั้นรู้ตัวว่า ตนเองใช้บุคคลที่จะถูกจับตามหมายจับหรือไม่ หรือ ตนเองนั้นเป็นบุคคลที่ได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ นอกจากนั้นยังเป็นการแจ้งเพื่อไม่ให้ผู้จะถูกจับต่อสู้ขัดขวาง และยินยอมให้จับ และการแจ้งนั้นยังเป็นการแจ้งให้บุคคลดังกล่าวรู้ตัว โดยสามารถทำการปฏิเสธได้ว่าตนไม่ใช่ผู้ที่จะถูกจับในกรณีที่มีการจับตัว

หลังจากที่จับตัวผู้ถูกจับแล้ว ต้องสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ เว้นแต่สามารถนำตัวไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ก็ให้นำตัวไป กฎหมายกำหนดให้บอกให้สั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการสอบสวน แต่โดยทางปฏิบัติมักเกิดการต่อสู้ขัดขวางเป็นปกติ ดังนั้นกฎหมายจึงบัญญัติเพิ่มเติมว่า ในกรณีที่จำเป็นก็จับตัวไป คือ เป็นกรณีที่ผู้ถูกจับอยู่ในอำนาจของผู้จับโดยสิ้นเชิงแล้ว ผู้จับจะนำตัวผู้จับไปโดยวิธีอย่างไรก็ได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้ว
สั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการ
ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่
ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ
พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็น
พยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็น
ทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้
โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่ง
บุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้น
บันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับ
มีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

ตัวอย่างฎีกา ตามมาตรา ๘๓ การแจ้งข้อหา

ฎ.๓๑๙/๒๕๒๑ เจ้าพนักงานตำรวจพบเห็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า เมื่อเข้าจับกุมผู้กระทำความผิดต่อผู้ขัดขวาง กรณีเช่นนี้เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจจับกุมโดยไม่จำเป็นต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๓ วรรคแรก

ฎ.๒๑๕๗/๒๕๑๔ พนักงานสอบสวนสั่งให้เจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมจำเลยด้วยวาจาโดยไม่ได้ออกหมายจับ และเจ้าพนักงานตำรวจที่ไปจับจำเลยนั้นไม่ได้เป็นนายตำรวจชั้นใหญ่ ซึ่งจะจับจำเลยได้ด้วยตนเองโดยไม่มีหมายจับเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยได้แล้วได้ส่งมอบตัวจำเลยต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนไม่ได้แจ้งข้อหาแก่จำเลยและไม่ได้ควบคุมตัวจำเลยไว้หรือให้ประกันตัวไป เพียงแต่นัดให้จำเลยมาสถานีตำรวจในวันรุ่งขึ้นเท่านั้น พฤติการณ์เช่นนี้ยังไม่ถือว่าจำเลยได้ถูกจับตามกฎหมาย

การรับการมอบตัวผู้ถูกจับ/การนำผู้ถูกจับไปยังที่ทำการพนักงานสอบสวน

วรรคหนึ่ง

๑. ผู้จับ (เจ้าพนักงานหรือราษฎร) ต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที
๒. ส่งตัวผู้ถูกจับ แก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวน
๓. พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวน มีหน้าที่ดังนี้ โดยแบ่งเป็น ๒ กรณี

- กรณีที่ผู้จับเป็นเจ้าพนักงาน ให้เจ้าพนักงานผู้ทำการจับแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งต่อผู้ถูกจับและอ่านให้ผู้ถูกจับฟัง มอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับ
- กรณีที่ผู้จับเป็นราษฎร ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ ข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับและให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้ ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบแจ้งสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้พยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

วรรคสอง

๑. หลังจากดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว
๒. แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗/๑
 - มีสิทธิพบและปรึกษาทนายความเป็นการเฉพาะตัว
 - มีสิทธิให้ทนายความหรือบุคคลที่ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจ เข้าฟังการสอบคำในชั้นสอบสวน
 - มีสิทธิได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร
 - มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย (คล้ายๆมาตรา ๘๔ วรรคสาม)
๓. ให้ผู้ถูกจับติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมโดยเร็ว

วรรคสาม สามารถนำตัวผู้ถูกจับไปรักษาพยาบาลก่อนนำมาส่งตามมาตรานี้ได้

วรรคสี่ ๑. (หลัก) ถ้าถ้อยคำที่ให้ไว้เป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับ ว่าจนได้กระทำความผิด ห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐาน

๒. ถ้าเป็นถ้อยคำอื่น จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ก็ต่อเมื่อต้องได้มีการแจ้งสิทธิต่างๆตามวรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา ๘๓ วรรคสอง (กรณีผู้ทำการจับเป็นเจ้าพนักงาน) แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี

ข้อสังเกต

๑. กรณีตามวรรค ๒ เมื่อนำตัวผู้ถูกจับมาส่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับมอบตัวต้องแจ้งสิทธิตามมาตรา ๗/๑ ซึ่งผลของการฝ่าฝืนตามมาตรา ๗/๑ คือหากผู้ถูกจับร้องขอแต่ผู้จับไม่ปฏิบัติตาม จะมีผล ๒ ทาง คือ

ผลในทางอาญา เจ้าพนักงานผู้นั้นอาจมีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ถ้าการไม่ปฏิบัตินั้นเพื่อจะ
ทำให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องเสียหาย

ผลในทางแพ่ง ถ้าผู้จับได้รับความเสียหาย จะไปฟ้องหน่วยงานรัฐให้รับผิดชอบ เพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนแห่งการละเมิด
ที่เจ้าหน้าที่ได้ทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ได้

๒. การแจ้งสิทธิ ตาม ๗/๑ ไม่เหมือนกับมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย ที่ถ้าไม่แจ้งตามมาตรา ๑๓๔/๑,๑๓๔/๒,๑๓๔/๓,๑๓๔/๔ วรรคหนึ่ง
ถ้อยคำที่ให้ไว้กับพนักงานสอบสวนจะรับฟังไม่ได้ แต่เนื่องจากไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ ดังนั้น แม้เจ้าพนักงานจะไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗/๑ ศาลก็
ยังสามารถฟังถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การไว้กับพนักงานสอบสวนได้

๓. เรื่องการรับฟังถ้อยคำเป็นพยานหลักฐานตามมาตรา ๘๔ วรรคสี่นั้น โดยหลักของวรรคนี้คือ ห้ามรับฟังคำรับสารภาพของผู้ถูกจับมาเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับโดยเด็ดขาด ซึ่งคำรับสารภาพ คือ ถ้อยคำที่แสดงว่าตนได้กระทำความผิดจริง อย่างเช่น ผมยิงจริง ผมฆ่าเขา ผมขโมย ผมข่มขืนจริง แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่นๆสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ร่วมกระทำความผิดอื่นนั้นได้ แต่ต้องมีการแจ้งสิทธิต่างๆตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๘๓ วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี

จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดถึงขั้นตอนที่ราษฎร หรือ เจ้าพนักงาน ควรปฏิบัติในการจับผู้ที่จะถูกจับไว้ในมาตรา ๘๓ และ ขั้นตอนการส่งมอบตัวผู้ถูกจับ ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน ไว้ในมาตรา ๘๔ ซึ่งพิจารณาในบทกฎหมายทั้ง ๒ มาตราแล้ว จะเห็นว่าสามารถแยกพิจารณาเป็น ๒ กรณี

กรณีที่ ๑ ขั้นตอนในกรณีที่ผู้จับเป็นราษฎร

๑. ต้องทำตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง แจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าทำการจับส่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน
๒. ต้องทำตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง เอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที
๓. ต้องทำตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวกระทำความดังต่อไปนี้
 - บันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ ข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับ และให้ผู้จับลงลายมือชื่อ กำกับไว้
 - ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ
 - แจ้งสิทธิที่จะไม่ให้การก็ได้หรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีก็ได้

กรณีที่ ๒ ขั้นตอนเมื่อเจ้าพนักงานเป็นผู้จับ

๑. ต้องทำตามมาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง แจ้งแก่ผู้ถูกจับว่าจะทำการจับส่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน ถ้าหากมีการขัดขืนต่อสู้ จับได้ โดนไม่ต้องแจ้งว่าจะถูกจับได้ก็ได้
๒. ต้องทำตามมาตรา ๘๓ วรรคสอง แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้าเป็นกรณีมีหมายจับ เจ้าพนักงานจะต้องแสดงหมายจับต่อผู้ที่จะถูกจับด้วย แจ้งสิทธิของผู้ถูกจับที่พึงมีตามกฎหมาย
 - สิทธิที่จะไม่ให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับ
 - นั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี
 - สิทธิในการพบหรือปรึกษานายความ
 - สิทธิการแจ้งญาติให้ทราบในโอกาสแรก
๓. ต้องทำตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง เอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ โดยทันที
๔. ต้องทำตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง (๑) ให้เจ้าพนักงานผู้ทำการจับ
 - แจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ
 - ถ้ามีหมายจับให้แจ้งต่อผู้ถูกจับ และอ่านให้ผู้ถูกจับฟัง
 - มอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับ
๕. ต้องทำตามมาตรา ๘๔๔ วรรคสอง ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗/๑

ผลการจับโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การจับโดยไม่ชอบนั้น อาจเกิดจากเจ้าพนักงานโดยไม่มีหมายจับ และไม่ใช้กรณีจับโดยไม่มีความหมายจับตามมาตรา ๗๘ หรือ ราษฎรจับโดยไม่เข้ากรณีที่กฎหมายได้อำนาจไว้ในมาตรา ๗๙ มาตรา ๘๒ และ มาตรา ๑๑๗ อาจเป็นการจับในที่สาธารณะซึ่งไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ ซึ่งผลของการจับโดยไม่ชอบนั้นมี ๓ ประการ ดังนี้

ประการที่ ๑ ผู้ถูกจับสามารถตอบโต้ โดยอ้างว่าเป็นการป้องกันตามมาตรา ๖๘ ก็ได้ ซึ่งทำให้แม้ผู้ถูกจับจะขัดขึ้นต่อการจับของเจ้าพนักงาน ก็ไม่ทำให้มีความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ตาม ป.อาญาตามมาตรา ๑๓๘

ประการที่ ๒ การจับไม่ชอบนั้นส่งผลให้การควบคุมตัวผู้ถูกจับไม่ชอบด้วย คือ พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจในการควบคุมผู้ต้องหา

ประการที่ ๓ การจับที่ไม่ชอบไม่ทำให้การสอบสวนเสียไป เนื่องจากเป็นคนละขั้นตอนกัน จึงไม่มีผลต่อการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ

มาตรา ๘๔ เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตาม**มาตรา ๘๓** โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟังและมอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับนั้น

(๒) ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ และให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญเพื่อดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ใน**มาตรา ๗/๑** รวมทั้งจัดให้ผู้ถูกจับสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมได้ในโอกาสแรก เมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง หรือถ้ากรณีผู้ถูกจับร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้แจ้ง ก็ให้จัดการตามคำร้องขอนั้นโดยเร็ว และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบันทึกไว้ ในการนี้มีให้เรียกค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถูกจับ

ในกรณีที่จำเป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้ ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดหามีให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่น จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือ**ตามมาตรา ๘๓** วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี

มาตรา ๘๓ ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

ตัวอย่างฎีกา ตามมาตรา ๘๔

ฎ.๓๒๑๔/๒๕๖๐ การที่จำเลยทั้งสี่ให้การต่อสู้ดำเนินกรรมวิธีซักถามในฐานะผู้ถูกดำเนินกรรมวิธีหรือผู้ต้องสงสัย และต่อพนักงานสอบสวนในฐานะพยาน มิใช่คำให้การของผู้ถูกจับที่ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับเพราะขณะนั้นจำเลยทั้งสี่ยังไม่ได้ถูกจับกุม กรณีไม่อยู่ในบังคับตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๘๔ วรรคสี่ คำรับสารภาพและถ้อยคำอื่นของจำเลยทั้งสี่จึงไม่ต้องห้ามรับฟังตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าว ทั้งการสอบปากคำจำเลยทั้งสี่โดยผู้ดำเนินกรรมวิธีและพนักงานสอบสวนก็เป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยชอบ เพราะขณะนั้นยังไม่มีเหตุเพียงพอที่จะดำเนินการขอออกหมายจับจำเลยทั้งสี่ได้ เนื่องจากไม่รู้ว่ามีผู้ใดเป็นคนร้าย การสอบปากคำจำเลยทั้งสี่จึงเป็นเพียงการสอบถามเบื้องต้นในชั้นสืบสวนเท่านั้น ผู้ดำเนินกรรมวิธีและพนักงานสอบสวนไม่จำเป็นต้องแจ้งสิทธิใด ๆ ให้จำเลยทั้งสี่ทราบก่อน บันทึกผลการดำเนินตามกรรมวิธีและบันทึกคำให้การของพยานรวมทั้งรถจักรยานยนต์และถังดับเพลิงของกลางจึงเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นและได้มาโดยชอบ ไม่ต้องห้ามรับฟังตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖ และ มาตรา ๒๒๖/๑

ฎ.๑๔๙๓/๒๕๕๐ การตรวจค้นและการจับกุมของเจ้าพนักงานตำรวจจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นเรื่องที่จะต้องไปว่ากล่าวกันอีกส่วนหนึ่งต่างหาก และเป็นคนละขั้นตอนกับการสอบสวน ไม่มีผลกระทบไปถึงการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและอำนาจในการฟ้องคดีของโจทก์ ทั้งหา มีผลทำให้การแสวงหาพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานตำรวจที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยไม่ การวินิจฉัยฎีกาของจำเลยที่ ๑ ไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป ฎีกาของจำเลยที่ ๑ จึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕

มาตรา ๗/๑ ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรกและให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว
- (๒) ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน
- (๓) ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร
- (๔) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา มีหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหานั้นทราบในโอกาสแรกถึงสิทธิตามวรรคหนึ่ง

องค์ประกอบการป้องกันตัวของ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ(คำอธิบาย)

ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. ตอบโต้ภัยอันตรายที่
ละเมิดกฎหมาย

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

๒. ภัยอันตรายใกล้จะถึง

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

๓. ป้องกันตนเองหรือ
ผู้อื่น

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

๔. พอสสมควรแก่เหตุ

คำอธิบายในรายละเอียด

ตัวอย่างฎีกา

กลับ
หน้าหลัก

คำอธิบายหัวข้อการกระทำโดยป้องกัน

โครงสร้างความรับผิดในทางอาญาในภาพรวม มีดังต่อไปนี้ บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาก็ต่อเมื่อ

๑. การกระทำครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ
๒. การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด
๓. การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษ

ในการพิจารณาว่า บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาหรือไม่นั้น ประการแรกต้องดูว่า การกระทำของบุคคลนั้น ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ ถ้าครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ก็ต้องพูดต่อไปว่า การกระทำนั้นมีกฎหมายยกเว้นความผิดหรือไม่ หากไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด ก็ต้องดูต่อไปว่ามีกฎหมายยกเว้นโทษหรือไม่ หากไม่มีกฎหมายยกเว้นโทษ ก็หมายความว่า บุคคลนั้นจะต้องรับผิดในทางอาญาส่วนในคำบรรยายหัวข้อต่อไปนี้ จะว่าด้วยเรื่องหลักกฎหมาย การกระทำโดยป้องกัน ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๘ และ ๖๙ ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งอยู่ในโครงสร้างข้อ ๒ การกระทำไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิด แต่หากมี “กฎหมายยกเว้นความผิด” ผู้กระทำก็ไม่มี ความผิด จึงไม่ต้องรับผิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้” ซึ่งมีมากมายหลายกรณี เช่น การกระทำโดยป้องกัน และความยินยอม เป็นต้น

ภยันตรายที่ละเมิดกฎหมาย

หมายความว่า ผู้ก่อภยันตรายไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกระทำได้

ถ้าผู้ก่อภยันตรายกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้จะได้รับภยันตรายก็ไม่มีสิทธิป้องกัน

-กรณีใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายได้

-การละเมิด กม. แพ่ง อาจเป็นละเมิด กม.ได้ เช่น การเป็นชู้ เป็นการละเมิดต่อกฎหมายแพ่ง

-การละเมิด กม.อาญา อาจจะเป็นประมาทก็ได้ เช่น ขับรถโดยประมาทความเร็วสูง หากชนนายดำตาย ก็ผิดกฎหมายอาญา นายขาว ยิงยางรถ อ้าางป้องกันได้

ภยันตรายอันละเมิดกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๘๔/๒๕๔๓

การอ้างเหตุป้องกันตัวตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๖๘ นั้น ผู้ยกขึ้นอ้างเป็นผู้ถูกระทำโดยผู้กระทำได้กระทำโดยละเมิดต่อกฎหมาย จำเลยยอมรับว่าได้ใช้อาวุธปืนยิงในหมู่บ้านโดยใช้เหตุอันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย การที่ผู้เสียหายซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจจะเข้าจับกุมจำเลย จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่จำเลยวิ่งหนี เมื่อผู้เสียหายกับพวกไล่ตามไปเพื่อจับกุม จำเลยก็ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายแม้จะฟังอย่างที่ว่าจำเลยอ้างว่าเจ้าพนักงานตำรวจใช้อาวุธปืนยิงก็คงเป็นการยิงชู่เพื่อให้จำเลยยอมให้จับกุมมากกว่ามีเจตนาฆ่าจำเลย เพราะหากเป็นเช่นนั้นจำเลยคงต้องถูกกระสุนปืนบ้างไม่มากก็น้อย ข้อเท็จจริงจึงเป็นเรื่องที่จำเลยเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย โดยผู้เสียหายเป็นเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยจึงไม่อาจยกเหตุป้องกันตัวขึ้นมาอ้างได้

ภยันตรายใกล้จะถึง

ถ้าภยันตรายนั้นถึงแล้วก็ถือว่าเป็นการละเมิด แต่ไม่ต้องรอให้เกิดการละเมิด การใช้สิทธิป้องกันสามารถตอบโต้ได้เมื่อภยันตรายใกล้จะถึง ไม่ต้องรอให้ถูกละเมิดก่อน เช่น ใช้สิทธิป้องกันคนใช้ไม้ตีหัวเรา ทำได้เมื่อไม้ใกล้ถูกหัว ไม่ต้องรอให้ถูกหัวเราก่อน ,ผู้ตายชักปืนออกมาจากเอว จำเลยย่อมนำเข้าใจว่าผู้ตายจะใช้ปืนนั้นยิงจำเลยอันเป็น ภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง การที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายไป ๑ นัด และผู้ตายถึงแก่ความตายจึงเป็นการป้องกันสิทธิของตนพอสมควรแก่เหตุ การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ภยันตรายใกล้จะถึง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๘๕/๒๕๒๘

ป.อ. มาตรา ๖๘, ๒๘๘

ผู้ตายตามไปพบจำเลยและพูดขอแบ่งวัวจากจำเลย จำเลยไม่ยอมแบ่งและชวนให้ไปตกลงกันที่บ้านผู้ใหญ่บ้านหรือที่บ้านกำนันแต่ผู้ตายไม่ยอมไป กลับชักปืนออกมาจากเอว จำเลยยอมเข้าใจว่าผู้ตายจะใช้ปืนนั้นยิงจำเลยอันเป็น ภยันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็น ภยันตรายที่ใกล้จะถึงการที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้ตายไป ๑ นัด และผู้ตายถึงแก่ความตายจึงเป็นการป้องกันสิทธิของตนพอสมควรแก่เหตุ การกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่มีความผิด

ป้องกันตนเองหรือผู้อื่น

เป็นการป้องกันสิทธิ ตนเอง หรือ ผู้อื่นก็ได้

-ผู้ใช้สิทธิป้องกันสามารถกระทำการป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายที่เกิดจากภัยอันตรายที่เกิดจากการละเมิดกฎหมายได้ แต่ต้องกระทำการป้องกันด้วยวิธีทางที่พอสมควรแก่เหตุ

-การป้องกันสามารถกระทำอันตรายต่อตัวผู้ก่อภัย รวมถึงทรัพย์สิน(เช่น ทำลายประตูบ้านที่ใช้ขัง)ที่ผู้ก่อภัยใช้เป็นเครื่องมือในการก่อภัยด้วย

-ถ้าการกระทำใดสามารถอ้างสิทธิป้องกันได้ ถ้าเป็นพลาดเพราะการป้องกัน ก็สามารถอ้างป้องกันต่อบุคคลที่ถูกกระทำโดยพลาดได้

ป้องกันบุคคลอื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๘๗/๒๕๓๑

ป.อ. มาตรา ๖๘, ๖๙, ๒๘๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖, ๒๒๗

ผู้ตายถืออาวุธปืนเป็นฝ่ายก่อเหตุเข้ามาต่อว่าและตบตีภริยาจำเลย เมื่อจำเลยถือปืนวิ่งออกมาเห็นภริยาจำเลยมีเลือดเปื้อนเต็มตัว จำเลยยอมเข้าใจว่าผู้ตายจะยิงภริยาจำเลย อันเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยจึงมีสิทธิที่จะใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายเพื่อป้องกันชีวิตภริยาจำเลยได้ แต่การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายติดต่อกันถึง ๖ นัด ในขณะที่อาวุธปืนในมือของผู้ตายหล่นลงไปพื้นแล้ว หากจำเลยยิงผู้ตายเพียงนัดเดียวก็น่าจะหยุดยั้งผู้ตายได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการป้องกันเกินสมควรแก่เหตุตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๙ คำให้การชั้นสอบสวนของประจักษ์พยานโจทก์มีเหตุผลสอดคล้องต้องกัน และได้ให้การหลังเกิดเหตุไม่นาน ไม่มีเวลาคิดไตร่ตรองเพื่อช่วยเหลือหรือปรักปรำฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เชื่อว่าได้ให้การไปตามความสัตย์จริงตามที่ตนารู้เห็นมาโดยไม่มีมูลเหตุจูงใจหรือถูกบังคับขู่脅แต่อย่างใด การที่ประจักษ์พยานโจทก์มาเบิกความในชั้นพิจารณาของศาลปฏิเสธว่าไม่เห็นเหตุการณ์ในขณะที่เกิดเหตุโดยไม่ได้ให้เหตุผลว่าเพราะเหตุใดจึงเบิกความในชั้นพิจารณาไม่ตรงกับที่เคยให้การไว้ในชั้นสอบสวน เชื่อว่าเพื่อช่วยเหลือให้จำเลยพ้นผิดคำให้การพยานชั้นสอบสวนไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไม่ให้รับฟังประกอบเป็นข้อพิจารณาของศาล ศาลเชื่อคำให้การชั้นสอบสวนของประจักษ์พยานโจทก์เป็นความจริงยิ่งกว่าคำเบิกความในชั้นพิจารณา เมื่อรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นตลอดพฤติการณ์แห่งคดีพยานหลักฐานโจทก์จึงฟังลงโทษจำเลยได้

พอสมควรแก่เหตุ

ผู้ป้องกันได้กระทำการป้องกันสิทธิโดยได้สัดส่วนกับภัยอันตราย
ต้องใช้มาตรการขั้นต่ำสุดในการกระทำเพื่อให้พ้นภัย ซึ่งถ้าไม่ใช้มาตรการดังกล่าวแล้วก็จะไม่ทำให้พ้นภัยได้

เช่น - คนร้ายปล้นทอง ขับจักรยานยนต์หนี ยิ่งคนร้ายตาย เกินสมควร

- แม้ป้องกันสิทธิ คนจะฉุดลูกสาว โดยการยิงคนร้าย ไม่เกินสมควร

พอสมควรแก้เหตุ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๐๗/๒๕๓๗

ก่อนเกิดเหตุผู้ตายกับจำเลยมีการทะเลาะโต้เถียงกันแล้วผู้ตายหยิบจอบไล่ตีจำเลย จำเลยวิ่งหนีแล้วหันมาต่อสู้และแย่งจอบจากผู้ตายได้แล้วตีผู้ตายจึงถือได้ว่าจำเลยตีผู้ตายเพื่อป้องกันตนให้พ้นจากอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง แต่จากบาดแผลที่ตีสันด้านท้ายทอยแตกมีสมองไหล และด้านใบหน้ากระดูกแตกเป็นชิ้นเล็ก ๆ แสดงให้เห็นว่าจำเลยตีผู้ตายอย่างแรง การถูกตีอย่างแรงเช่นนี้เพียงครั้งเดียวผู้ตายก็ไม่อาจจะทำร้ายจำเลยได้ต่อไป การที่จำเลยตีซ้ำอีกจึงเป็นการกระทำเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน จำเลยจึงมีความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๙

มาตรา ๖๘ ผู้ใดจำต้องกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนหรือของผู้อื่นให้พ้นอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย และเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ถ้าได้กระทำพอสมควรแก่เหตุ การกระทำนั้นเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่มีความผิด

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ นั้น ถ้าผู้กระทำได้กระทำไปเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็น หรือเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ แต่ถ้การกระทำนั้นเกิดขึ้นจากความตื่นเต้น ความตกใจ หรือความกลัว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำก็ได้

สิทธิของเจ้าหน้าที่เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่

[คลิปวิดีโอการสอน](#)

ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สายงานป้องกันปราบปรามบางกรณี อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการหรือบุคคลภายนอกแล้วแต่กรณี ดังนั้น เมื่อเกิดกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีสิทธิและต้องดำเนินการดังนี้

[กรณีถูกบุคคลภายนอกยื่นฟ้องต่อศาล](#)

[กรณีถูกหน่วยงานออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน](#)

กรณีถูกบุคคลภายนอกยื่นฟ้องต่อศาล

อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการดังนี้

๑. รายงานตนต้องคดีผ่านผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้น จนถึง ตร. และหากมีความประสงค์ให้ ตร. ขอความร่วมมือ
อัยการสูงสุดจัดพนักงานอัยการเป็นทนายความในคดีแก้ต่างคดี ให้ระบุความประสงค์มาพร้อมกับการรายงานตน
ต้องคดีดังกล่าวได้

๒. การรายงานตนต้องคดีต้องระบุพฤติการณ์และรายละเอียดข้อเท็จจริงแห่งคดี ตามที่ประมวลระเบียบการตำรวจ
ไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑ เรื่องความประพฤติและระเบียบวินัย บทที่ ๓ เรื่องการงานงานเมื่อข้าราชการตำรวจ
ต้องคดีกำหนดไว้

กรณีถูกหน่วยงานออกคำสั่งเรียกใช้ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทน

จากการทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการดังนี้

๑.ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งภายในกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในคำสั่ง ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

๒.หากหน่วยงานผู้ออกคำสั่ง และผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ให้นำข้อเท็จจริงจากการถูกคำสั่งเรียกให้ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหรือพิพากษาเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวต่อไป ตามมาตรา ๔๙ ประกอบ มาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

พระราชบัญญัติวิธีการปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๖๓/๒ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

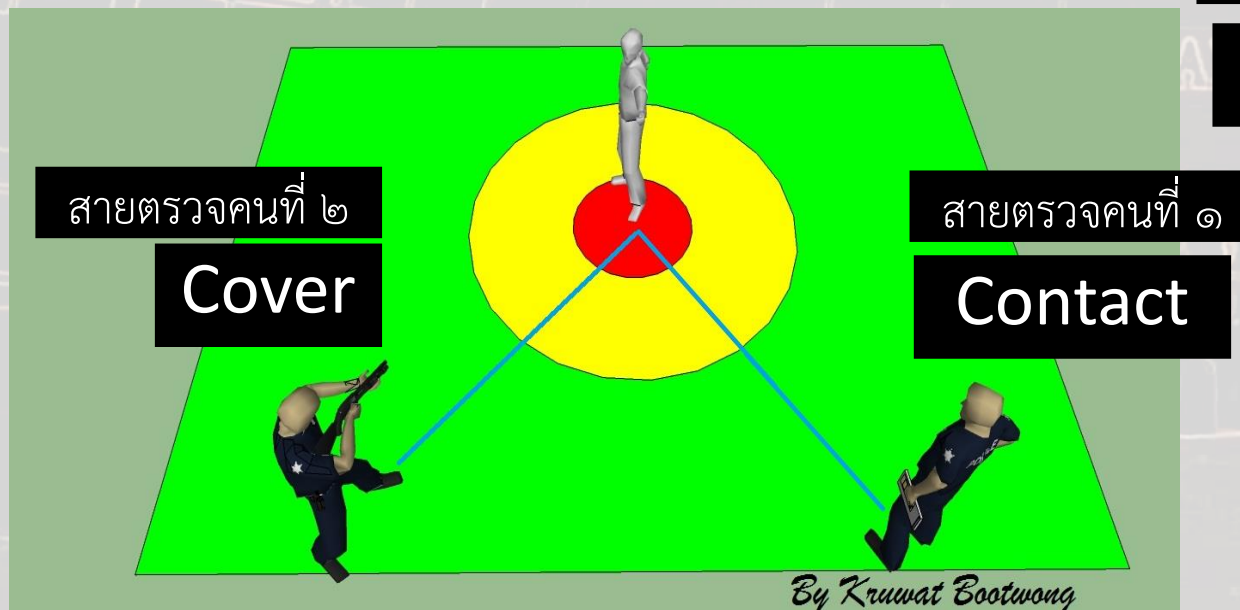
มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๐๖ สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม

หลักปฏิบัติของคู่สายตรวจ (คู่ Buddy)(คำอธิบาย)

คลิปวิดีโอการฝึก

Combat V

สายตรวจคนที่ ๒

Cover

สายตรวจคนที่ ๑

Contact

Combat L

สายตรวจคนที่ ๑

Contact

กลับ
หน้าหลัก

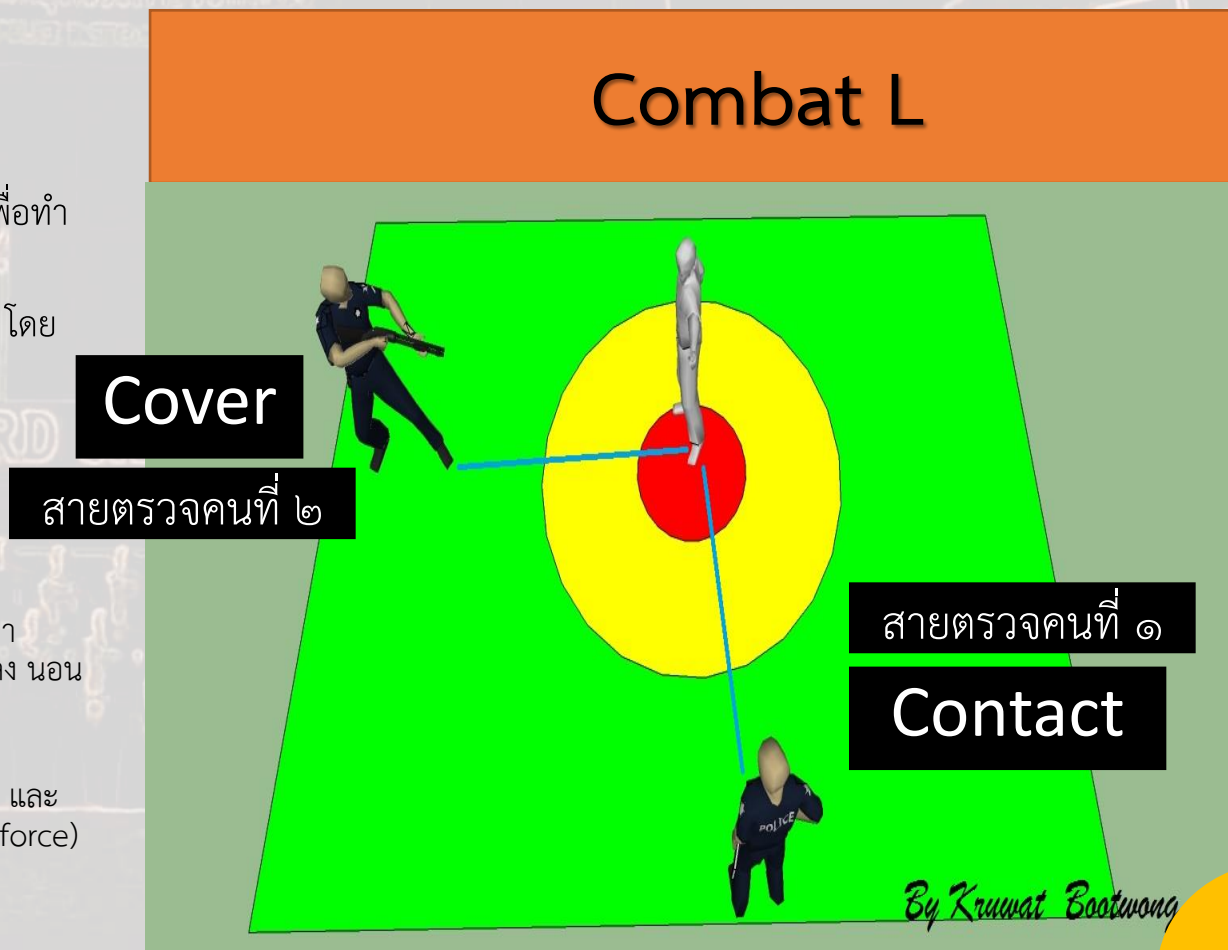
๑. เจ้าหน้าที่สายตรวจ ๒ นาย (สายตรวจจักรยานยนต์ชุดที่ ๑)

Combat L

(Cover & contact)

- การรักษาระยะห่างจะยืนท่ามุมเป็นรูปตัว L (เจ้าหน้าที่จะยืนแยกกันเพื่อทำหน้าที่คุ้มกัน)
 - แปรผันตามสถานการณ์ ระดับอารมณ์ของผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิด โดยระดับสี บ่งถึงความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ ดังนี้
 - สีเขียว ระยะประมาณ ๒๑ ฟุต หรือ ๗ ก้าว เป็นระยะปลอดภัยของเจ้าหน้าที่
 - สีเหลือง เป็นระยะที่ผู้กระทำความผิดเริ่มชัดเจน และอาจทำร้ายเจ้าหน้าที่
 - สีแดง เป็นระยะที่ผู้กระทำความผิดสามารถตอบโต้ทำร้ายเจ้าหน้าที่ได้
 - ตำแหน่งการยืนโดยหลัก
 - สายตรวจคนที่ ๑ คือหัวหน้าชุด เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ ทำหน้าที่เจรจา สื่อสารกับผู้กระทำความผิด ออกคำสั่ง ให้หยุดพฤติกรรมที่ก่อเหตุ เช่น นั่งลง นอนราบกับพื้น หยุดทำร้ายผู้อื่น วางอาวุธ ฯลฯ และการสื่อสารกับคู่บัดดี
 - สายตรวจคนที่ ๒ คือลูกทีม ทำหน้าที่ตรวจการณ์ อากัปกริยา ความเคลื่อนไหวของผู้กระทำความผิด ดูแลความปลอดภัยให้กับสายตรวจคนที่ ๑ และโดยรอบ พร้อมทั้งใช้กำลังในการป้องกันตามระดับการใช้กำลัง (Use of force)
- **เจ้าหน้าที่ทั้งสองนายต้องไม่ยืนอยู่ในแนวยิงซึ่งกันและกัน**

กลับ

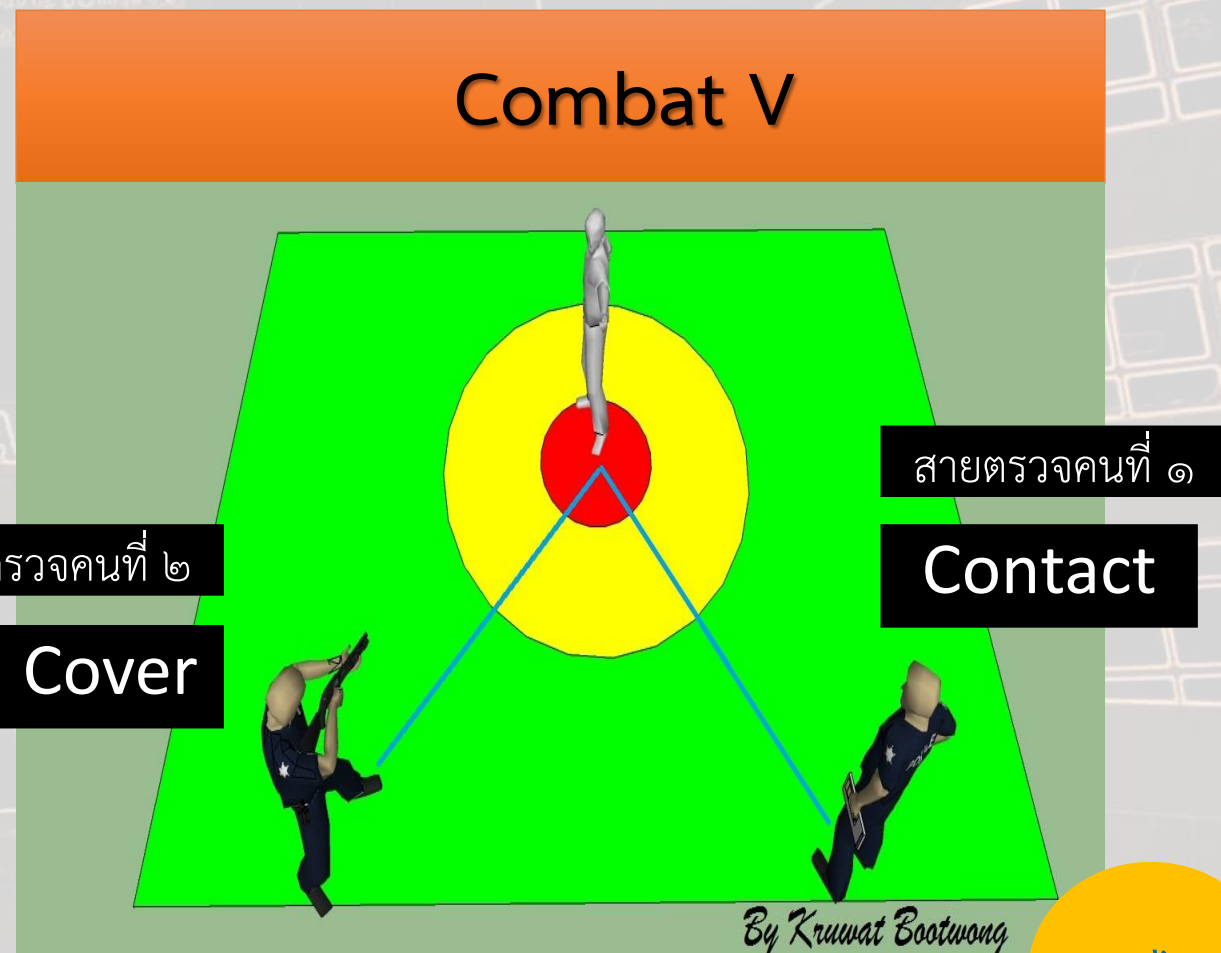
ต่อไป

Combat V (Cover & contact)

- วิธีการปฏิบัติ ใช้หลักการเดียวกับ
Combat L

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

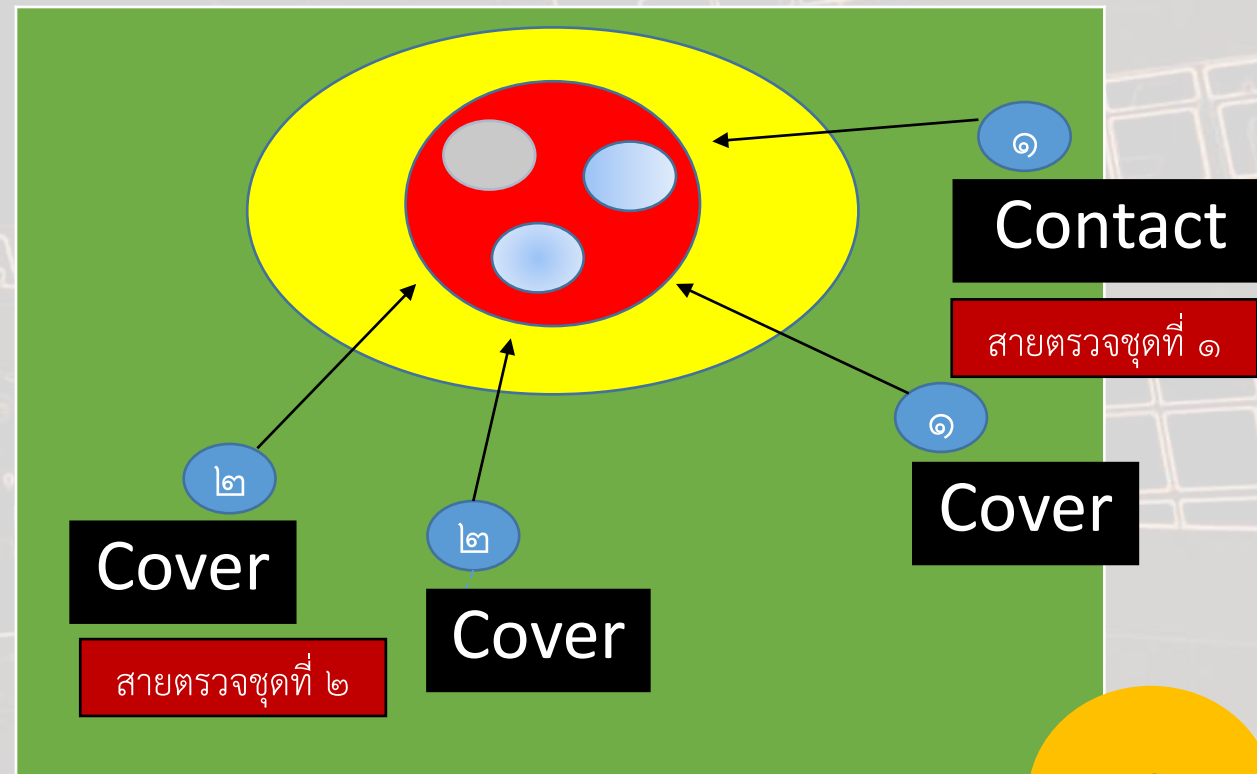
๒. ในกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ๔ นาย เข้าระงับเหตุ (สายตรวจจักรยานยนต์ชุดที่ ๑ และ ชุดที่ ๒)

- การรักษาระยะห่างจะยืนท่ามุมเป็นรูปตัว L / V (เจ้าหน้าที่จะยืนแยกกันเพื่อทำหน้าที่คุ้มกัน)
- แปรผันตามสถานการณ์ ระดับอารมณ์ของผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิด โดยระดับสี บ่งถึงความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ ดังนี้
 - สีเขียว ระยะประมาณ ๒๑ ฟุต หรือ ๗ ก้าว เป็นระยะปลอดภัยของเจ้าหน้าที่
 - สีเหลือง เป็นระยะที่ผู้กระทำความผิดเริ่มชัดเจน และอาจทำร้ายเจ้าหน้าที่
 - สีแดง เป็นระยะที่ผู้กระทำความผิดสามารถตอบโต้ทำร้ายเจ้าหน้าที่ได้
- ตำแหน่งการยืนโดยหลัก
 - สายตรวจคู่ที่ ๑ คนที่ ๑ ยังเป็นหัวหน้าชุด เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ ทำหน้าที่เจรจา สื่อสารกับผู้กระทำความผิด ออกคำสั่ง ให้หยุดพฤติกรรมที่ก่อเหตุ เช่น นั่งลง นอนราบกับพื้น หยุดทำร้ายผู้อื่น วางอาวุธ ฯลฯ และการสื่อสารกับทีมสายตรวจ
 - สายตรวจคู่ที่ ๑ คนที่ ๒ และสายตรวจคู่ที่ ๒ คือลูกทีม ทำหน้าที่ตรวจการณ์ อากัปกิริยา ความเคลื่อนไหวของผู้กระทำความผิด ดูแลความปลอดภัยให้กับสายตรวจคนที่ ๑ ทีมสายตรวจ และโดยรอบ พร้อมทั้งใช้กำลังในการป้องกันตามระดับการใช้กำลัง(Use of force)

****เจ้าหน้าที่ทั้งสองนายต้องไม่ยืนอยู่ในแนวยิงซึ่งกันและกัน**

กลับ

Combat L / V

ต่อไป

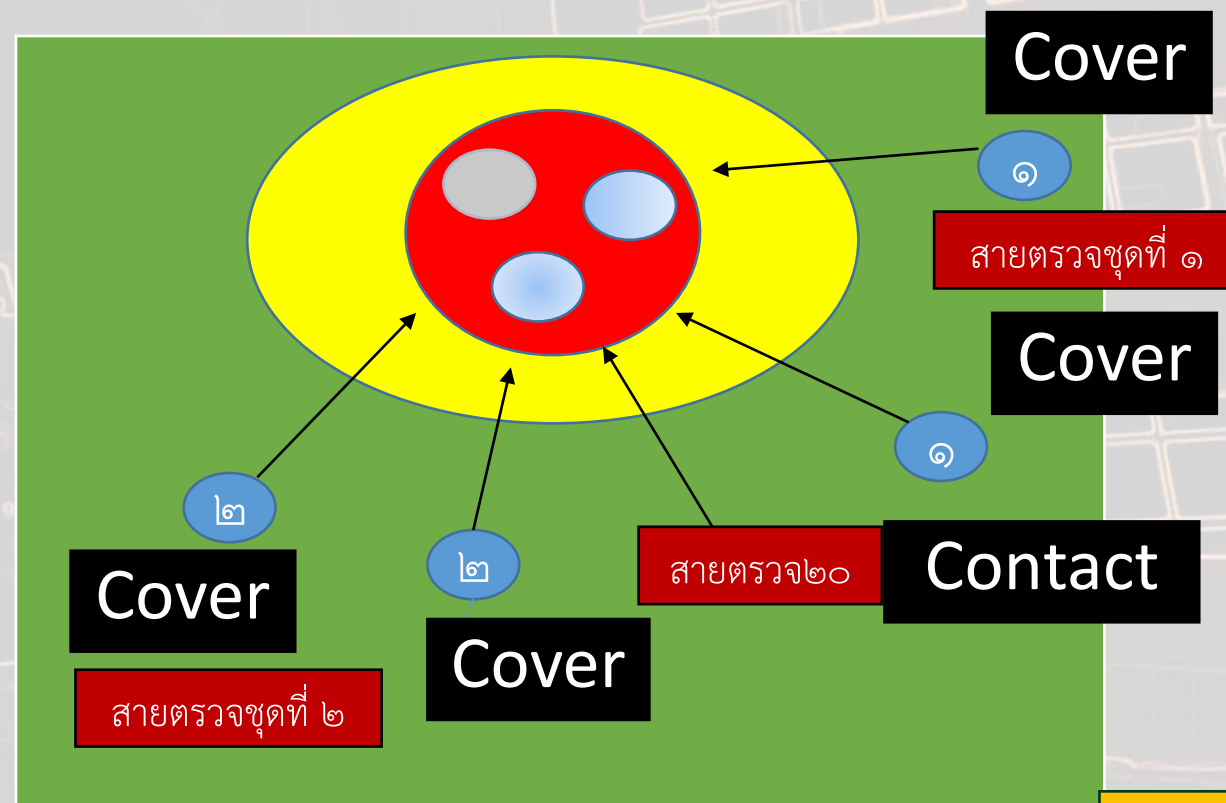

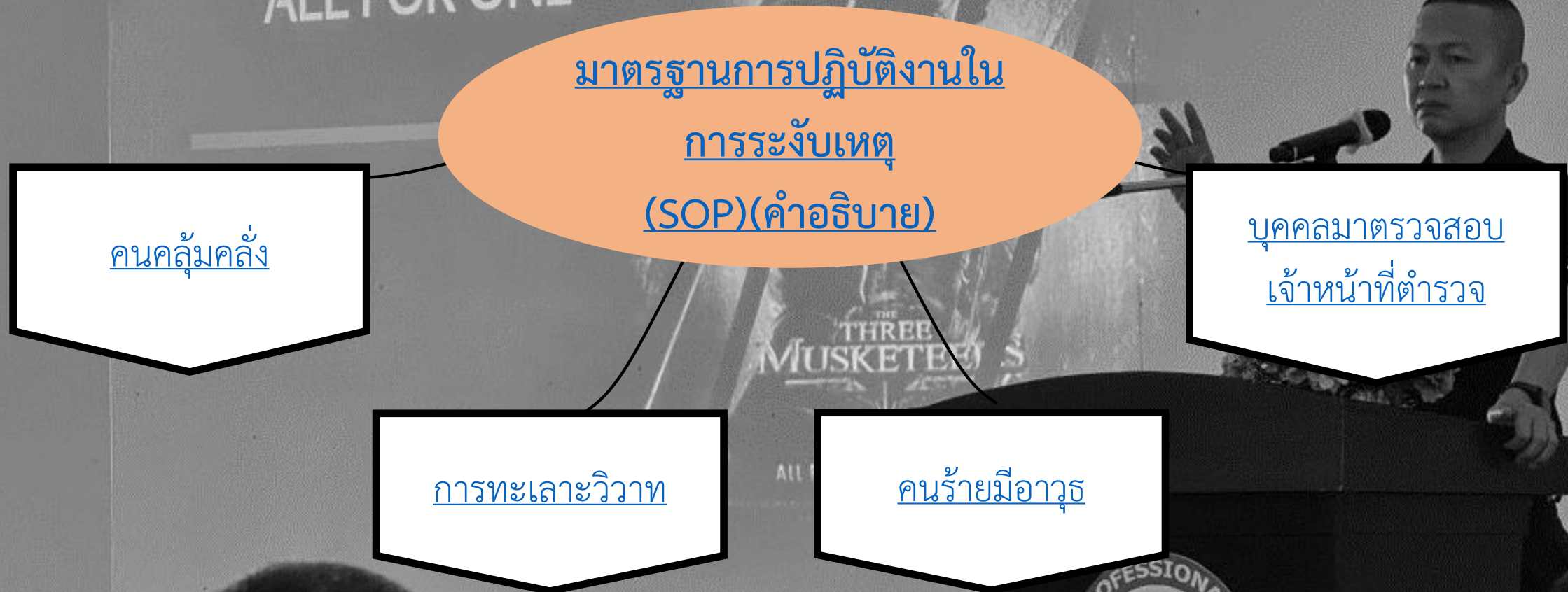
๓. กรณีสายตรวจ ๒๐ เข้ามาร่วมระงับเหตุ

- การรักษาระยะห่างจะยืนท่ามุมเป็นรูปตัว L / V (เจ้าหน้าที่จะยืนแยกกันเพื่อทำหน้าที่คุ้มกัน)
 - แปรผันตามสถานการณ์ ระดับอารมณ์ของผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิด โดยระดับสี บ่งถึงความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ ดังนี้
 - สีเขียว ระยะประมาณ ๒๑ ฟุต หรือ ๗ ก้าว เป็นระยะปลอดภัยของเจ้าหน้าที่
 - สีเหลือง เป็นระยะที่ผู้กระทำผิดเริ่มขัดขึ้น และอาจทำร้ายเจ้าหน้าที่
 - สีแดง เป็นระยะที่ผู้กระทำผิดสามารถตอบโต้ทำร้ายเจ้าหน้าที่ได้
 - ตำแหน่งการยืนโดยหลัก
 - สายตรวจ ๒๐ เป็นหัวหน้าชุด เป็นผู้บริหารเหตุการณ์แทนสายตรวจคู่ที่ ๑ คนที่ ๑ โดย ทำหน้าที่เจรจา สื่อสารกับผู้กระทำผิด และการสื่อสารกับทีมสายตรวจ
 - สายตรวจคู่ที่ ๑ และสายตรวจคู่ที่ ๒ ทำหน้าที่ตรวจการณ์ อาทิ ปกป้อง ความเคลื่อนไหวของผู้กระทำผิด ดูแลความปลอดภัยให้กับสายตรวจ ๒๐ ทีมสายตรวจ และโดยรอบ พร้อมทั้งใช้กำลังในการป้องกันตามระดับการใช้กำลัง(Use of force)
- *เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องไม่ยืนอยู่ในแนวยิงซึ่งกันและกัน

กลับ

Combat L / V

ภาพรวม SOP คำอธิบาย

มาตรฐานการปฏิบัติในการระงับเหตุ (SOP) เกี่ยวข้องกับเหตุที่เกิดขึ้นเป็นประจำโดยพัฒนาเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับกฎหมายและง่ายต่อการปฏิบัติ ซึ่งจะมีทั้งหมด ๔ กรณีด้วยกัน คือ การระงับเหตุคนคลุ้มคลั่ง การระงับเหตุคนทะเลาะวิวาทรวมทั้งการยกพวกตีกัน การระงับเหตุกรณีคนร้ายมีอาวุธ และการถูกตรวจสอบจากประชาชนในขณะปฏิบัติหน้าที่

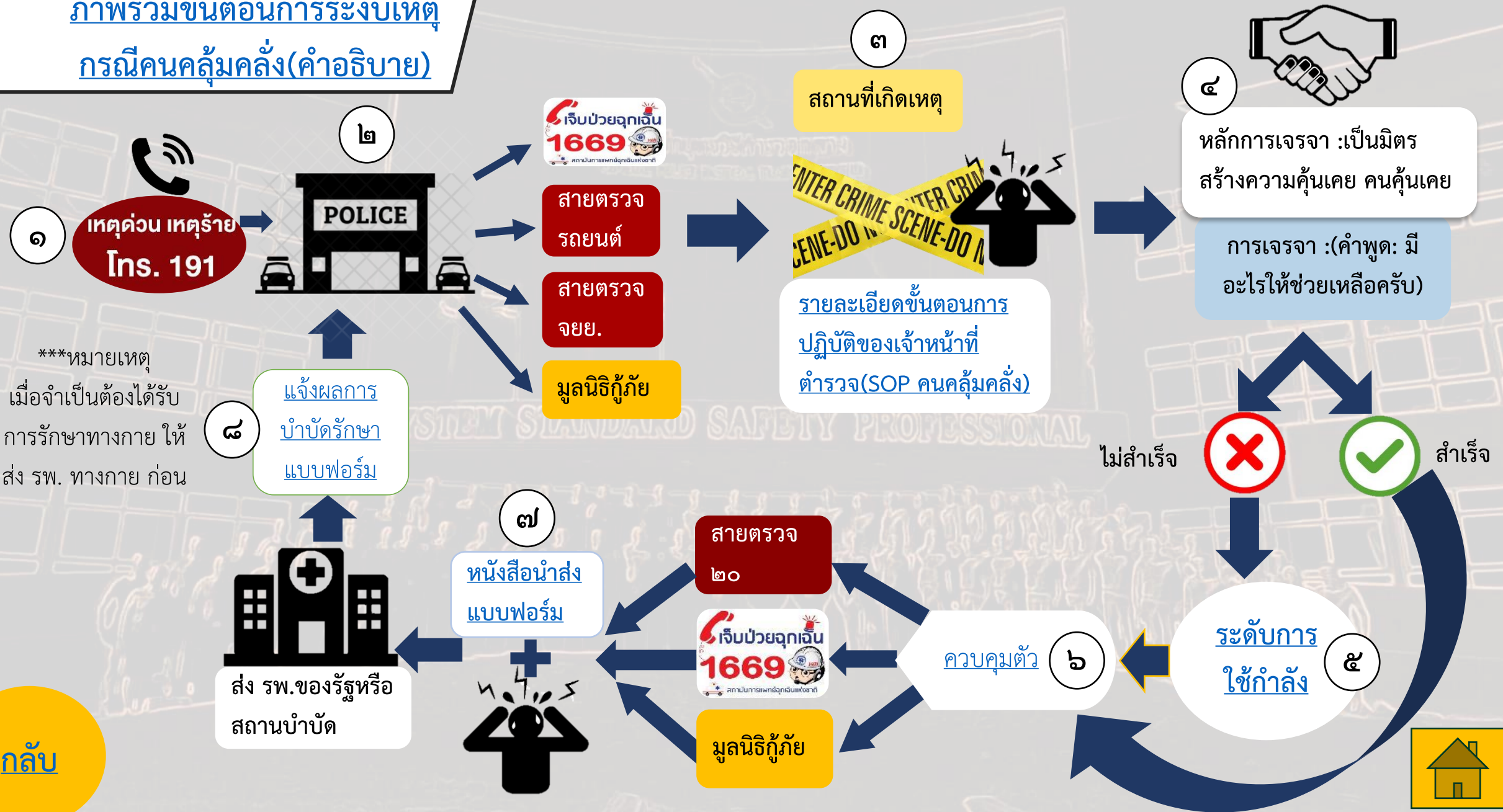
กลับ

กรณีการระงับเหตุคนคลุ้มคลั่งซึ่งเกิดจากการใช้สารเสพติดเกินขนาด เมาสุรา การใช้ยา หรือ ภาวะผิดปกติทางจิต ต้องใช้ทั้งยุทธวิธีตำรวจและความรู้ทางด้านการแพทย์ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งการเข้า ระงับเหตุจะต้องนำรถพยาบาลจากศูนย์การแพทย์ฉุกเฉิน ๑๖๖๙ เข้าร่วมในการระงับเหตุด้วย เนื่องจาก จะต้องใช้ความรู้ทางด้านจิตวิทยาในการเจรจากับคนคลุ้มคลั่งหรือใช้เครื่องพันธนาการในการควบคุม หรือ การใช้ยาบางประเภทเพื่อระงับอาการที่รุนแรงของคนคลุ้มคลั่ง

ในการเข้าระงับเหตุ สายตรวจ ๒๐ ต้องเข้าร่วมระงับเหตุทุกครั้งโดยมีการเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือที่เกี่ยวข้องให้พร้อมในการปฏิบัติ เช่น ไม้ง่าม ปืนไฟฟ้า ปืนลูกซองยาง โล่ แก๊สน้ำตา โดย เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องจัดการในที่เกิดเหตุให้กลับสู่ภาวะปกติและปลอดภัยก่อน ทางเจ้าหน้าที่ของศูนย์ การแพทย์ฉุกเฉิน ๑๖๖๙ จึงเข้าไปดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์

กรณีเหตุคนคลุ้มคลั่ง มักจะมีปัญหาในการส่งตัวให้แพทย์ประเมินหรือวินิจัย จึงให้นำ [แบบฟอร์มการส่งตัวคนคลุ้มคลั่ง](#) มาใช้ในการส่งตัว และให้นำ[แบบฟอร์มแจ้งผลการบำบัดรักษาและส่งตัว กลับชุมชน](#) ให้แพทย์ผู้ดูแลคนไข้ใช้แจ้งกับสถานีตำรวจทราบเพื่อให้สามารถติดตามและตรวจสอบได้ เป็นการสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยให้กับประชาชนในชุมชน โดยเหตุการณ์คนคลุ้มคลั่ง ต้องนำส่ง โรงพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดทุกครั้ง ตามมาตรา ๒๔ แห่ง พ.ร.บ.สุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑ แก้ไข เพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๖๒

ภาพรวมขั้นตอนการระงับเหตุ กรณีคนคลุ้มคลั่ง(คำอธิบาย)

การระงับเหตุคนคลุ้มคลั่ง(คำอธิบาย)

กลับ

คำอธิบาย กรณีคนคลุ้มคลั่ง

พ.ร.บ.สุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑

๑.เมื่อได้รับแจ้งเหตุคนคลุ้มคลั่ง ต้องมีการ**ประเมินสถานการณ์**ว่าคนคลุ้มคลั่งก่อเหตุอะไร เช่น ทำร้ายผู้อื่น เผลอหรือทำลายทรัพย์สินตนเองหรือผู้อื่น มีอาวุธหรือไม่ เป็นอาวุธประเภทใด เช่น มีด อาวุธปืน มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ เพื่อจะได้เตรียมอุปกรณ์ เช่น ปืนไฟฟ้า ไม้ง่าม ดิ้ว ปืนลูกซองยาง และกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยกรณีเหตุคนคลุ้มคลั่ง ร้อยเวร ๒๐ ต้องออกไปร่วมระงับเหตุด้วยทุกครั้ง

เมื่อไปถึงที่เกิดเหตุ จะต้องคำนึงถึงการรักษาระยะห่างจากจุดเกิดเหตุ เพื่อความปลอดภัยและประเมินสถานการณ์อีกครั้งว่าตรงกับการรับแจ้งเหตุในครั้งแรกหรือไม่

๒.**แสดงตน**เพื่อควบคุมสถานการณ์ และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การใช้สัญญาณไซเรน การใช้นกหวีด การใช้เสียง

๓. **ออกคำสั่ง**ให้หยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น วางอาวุธ หยุดทำร้ายทรัพย์สินหรือผู้อื่น นั่งลง หมอบกับพื้น โดยในกรณีที่มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือกำลังถูกทำร้าย ให้ช่วยเหลือบุคคลเหล่านั้นให้อยู่ในสถานที่ปลอดภัย หากมีความจำเป็นต้องหยุดยั้งสถานการณ์อย่างทันที ให้นำหลักการระดับการใช้กำลังมาใช้ตามความเหมาะสม

ในการบริหารเหตุการณ์ ให้สายตรวจคนที่ ๑ ของคู่สายตรวจรถจักรยานยนต์ที่ไปถึงที่เกิดเหตุชุดแรก เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยสายตรวจคนที่ ๒ สังเกตสถานการณ์โดยรอบและระวังความปลอดภัยให้กับสายตรวจคนที่ ๑

กรณีที่มีสายตรวจรถจักรยานยนต์คู่ที่ ๒ เข้าร่วมระงับเหตุ ให้สายตรวจคนที่ ๑ ของสายตรวจรถจักรยานยนต์คู่ที่ ๑ ยังเป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยสายตรวจรถจักรยานยนต์คู่ที่ ๒ คอยสังเกตการณ์โดยรอบและดูแลความปลอดภัยให้กับทีมสายตรวจ

ในกรณีที่สายตรวจ ๒๐ เข้าร่วม ให้ร้อยเวร ๒๐ เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยทีมสายตรวจที่เหลือทำหน้าที่สังเกตการณ์โดยรอบ และดูแลความปลอดภัยให้กับทีม

๔. ถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่ทำได้ ให้ใช้หลักการ**เจรจา**ที่เป็นมิตร หรือนำคนที่คนคลุ้มคลั่งคุ้นเคย มาเจรจา เพื่อลดความรุนแรงของสถานการณ์ เช่น ใช้คำพูดว่า มีอะไรให้ช่วยเหลือไหมครับ

๕.ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุไม่เชื่อฟังคำสั่ง และสถานการณ์อาจจะมี ความรุนแรงมากขึ้น ให้นำยุทธวิธีในเรื่อง**ระดับการใช้กำลัง** เพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับมาสู่ภาวะปกติ เช่น การใช้มือเปล่า ไม้ง่าม ปืนไฟฟ้า ปืนลูกซองยาง สัติน้ำบอมบ์

๖.เมื่อควบคุมผู้คลุ้มคลั่งได้แล้ว ให้คำนึงถึงหลักความปลอดภัยไม่ให้คนคลุ้มคลั่งทำร้ายบุคคลอื่นได้อีก และให้มีการ**ส่งตัว**ไปประเมินหรือวินิจฉัยในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานบำบัด ทุกครั้ง

กลับ

ที่ ตช

สถานีตำรวจ.....

.....

.....

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง ขอส่งตัวบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าจะมีความผิดทางจิต

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาล/สถานบำบัดรักษา.....

ด้วย วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... เวลาประมาณ.....น. เจ้าหน้าที่
ตำรวจสถานีตำรวจ..... ได้รับแจ้งหรือพบเห็น นาย/นาง/น.ส./ด.ช./ด.ญ.
.....อายุ.....ปี ที่อยู่.....(เท่าที่สามารถตรวจสอบได้)/
ชายหรือหญิงไม่ทราบชื่อและที่อยู่ อยู่บริเวณ.....เป็นบุคคลน่าเชื่อว่าจะมีความ
ผิดทางจิตตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๒

มีพฤติการณ์และอาการ ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของญาติผู้ป่วยที่สามารถติดต่อได้ (ถ้ามี).....

.....

.....

จึงเรียนมาอย่างทันท่วงทีขอส่งตัวบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าจะมีความผิดทางจิตเพื่อรับการ
ตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นตามพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๔, ๒๗

ขอแสดงความนับถือ

(ยศ)

(.....)

ตำแหน่ง.....(รองสารวัตรขึ้นไป).....

สายตรวจ.....

สถานีตำรวจ.....

โทร.....

กลับ

ที่

โรงพยาบาล/สถานบำบัด

วันที่ เดือน ๒๕๖๔

เรื่อง แจ้งที่อยู่ นาย/นาง/นางสาว ที่ถูกส่งตัวมารับการตรวจวินิจฉัย
เรียน ผู้กำกับการสถานตำรวจ

อ้างถึง หนังสือสถานีตำรวจ ที่ ลงวันที่

ตามหนังสือที่อ้างถึง สถานีตำรวจ ได้ส่งตัว นาย/นาง/นางสาว
..... (ชายหรือหญิงไม่ทราบชื่อ) ซึ่งเป็นบุคคลน่าเชื่อถือว่ามีความผิดทางจิต ตาม
มาตรา ๒๒ มาธิการตรวจวินิจฉัย ตามมาตรา ๒๗ พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ.๒๕๕๑ ความละเอียดทราบ
แล้ว นั้น

โรงพยาบาล/สถานบำบัด..... ขอแจ้งว่าบุคคลดังกล่าว

ณ ขณะนี้ ☐ ถูกส่งตัวไปรักษาต่อที่ โรงพยาบาล/สถานบำบัด.....

☐ ถูกส่งตัวไปสถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ/สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง.....

☐ พ้นจาก โรงพยาบาล/สถานบำบัดไปพักรักษาตัวที่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย.....

ถนน..... ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... โดยมี นาย/นาง/นางสาว โทร

เกี่ยวข้องเป็น..... (ญาติ/เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่) เป็นผู้ดูแล

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

แพทย์เจ้าของไข้

โรงพยาบาล/สถานบำบัด

โทร. ๐ ๐๐๐๐ ๐๐๐๐ โทรสาร ๐ ๐๐๐๐ ๐๐๐๐

กลับ

การทะเลาะวิวาทรวมถึงการ
ยกพวกตีกัน(คำอธิบาย)

๑. ประเมิน
สถานการณ์

๒. แสดงตน

๓. ออกคำสั่ง

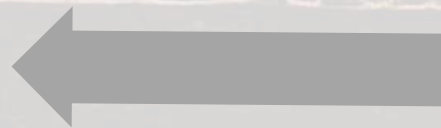

๔. ระดับการ
ใช้กำลัง

บริหารเหตุการณ์

ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

๕. ควบคุมตัว

คำอธิบาย การทะเลาะวิวาทรวมถึงการยกพวกตีกัน

เหตุทะเลาะวิวาทรวมถึงการยกพวกตีกัน ต้องมีกำลังเจ้าหน้าที่มากกว่าผู้ก่อเหตุ เพียงพอต่อการควบคุมสถานการณ์และต้องมีการเตรียมความพร้อมอุปกรณ์ในการระงับเหตุให้ครบถ้วน เช่น ปืนไฟฟ้า ไม้ง่าม ลูกซองยาง สัติน้ำตา แก๊สน้ำตา เพื่อหยุดสถานการณ์ให้กลับสู่สภาวะปกติได้เร็วและป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเสียหรือบาดเจ็บเกิดขึ้น สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติในการทะเลาะวิวาท รวมถึงการยกพวกตีกัน(SOP) มีดังนี้

๑. **ประเมินสถานการณ์** เป็นเหตุอะไร เกิดขึ้นที่ไหน มีผู้ก่อเหตุกี่คน มีอาวุธหรือไม่(ถ้ามี เป็นอาวุธประเภทใด) มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ เพื่อที่จะได้เตรียมอุปกรณ์ และกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สอดคล้องกับสถานการณ์
๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ต้อง**แสดงตน**เพื่อควบคุมสถานการณ์และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาทิ การใช้สัญญาณไซเรน การใช้นกหวีด การส่งเสียง โดยให้ **ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บหรือผู้ที่เสียเปรียบ**แยกออกจากสถานที่เกิดเหตุ มิให้สามารถตะโกนโต้เถียงกันได้

ใน**การบริหารเหตุการณ์** สายตรวจคนที่ ๑ เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยสายตรวจคนที่ ๒ สังเกตสถานการณ์โดยรอบและระวังความปลอดภัยให้กับสายตรวจคนที่ ๑

ในกรณีมีสายตรวจจักรยานยนต์คู่ที่ ๒ เข้าร่วมระงับเหตุ สายตรวจรถจักรยานยนต์คนที่ ๑ ของคู่สายตรวจที่ ๑ ยังเป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยสายตรวจคู่ที่ ๒ คอยสังเกตการณ์โดยรอบและดูแลความปลอดภัยให้กับทีมสายตรวจ

หากเป็นกรณีสายตรวจ ๒๐ เข้าร่วม ให้สายตรวจ ๒๐ เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ และสายตรวจที่เหลือทำหน้าที่สังเกตการณ์โดยรอบ และดูแลความปลอดภัยให้กับทีม

๓. **ออกคำสั่ง**หยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น วางอาวุธ นอนลง หมอบกับพื้น ยกมือขึ้น
๔. ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุไม่เชื่อฟังคำสั่ง และสถานการณ์อาจจะมีความรุนแรงขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำยุทธวิธีในเรื่อง**ระดับการใช้กำลัง** มาใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับมาสู่ปกติ เช่น การใช้มือเปล่า ไม้ง่าม ฯลฯ

๕. **ควบคุมตัว**นำส่งสถานีตำรวจ

ผู้ก่อเหตุมีอาวุธอันตรายถึงแก่ชีวิต
(คำอธิบาย)

คำอธิบาย กรณีผู้ก่อเหตุมีอาวุธอันตรายถึงแก่ชีวิต

เหตุกรณีผู้ก่อเหตุมีอาวุธถึงแก่ความตาย เช่น ปืน มีด ฯลฯ เจ้าหน้าที่ต้องยืนอยู่ในที่กำบังปลอดภัยและรักษาระยะห่าง อย่างน้อย ๒๑ ฟุต ซึ่งในเหตุคนร้ายมีอาวุธไม่ว่าจะเป็นกรณีใดๆ เช่น เป็นคนรู้จักคุ้นเคย เป็นคนจิตผิดปกติ คนที่มีรูปร่างอ่อนแอ ฯลฯ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังสูงสุด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความสูญเสียกับบุคคลใดๆ หรือตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเอง โดยขั้นตอนการระงับเหตุ ผู้ก่อเหตุมีอาวุธถึงแก่ชีวิต(SOP) มีรายละเอียดดังนี้

๑. **ประเมินสถานการณ์** เป็นเหตุอะไร เกิดขึ้นที่ไหน มีผู้ก่อเหตุกี่คน มีอาวุธหรือไม่(ถ้ามี เป็นอาวุธประเภทใด) มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหรือไม่ เพื่อที่จะได้เตรียมอุปกรณ์ และกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๒. หากเมื่อไปถึงที่เกิดเหตุแล้ว มีสถานการณ์ที่อาจนำไปสู่ภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลที่สาม **ใช้อาวุธปืนประจำกายแสดงออกมา** โดยปฏิบัติตามระดับการใช้กำลังอย่างเคร่งครัด โดยให้ **ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ** ออกจากสถานที่เกิดเหตุก่อน

การ**บริหารเหตุการณ์** สายตรวจคนที่ ๑ เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยสายตรวจคนที่ ๒ สังเกตสถานการณ์โดยรอบและระวังความปลอดภัยให้กับสายตรวจคนที่ ๑

กรณีมีสายตรวจจักรยานยนต์คู่ที่ ๒ เข้าร่วมระงับเหตุ สายตรวจรถจักรยานยนต์คนที่ ๑ ของคู่สายตรวจที่ ๑ ยังเป็นผู้บริหารเหตุการณ์ โดยสายตรวจคู่ที่ ๒ คอยสังเกตการณ์โดยรอบและดูแลความปลอดภัยให้กับทีมสายตรวจ

หากเป็นกรณีสายตรวจ ๒๐ เข้าร่วม ให้สายตรวจ ๒๐ เป็นผู้บริหารเหตุการณ์ และสายตรวจที่เหลือทำหน้าที่สังเกตการณ์โดยรอบ และดูแลความปลอดภัยให้กับทีม

๓. **ออกคำสั่ง**หยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น วางอาวุธ นอนลง หมอบกับพื้น ยกมือขึ้น ฯลฯ

๔. ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุไม่เชื่อฟังคำสั่ง และสถานการณ์อาจจะมี ความรุนแรงขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำยุทธวิธีในเรื่อง**ระดับการใช้กำลัง**มาใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อควบคุมสถานการณ์ให้กลับมาสู่ปกติ

๕. **ควบคุมตัว**นำส่งสถานีตำรวจ

กรณีบุคคลขอตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่
ในขณะตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ(คำอธิบาย)

คำอธิบาย กรณียุคคลขอตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่

ในปัจจุบันมีบุคคลบางกลุ่ม มาขอตรวจสอบเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การขอดูใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน ใบพกพาวิทยุสื่อสาร ใบพกพาอาวุธปืน พ.ร.บ. รถยนต์ เอกสารการตั้งด่านตรวจ/ตรวจ โดยมีได้เป็นผู้เสียหายหรือถูกละเมิดสิทธิจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีเจตนาเพียงต้องการก่อการกบฏ การปฏิบัติหน้าที่ และสร้างยอดไลค์ในเพจของตนเอง เพื่อหวังผลประโยชน์ในด้านอื่นๆ สำหรับขั้นตอนการปฏิบัติ กรณียุคคลขอตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ในขณะตั้งด่านตรวจ(SOP)มีรายละเอียดดังนี้

๑. **ประเมินสถานการณ์** ด้านความปลอดภัยและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น มารถกีดกัน มากันกี่คน พกพาอาวุธหรือไม่ ทำให้เกิดความบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ฯลฯ

๒. **หลักความปลอดภัย** การยืนระยะห่าง การยืน Cover&Contact และการตรวจสอบ ค้น บุคคลและยานพาหนะ ของผู้ที่เข้ามาทำการตรวจสอบ

๓. **สอบถามความต้องการ** ของผู้ที่เข้ามาตรวจสอบ หากไม่ใช้การร้องทุกข์หรือขอความช่วยเหลือ โดยมีลักษณะเข้ามาก่อการกบฏและทำให้เกิดอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้ออกคำสั่งให้บุคคลนั้นออกจากพื้นที่การปฏิบัติงาน

๓.๑ ในกรณีตั้งด่านตรวจ/จุดตรวจ หากมีความจำเป็น ให้บุคคลนั้นไปพบกับหัวหน้าด่าน โดยเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ไม่ให้เกิดความบกพร่องต่อการปฏิบัติหน้าที่

๓.๒ หัวหน้าด่านพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นของการตรวจสอบ อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบว่ามีหรือไม่ และสิทธิตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ โดยให้คำแนะนำไปยังเรื่องขอ ณ สถานีตำรวจนั้นๆ

๔. หากบุคคลนั้น **ขัดคำสั่ง** ให้เรียกกำลังและนำหลัก **ระดับการใช้กำลัง** มาใช้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ และ/หรือ ดำเนินคดีในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อหาการก่อความเดือดร้อนรำคาญ ขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน

๕. **ควบคุมตัว** นำส่งสถานีตำรวจ

กรณีบุคคลเข้ามาตรวจสอบเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เอกสารการตั้งด่าน

แนะนำให้ไปยื่นขอเอกสารการตั้งด่านที่สถานีตำรวจนั้นๆ
ตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ.๒๕๔๐

วิทยุสื่อสาร

พ.ร.บ.รถยนต์รถสายตรวจ

ใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน

บุคคลที่มาก่อวุ่นไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

บัตรประจำตัวข้าราชการ

เฉพาะประชาชนที่สิทธิถูกระทบจากการปฏิบัติ
หน้าที่ของตำรวจ ต้องแสดงบัตรข้าราชการตำรวจ

ตัวบทกฎหมายที่
เกี่ยวข้อง เมื่อมีการขัด
คำสั่งเจ้าหน้าที่

ตัวอย่างคำ
พิพากษา

กลับ

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๒๖ ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดต่อสู้อย่างผิดกฎหมาย หรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการต่อสู้หรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๘ ผู้ใดทราบบำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มิเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการสั่งเช่นนั้น เป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายกำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ตัวอย่างคำพิพากษา

ศาลจังหวัดนครราชสีมา ได้อ่านคำพิพากษาคดีที่ นายเกรียงไกร ไทยอ่อน และนายคณพศ สุวพงศ์ ผู้ขับแกร็บแท็กซี่ จำคุก ๑ ปี ๘ เดือนไม่รอลงอาญา หลังถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองนครราชสีมา แจ้งข้อกล่าวหาหมิ่นประมาทเจ้าพนักงาน และหมิ่นประมาทการโฆษณาด้วยตัวอักษรความผิดมาตรา ๓๒๖ และ ๓๒๘

นอกจากนี้ 'นายคณพศ' ผู้ขับชีรด์แกร็บแท็กซี่ยังโดนข้อหาใช้รถยนต์ผิดประเภทจากที่จดทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบก อย่างไรก็ตามในเบื้องต้นทั้งให้การปฏิเสธทุกข้อกล่าวหาทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๑ 'นายคณพศ' ซึ่งเป็นคนขับแกร็บแท็กซี่ ถูกผู้เรียกใช้บริการผ่านแอปพลิเคชัน ได้แสดงตัวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจท่องเที่ยวแจ้งข้อกล่าวหาใช้รถผิดประเภท และพยายามจะจับกุมดำเนินคดี ทำให้มีปากเสียงกันก่อนที่ในเวลาต่อมา 'นายคณพศ' ได้แจ้งเรื่องให้ 'นายเกรียงไกร ไทยอ่อน' รับทราบ และได้นำมาโพสต์ข้อความในกลุ่มเพจฯ ของนายเกรียงไกร ซึ่งเมื่อโพสต์ถูกแชร์ไป มีข้อความที่เข้ามาตำหนิการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมาก และเป็นคำหยาบคาย กระทั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองนครราชสีมา ได้ดำเนินคดีกับทั้งคู่ ข้อกล่าวหากระทำการหมิ่นประมาทเจ้าพนักงานที่กระทำตามหน้าที่ และหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาด้วยตัวอักษร ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖ และ ๓๒๘ โดยศาลจังหวัดนครราชสีมาพิจารณาพบว่า 'นายเกรียงไกร' มีความผิดจริงพิพากษาจำคุก ๑ ปี ขณะที่ 'นายเกรียงไกร' มีคดีที่ศาลตัดสินแล้วรอลงอาญาอีก ๒ คดี จึงนำโทษมารวมกันเป็น ๑ ปี ๘ เดือน โดยไม่รอลงอาญา อย่างไรก็ตามภายหลังรับทราบคำตัดสิน นายเกรียงไกร น้อมรับคำสั่งศาลพร้อมยื่นขอประกันตัว ทางศาลอนุมัติให้ปล่อยตัวชั่วคราว ขณะที่นายคณพศปรับ ๔,๐๐๐ บาท

ระดับการใช้อำกำลัง

การระงับเหตุด้วยมือเปล่า

อาวุธไม่ถึงตาย

อาวุธปืน

การปรากฏ
กาย

การใช้วาจา

การควบคุม
ทางกายภาพ

การควบคุม
ทางกายภาพ
ด้วยมือเปล่า
อย่างรุนแรง

การใช้อาวุธไม่
ถึงตาย

การใช้อาวุธถึง
ตาย

กลับ
หน้าหลัก

การจับกุมด้วยมือเปล่า(คำอธิบาย)

คลิปวิดีโอการสอน คลิปที่ ๑

คลิปวิดีโอการสอน คลิปที่ ๒

คลิปวิดีโอการสอน คลิปที่ ๓

คลิปวิดีโอการสอน คลิปที่ ๔

คลิปวิดีโอการสอน คลิปที่ ๕

กลับ

การใช้อาวุธไม่ถึงตาย(คำอธิบาย)

คลิป การใช้ดีวี

คลิป การใช้ระเบิดแสงเสียง

คลิปการใช้กัญแจมือ

คลิปการใช้ปืนยิงกระสุนยาง

คลิปการใช้ปืนช็อตไฟฟ้า

คลิปการใช้ไม้ง่าม

การใช้ไม้ง่ามเป็นทิ่ม

คลิปการใช้ปืนยิงเชือก

กลับ

การใช้อาวุธปืน(คำอธิบาย)

คลิปวิดีโอการสอน การตรวจอาวุธปืนลูกซอง

คลิปวิดีโอการสอน การตรวจอาวุธปืนเล็กสั้น

คลิปวิดีโอการสอน หลักความปลอดภัย

กลับ

ยุทธวิธีในการจับกุมคนร้าย(ด้วยมือเปล่า)

การจับ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือราษฎรใช้อำนาจตามกฎหมายจับผู้กระทำความผิดหรือสงสัยว่ากระทำความผิดทางอาญา หรือจับตามหมายจับ เพื่อนำตัวผู้ถูกจับไปจัดการตามกฎหมาย

หลักพื้นฐานของการจับ

๑. เป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือต่อสู้ขัดขวางการจับกุมของตำรวจ
๒. เป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป
๓. เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมต้องรู้ข้อมูลพื้นฐาน และพฤติกรรมของคนร้ายที่กระทำความผิดให้มากที่สุด
๔. ในการดำเนินการจับกุม เจ้าพนักงานตำรวจ จะต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นให้ทราบว่าเขาจะต้องถูกจับ และสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น

ท่าที่ ๑ ท่าหักข้อมือหรือฝ่ามือหงายกลับ

ขั้นตอนที่ ๑ เข้าประชิดตัวผู้ถูกจับทางด้านหน้าหรือด้านขวาของผู้ถูกจับ แล้วมือขวาจับมือขวาของผู้ถูกจับ โดยให้นิ้วหัวแม่มือทาบทับหลังนิ้วชี้ผู้ถูกจับ ให้เท้าขวาอยู่ข้างหน้า

ขั้นตอนที่ ๒ ก้าวเท้าซ้ายประชิดตัวผู้ถูกจับ หมุนตัวไปทางขวาพร้อมบิดฝ่ามือของผู้ถูกจับหงายไปทางด้านหลัง ใช้แขนซ้ายหรือฝ่ามือซ้ายกดบริเวณแขนขวาที่นอนบนของผู้ถูกจับ

ขั้นตอนที่ ๓ ออกแรงบังคับให้ผู้ถูกจับนอนคว่ำหน้าลงบนพื้น ถ้าไม่สามารถนำผู้ถูกจับลงกับพื้นได้ ให้ใช้วิธีการหมุนตัวมาทางขวาเพื่อให้ผู้ถูกจับเสียหลักแล้วกดลงพื้น ให้แขนของผู้ถูกจับอยู่ระหว่างเข่าทั้งสองข้างของผู้จับ โดยใช้เข่าวากดที่ไหล่หรือต้นคอของผู้ถูกจับ เข่าซ้ายกดที่หลังของผู้ถูกจับ บังคับแขนของผู้ถูกจับให้ตึงและตั้งฉากขึ้นพร้อมบิดข้อมือของผู้ถูกจับไปทางศีรษะ

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

หมายเหตุ

ในขั้นตอนที่ ๓ ถ้ากดผู้ถูกจับลงพื้นได้แล้ว ให้แขนของผู้ถูกจับอยู่ระหว่างเข่าทั้งสองข้างของผู้จับ โดยใช้เข่าขวาครอบบริเวณไหล่หรือต้นคอของผู้ถูกจับ เข่าซ้ายตั้งฉากกับพื้นชิดกับรักแร้ของผู้ถูกจับ บังคับแขนของผู้ถูกจับให้ตึงและตั้งฉากขึ้น พร้อมบิดข้อมือของผู้ถูกจับไปทางศีรษะ เพื่อบังคับไม่ให้ผู้ถูกจับดิ้นหรือขัดขืนจากนั้นทำการใส่กุญแจมือโดยให้ใส่ที่มือขวาก่อน แล้วจึงใส่มือซ้าย พลิกให้ผู้ถูกจับหงายขึ้นแล้วนั่งและช่วยพยุงให้ลุกขึ้นยืน ควบคุมตัวไปอย่างใกล้ชิดและระมัดระวัง

[กลับ](#)[ต่อไป](#)

ท่าที่ ๒ ท่าหักข้อมือหงาย

ขั้นตอนที่ ๑ ใช้มือซ้ายจับที่มือขวาของผู้ถูกจับ เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกดระหว่างนิ้วนางกับนิ้วก้อยของผู้ถูกจับ หมุนฝ่ามือผู้ถูกจับไปทางซ้าย

ขั้นตอนที่ ๒ ใช้มือขวาช่วยกดที่หลังมือผู้ถูกจับ กดในลักษณะหมุนตัวช่วยไปทางซ้าย ก้าวเท้าซ้ายไปด้านหลัง จากนั้นออกแรงกดที่หลังมือของผู้ถูกจับเพื่อบังคับให้ผู้ถูกจับล้มลงนอนหงายลงพื้น

ขั้นตอนที่ ๓ เดินอ้อมไปทางศีรษะผู้ถูกจับเพื่อบังคับให้ผู้ถูกจับคว่ำหน้าลง โดยจับมือขวาของผู้ถูกจับอยู่และดึงแขนของผู้ถูกจับให้ตึง ใช้เข่าทั้งสองข้างกดหลังของผู้ถูกจับไว้ ส่วนแขนขวาของผู้ถูกจับบังคับให้ตึงแล้วตั้งฉากขึ้นพร้อมบิดข้อมือของผู้ถูกจับ

กลับ

ต่อไป

หมายเหตุ

- การจับในท่าหักข้อมือหงาย ให้พลิกมือในวงแคบเพื่อให้คนร้ายเจ็บและบังคับลงได้โดยง่าย ซึ่งหากยกขึ้นสูงผู้ถูกจับอาจหมุนตัวหลุดได้แทน แล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งตบโตะ ทำให้ไม่สามารถบังคับผู้ถูกจับลงพื้นได้
- ระหว่างการเดินอ้อมศีรษะเพื่อบังคับให้ผู้ถูกจับคว่ำหน้าลงพื้น ผู้ถูกจับกุมอาจขัดขึ้นและพยายามจะลุกขึ้นให้ผู้จับกุมใช้มือซ้ายกดบังคับที่หลังมือขวา และนำมือขวามาจับที่ศอกของผู้ถูกจับแล้วกดให้แขนเหยียดตรง

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

ท่าที่ ๓ ทำสอดคล้องแขน

ขั้นตอนที่ ๑ เจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ใช้มือซ้ายจับที่มือขวาของผู้ถูกจับ โดยบิดให้ฝ่ามือหันไปทางด้านหลัง นิ้วหัวแม่มือของผู้จับกุมกดที่โคนนิ้วหัวแม่มือของผู้ถูกจับ เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า

ขั้นตอนที่ ๒ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าพร้อมกับสอดแขนขวาเข้ารักแร้ขวาของผู้ถูกจับ หมุนตัวไปทางขวาพลิกข้อมือขวาล็อกที่หัวไหล่ขวาของผู้ถูกจับ

ขั้นตอนที่ ๓ ออกแรงกดบังคับผู้ถูกจับก้มหน้าลงที่พื้น พับแขนไว้บนหลัง

หมายเหตุ

๑. ในท่านี้สามารถที่ใช้จับล็อกและควบคุมผู้ถูกจับไปยังที่ต่าง ๆ ได้ ถ้าหากผู้ถูกจับขัดขึ้น ผู้จับใช้วิธีหมุนตัวไปทางขวาออกแรงกดผู้ถูกจับลงกับพื้น
๒. ในส่วนการฝึกท่านี้ไม่แนะนำให้กดลงบนพื้น เพราะอาจทำให้ได้รับบาดเจ็บได้

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

ท่าที่ ๔ ท่าหักข้อมือคว่ำ

ขั้นตอนที่ ๑ เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมใช้มือขวาจับที่ข้อมือขวาของผู้ถูกจับจากทางด้านหลัง ดึงมาทางด้านขวา ให้เท้าขวาอยู่ข้างหน้า

ขั้นตอนที่ ๒ ก้าวเท้าซ้ายไปอยู่แนวเดียวกับเท้าขวาของผู้ถูกจับ พร้อมกับสอดแขนซ้ายเข้าที่รักแร้ขวาของผู้ถูกจับ กดศอกชิดข้างลำตัว ใช้มือขวากดข้อมือขวาของผู้ถูกจับให้คว่ำลง

ขั้นตอนที่ ๓ นำมือซ้ายไปช่วยกดบังคับที่หลังมือขวาของผู้ถูกจับ โดยให้ข้อศอกขวาของผู้ถูกจับแนบชิดติดลำตัวของผู้จับกุม โดยให้ท่อนแขนของผู้ถูกจับตึงขึ้น ออกแรงกดที่หลังมือแล้วพาผู้ถูกจับเคลื่อนที่ไปตามที่ต้องการ

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

ข้อแนะนำ

- ถ้ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๒ นาย อาจเข้าจับกุมผู้ถูกจับทั้งมือซ้ายและขวาก็ได้ เพื่อความสะดวกและความปลอดภัยในการพาเคลื่อนที่ไป

- กรณีที่มีผู้ประท้วงหรือนักกีดขวางการจราจร สั่งให้ลูกไม่ยอมลุก เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้การจับท่าหักข้อมือคว่ำพาออกจากพื้นที่ดังกล่าวได้

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

ท่าที่ ๕ ท่าล็อกแขนกับลำตัว

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้จับกุมเดินเข้าทางด้านหลังเฉียงทางขวาของผู้ถูกจับ ให้เท้าขวาอยู่ข้างหน้า แล้วใช้มือขวาจับข้อมือขวาของผู้ถูกจับบิดให้ฝ่ามือหันไปข้างหลัง

ขั้นตอนที่ ๒ ก้าวเท้าซ้ายไปอยู่แนวเดียวกับเท้าขวาของผู้ถูกจับ ดึงแขนขวาของผู้ถูกจับให้ตึงและให้ข้อศอกของผู้ถูกจับอยู่บริเวณหน้าอกของผู้จับกุม หักข้อมือของผู้ถูกจับเข้าหาตัวผู้จับกุม พร้อมกับใช้แขนซ้ายสอดเข้าไปใต้รักแร้ของผู้ถูกจับ แล้วล็อกหัวไหล่ให้แน่น บังคับพาผู้ถูกจับให้เดินไปตามที่ต้องการ

[กลับ](#)[ต่อไป](#)

หมายเหตุ

๑. ถ้าผู้ถูกจับขัดขึ้น ให้ผู้จับกุม หมุนตัวไปทางขวาแล้วทิ้งน้ำหนักตัวลงเพื่อบังคับให้ผู้ถูกจับลงบนพื้น

๒. ถ้ากรณีมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ๒ นาย อาจเข้าจับล็อกแขนอีกข้างหนึ่งของผู้ถูกจับก็ได้ แล้วช่วยกันบังคับพาไป

๓. ในการฝึกควรฝึกปฏิบัติเข้าจับกุมทั้งทางด้านขวาและทางด้านซ้าย

อาวุธไม่ถึงตาย

- วัตถุประสงค์

- เป็นอาวุธที่ใช้เพื่อจับกุม ควบคุม หรือหยุดยั้งคนร้ายหรือผู้ก่อเหตุที่มีอาวุธไม่ร้ายแรงหรือด้วยมือเปล่าเจตนากระทำความอันตรายหรือพยายามจะกระทำความอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่น
- เพื่อลดการบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิตจากการใช้อาวุธปืนในทันทีของเจ้าหน้าที่
- เป็นช่วงต่อของการใช้อาวุธตามระดับการใช้กำลังที่สมสัดส่วนกับการกระทำของคนร้ายหรือผู้ก่อเหตุ เป็นไปตามหลักสากล หลักสิทธิมนุษยชนและสังคมยอมรับ
- ข้อพึงระลึกที่สำคัญ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องประเมินสูงและพร้อมที่จะเปลี่ยนใช้อุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพหยุดยั้งหรือทำให้เกิดความปลอดภัยมากกว่าจนกระทั่งใช้อาวุธปืนในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องป้องกัน ตาม ป.วิอาญา ม.๖๘ เมื่อไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

อาวุธไม่ถึงตาย

อุปกรณ์อื่นๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในคู่มือฯ

- โดยมีวัตถุประสงค์การใช้เช่นเดียวกับอาวุธที่ไม่ถึงตาย ได้แก่
 - ปืนยิงรักษา
 - ชุดอุปกรณ์ไม้ง่ามควบคุมบุคคล
 - ปืนยิงตาข่าย
 - Flash bang
 - อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ถูกพัฒนาในอนาคต

		ปืนไฟฟ้า *
		กระสุนยาง
	สเปรย์พริกไทย *	
	อาวุธที่ไม่ถึงตาย / ดิ้ว / กระบอง	
การควบคุมโดยใช้อาวุธ		
การจับ/ การกดจุด ให้เจ็บ	การจับ/การ ควบคุม โดยใช้มือเปล่า	การใช้กำลัง ต่อร่างกาย เพื่อควบคุม
การควบคุมโดยปราศจากอาวุธ		
การควบคุมด้วยวาจา : การโหม่งหัว / การแนะนำ / การตักเตือน / ออกคำสั่ง		

อาวุธปืน หรือกำลังที่ทำให้บาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

ต่อไป

การใช้ดิว หรือ กระบอง (Expandable baton)

- ประเภทของกระบอง
 - กระบองยาว ๒๔ นิ้ว ทำจากไม้เนื้อแข็ง ลักษณะเป็นท่อนกลมตลอดด้ามจรดปลาย
 - กระบองยืดขยาย ผลิตจากเหล็กที่มีคุณภาพสูงความยาวระหว่าง ๖-๑๐ นิ้ว น้ำหนักประมาณ ๔-๑๖ ออนซ์ เมื่อขยายสุดยาว ๑๖-๒๔ นิ้ว
 - แบบ Friction lock สะบัดใช้ เก็บโดยการกระแทกปลาย
 - แบบ Auto lock สะบัดใช้ เก็บโดยการกดตุ๊ด
 - แบบ Auto lock สะบัดใช้ เก็บโดยการบิดที่ปลาย
- การใช้กระบองเพื่อต่อสู้ป้องกันตัว ในลักษณะของการป้องกัน มิใช่มีเจตนาทำร้าย
- หากจำเป็นต้องตีป้องกันตัว ควรตีที่บริเวณขาเพื่อให้หยุดการเคลื่อนไหว ให้ทรุดตัวลง หรือตีที่ท่อนแขนบริเวณกล้ามเนื้อที่จะใช้ในการต่อสู้ หรือที่บริเวณมือหรือข้อมือ

ข้อพิจารณาการใช้ตัวหรือกระบอง

- เพื่อใช้เป็นอาวุธในการรักษาความสงบเรียบร้อย ที่เป็นช่วงต่อของระดับการใช้กำลังจากที่ไม่มีอาวุธ ไปจนกระทั่งใช้อาวุธปืน ในการระงับเหตุ
- เมื่อผู้ต้องสงสัยหรือผู้ก่อเหตุที่ไม่มีอาวุธร้ายแรงหรือด้วยมือเปล่า ชัดขึ้น จะหลบหนี หรือทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือประชาชนที่อยู่ในเหตุการณ์
- เจ้าหน้าที่ต้องรักษาระยะห่างเพื่อความปลอดภัย จับด้ามตัวหรือกระบอง พร้อมการแจ้งเตือนด้วยวาจาให้หยุดการกระทำ และเมื่อจำเป็นจำต้องชักตัวหรือกระบองออกจากเอวสะบัดพร้อมใช้งานในท่าเตรียมพร้อมป้องกันตัว
- การประเมินสถานการณ์ สังเกตและรายงาน การสื่อสารกับผู้ก่อเหตุ และกับคู่บัดดี้ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญมากในช่วงนี้
- การใช้ตัวหรือกระบองจะเป็นไปเพื่อป้องกันการโจมตีหรือการเข้าทำร้ายร่างกายจากผู้ก่อเหตุด้วยมือเปล่าหรืออาวุธไม่ถึงตาย เป็นหลักการ

วิธีการฝึก

๑. **ท่าเตรียมพร้อม** ให้ผู้ปฏิบัติยืนในท่าเผชิญเหตุ (Ready Stance) ใช้มือถนัดจับกระบอง นำออกมาถือไว้ในระดับไหล่ ปลายกระบองชี้ไปทางด้านหลัง ส่วนมือข้างที่ไม่ได้ถือกระบองให้ยกขึ้นในลักษณะ ตั้งการ์ด และให้ตำรวจใช้เทคนิค ORMT ลดระดับสถานการณ์ หรือออกคำสั่งด้วยวาจา “อย่าเข้ามา จะใช้กระบอง”

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

วิธีการฝึก

๒. การตี มี ๒ ลักษณะ คือ การตีบน และตีล่าง

๒.๑ การตีบน เป็นการตีในลักษณะเฉียงลงจากบนลงล่าง ๔๕ องศา ทั้งด้านซ้ายและขวา

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

วิธีการฝึก

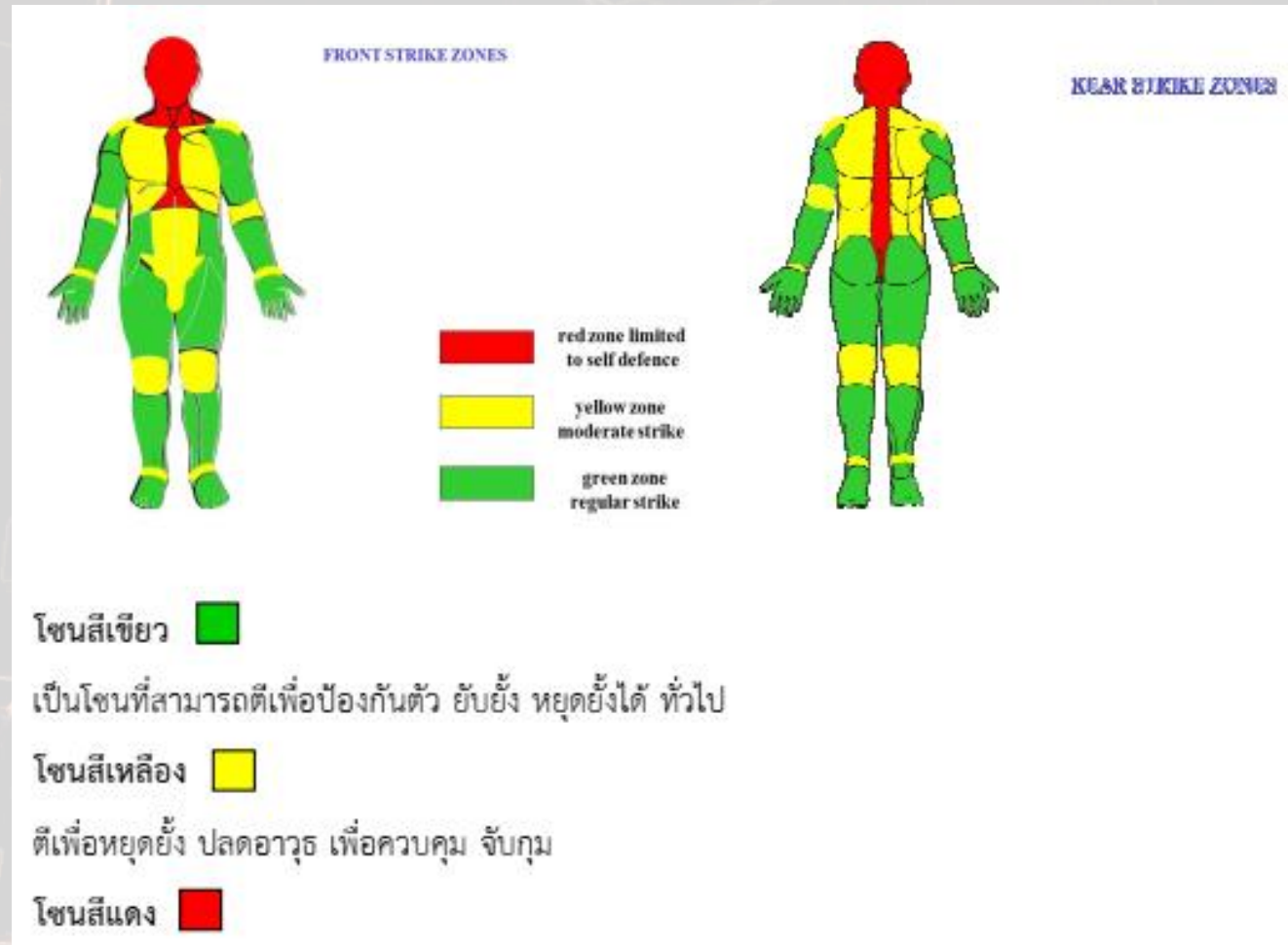
๒.๒ การตีล่าง เป็นการตีในลักษณะเช่นเดียวกันกับการตีบน แต่เน้นไปที่ท่อนขาของคนร้าย

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

โซนการตี

มีอาการบาดเจ็บรุนแรง เด่นชัด ถ้าถูกตีตรงจุดและรุนแรงอาจถึงชีวิตหรือพิการ ไม่สมควรที่จะตีเพื่อเป็น
การป้องกันตัว

[กลับ](#)

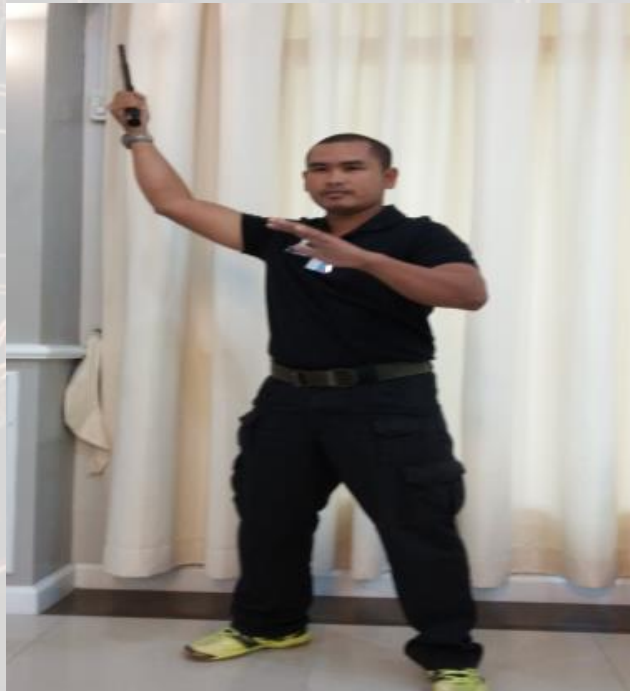
[ต่อไป](#)

การเปิดกระบองยึดขยาย

Open to the Sky

- ชักจากช่องสะบัดเฉียงขึ้นดานบนแล้วมาอยู่เตรียมพร้อม (Guard)

Open to the Ground

- ชักจากช่องสะบัดเฉียงลงด้านล่างแล้วมาอยู่เตรียมพร้อม (Guard)

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

การเปิดกระบองยี่ดขยาย

Snap open

- ใช้ฝ่ามือกระแทกแล้วมาอยู่เตรียมพร้อม (Guard)

Rapid Response Open

- หากมีการชักออกมาใช้งานแล้วยึดไม่สุด ไม่ล็อก สามารถตีต่อได้เลย

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

การใช้สเปรย์พริกไทย(Pepper spray)

๑. สถานการณ์หรือขอบเขตการใช้

- เป็นการใช้อยู่ระดับกำลังในการจับกุม ควบคุมสถานการณ์เท่าที่จำเป็น มิใช่เพื่อการลงโทษ แก้ก้น หรือเป็นการเจตนาทำร้าย

๒. ชนิดของอุปกรณ์สเปรย์พริกไทย

๒.๑ แบบกระป๋องสเปรย์

- ควรมีคุณลักษณะในการฉีดน้ำเคมีออกไปได้ไกลประมาณ ๕-๗ เมตร และ ไม่ฟุ้งกระจาย

๒.๒ แบบปืนยิงกระสุนพริกไทย (Pepper gun) (มีใช้ในกองร้อยควบคุมฝูงชน)

- ระยะยิงไกลกว่าแบบกระป๋องสเปรย์ ประมาณ ๑๘-๒๕ เมตร

ข้อพิจารณาการใช้สเปรย์พริกไทย

- การใช้สเปรย์พริกไทยไม่ว่าจะเป็นแบบกระป๋องสเปรย์หรือ Pepper gun เป็นการใช้เพื่อควบคุมสถานการณ์ จำกัดการมองเห็น หรือการเคลื่อนไหวโดยสะดวกให้กับคนร้ายหรือผู้ก่อเหตุ และยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง
- เป็นการสร้างระยะปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องเข้าไปในระยะประชิดกับคนร้ายหรือผู้ก่อเหตุที่มีอาการคลุ้มคลั่ง หรือกลุ่ม ทะเลาะวิวาท
- การใช้สเปรย์เป็นไปเพื่อป้องกันการโจมตีหรือการเข้าทำร้ายร่างกายจากผู้ก่อเหตุด้วยมือเปล่าหรืออาวุธไม่ถึงตาย เป็นหลักการ
- เพื่อใช้เป็นอาวุธในการรักษาความสงบเรียบร้อย ที่เป็นช่วงต่อของระดับการใช้กำลังจากที่ไม่มีอาวุธ ไปจนกระทั่งใช้อาวุธปืน ในการระงับเหตุ
- เมื่อผู้ต้องสงสัยหรือผู้ก่อเหตุที่ไม่มีอาวุธร้ายแรงหรือด้วยมือเปล่า ชัดขึ้น จะหลบหนี หรือทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือประชาชนที่อยู่ใน เหตุการณ์
- เจ้าหน้าที่ต้องรักษาระยะห่างเพื่อความปลอดภัย เตรียมใช้อุปกรณ์ พร้อมการแจ้งเตือนด้วยวาจาให้หยุดการกระทำมิฉะนั้น จำเป็นต้องใช้สเปรย์พริกไทย
- การประเมินสถานการณ์ สังเกตและรายงาน การสื่อสารกับผู้ก่อเหตุ และกับคู่บัดดี้ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญมากในช่วงนี้

ขั้นตอนการใช้

ขั้นตอนที่ ๑

ตำรวจที่แต่งเครื่องแบบ ให้พกซองพร้อมใส่กระป๋องสเปรย์พริกไทยไว้ในเข็มขัดข้างเอวด้านมือที่ไม่ถนัด

ขั้นตอนที่ ๒

เมื่อพบเหตุจะใช้ ให้ตำรวจตะโกนให้คำสั่งบอกก่อน หรือ บอกว่า ถ้าไม่หยุด จะใช้สเปรย์พริกไทย “หยุด ถ้าไม่หยุดจะใช้สเปรย์พริกไทย” พร้อมกับชูกระป๋องสเปรย์พริกไทยไปที่คนร้าย เพื่อบอกคนร้ายและประชาชนข้างเคียงให้ทราบ

ขั้นตอนที่ ๓

ให้ตำรวจผู้ฉีด ใช้มือข้างที่ไม่ถนัดถือสเปรย์พริกไทย ห่างจากคนร้ายประมาณ ๓ - ๕ ฟุต เหนี่ยวไกกระป๋องสเปรย์พริกไทยให้สุด เพื่อฉีดประมาณครึ่งวินาที หรือจนกว่าคนร้ายจะยอมจำนน (ควรฉีดโดยเหนี่ยวไก แล้วฉีดครั้งที่ ๒ หรือ ๓ ในทันที ครั้งละครึ่งวินาที) โดยฉีดไปที่ตา ถ้าคนร้ายสวมแว่น ให้ฉีดที่หน้าผาก

ขั้นตอนที่ ๔

เมื่อผู้ถูกฉีดยอมแล้ว หรือล้มลง หรือหยุดวิวาททำร้าย ห้ามฉีดใส่ซ้ำ ให้รีบจับกุม และปฐมพยาบาลต่อไป

[กลับ](#)[ต่อไป](#)

การปฐมพยาบาล หรือการปฏิบัติหลังการใช้สเปรย์พริกไทย

เมื่อคนร้ายยอมให้จับให้นำตัวคนร้ายมายังที่โล่ง เพื่อให้อากาศพัดผ่านให้สเปรย์พริกไทยบรรเทาอาการแสบร้อนแก่คนร้าย แล้วให้คนร้ายใช้น้ำเย็นล้างหน้า ตา จมูก ท้อง และเรียกหน่วยปฐมพยาบาล หรือนำส่งโรงพยาบาล

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

- ปืนยิงสเปรย์พริกไทย มีการพัฒนาที่หลากหลายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมสถานการณ์ และเป็นการสร้างระยะที่ปลอดภัยให้กับเจ้าหน้าที่ได้มากกว่าการใช้สเปรย์ฉีดแบบกระป๋อง โดยทั่วไปอยู่ที่ระยะ ๗-๒๕ เมตร
- แรงขับในการยิงกระสุนส่วนใหญ่ใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO๒) แบบ Tank และ หลอด
- ชนิดกระสุนมี ๒ แบบ
 ๑. แบบลูกบอลขนาด .๖๘ caliber (ทำจากเจลลาติน ไม่เป็นอันตราย) เมื่อกระทบเป้าหมายแล้วเปลือกหุ้มจะแตกตัวให้สารเคมีสัมผัสผิวหนังหรือระเหยเข้าดวงตา
 ๒. แบบเจล เมื่อสารถูกยิงถูกเป้าหมายตามเสื้อผ้า หรือผิหนัง ระเหยเข้าสู่ดวงตาและผิวหนัง
 - กระสุนทั้ง ๒ แบบ ทำให้เกิดการแสบร้อน ช่วยหยุดการกระทำผิด เช่น การระงับเหตุชุมนุมทะเลาะวิวาท หรือ บุคคลคลุ้มคลั่ง
- เห็นควรมีบรรจุไว้สำหรับเจ้าหน้าที่สายงานป้องกันปราบปรามในการระงับเหตุบุคคลคลุ้มคลั่ง หรือ เหตุทะเลาะวิวาทที่มีความรุนแรง

การใช้กระสุนยาง(Rubber bullets and other kinetic weapons)

- คำแนะนำด้านสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเกี่ยวกับอาวุธร้ายแรงในการบังคับใช้กฎหมายแนะนำให้ใช้กระสุนยางเมื่อเผชิญกับภัยคุกคามที่ใกล้เข้ามาเท่านั้น และเล็งไปที่ท้องหรือขาส่วนล่างซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิตรอยฟกช้ำและแผลฉีกขาด
- กระสุนยางใช้เพื่อยิงสกัดคนร้ายหรือผู้ก่อเหตุได้เหมือนกับกระสุนจริง แต่ไม่ทำให้ผู้ก่อเหตุถึงแก่ชีวิต
- หลักการทำงานเหมือนเครื่องกระสุนปืนที่ใช้ดินปืนเป็นตัวขับเคลื่อนกระสุนออกไป แต่ต่างกันเพียงแต่หัวกระสุนทำจาก "ยางพารา"
- เมื่อกระทบกับร่างกายทำให้เกิดอาการบาดเจ็บอย่างฉับพลัน ไม่ถึงแก่ชีวิตตามมาตรฐานสากล

ข้อห้ามสำคัญ

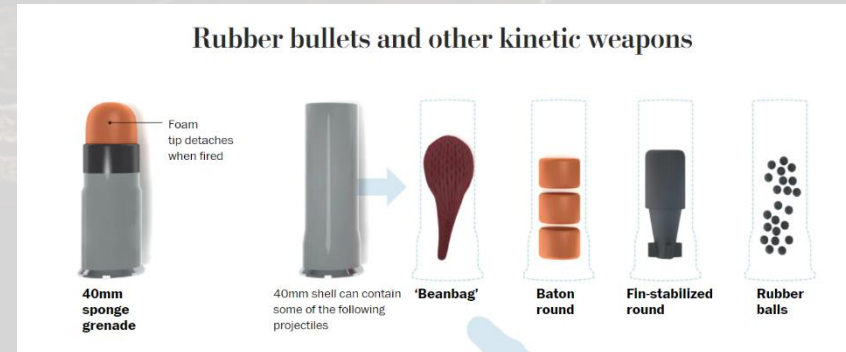
- ห้ามยิงไปบริเวณกะโหลกศีรษะเด็ดขาด ความแรงของกระสุนยางทำให้กะโหลกร้าว หรือถูกดวงตาเป็นอันตรายถึงชีวิตได้
- ห้ามยิงในระยะใกล้ เพราะกระสุนยางก็สร้างความเสียหายอันตรายจากแรงหัวกระสุนยาง อาจทำให้กระดูกหักและกดทับหรือฉีกเส้นเลือดในบริเวณที่ได้รับผลกระทบซึ่งอาจทำให้เลือดออกในอวัยวะใกล้เคียงเช่น ไต ม้าม หรือตับ

ประเภทของกระสุนยาง

แบ่งตามขนาดของอาวุธปืนที่จะนำไปใช้

- กระสุนยางจะใช้ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางเท่ากระสุนจริง มีหลายขนาด เช่น
 - ขนาด ๔๐ มม. ที่ใช้ยิงจากเครื่องยิงลูกระเบิด เอ็ม-๒๐๓ หรือ ยิงจากเครื่องยิงลูกระเบิด เอ็ม-๗๙ หรือยิงจากเครื่องยิงแก๊สน้ำตา
 - ขนาดลูกซอง ๑๒ เกจ
 - ขนาด ๙ มม.
 - ขนาด .๓๘ นิ้ว
 - ขนาดอื่น ๆ

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

กระสุนลูกซองสำหรับปืนลูกซอง ขนาดเบอร์ ๑๒

วัตถุประสงค์การนำไปใช้งาน

ใช้ยิงกับปืนลูกซองขนาด ๑๒ เกจ ระบบ
ปั๊มแฉักชั้นที่ปลายปากลำกล้องไม่มีใช้ค ใน
ภารกิจการปราบจลาจลหรือปราบปรามคนร้าย,
คนคลุ้มคั่ง ที่มีอาวุธไม่ร้ายแรง และในการ
ช่วยเหลือตัวประกันที่ถูกคนร้ายจับกุม โดยไม่ทำ
ให้เกิดอันตรายถึงขั้นบาดเจ็บสาหัส

ข้อมูลทางเทคนิค

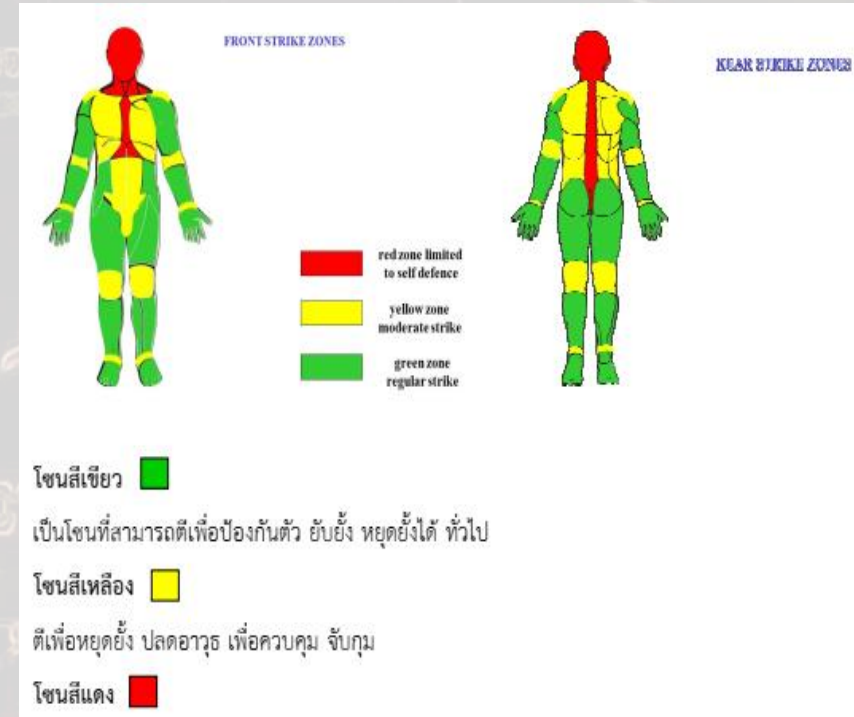
- ปดอกระสุนทำจากพลาสติก หนัก ๒๒ กรัม
- กระสุนลูกซองยางครบนัด มีความยาว
 58.50 ± 1.0 มม.
- ฐานปดอกระสุน ทำจากทองเหลืองขึ้นรูป
- จอกชนวน ทำด้วยทองเหลืองภายในบรรจุด้วยแก๊บ
ชนวน
- ดินขับ เป็นดินขับเผาไหม้เร็ว ชนิดสองฐาน
- หมอนรองหัวกระสุน ทำจากพลาสติกหรือกระดาษ
- หัวกระสุน ทำจากยางพาราประกอบอยู่กัส่วนที่เป็น
หางพลาสติกเพื่อช่วยในการทรงตัวให้มีความแม่นยำ
- ระยะยิง ตั้งแต่ ๓-๒๐ เมตร
- การบรรจุเลิกบรรจุ ใช้กับปืนลูกซองที่ไม่มีม่านبيبปลาย
ลำกล้อง

ตำแหน่งการยิงกระสุน

- ผู้ทำหน้าที่ยิงกระสุนยางจะยิงไปยังเป้าหมายที่เป็นจุดอ่อนที่กล้ามเนื้อตามร่างกาย เช่น หน้าท้อง แผ่นหลัง ต้นขา น่อง เป็นต้น เพื่อให้เกิดอาการเจ็บ จุก หยุดชะงักชั่วคราว
- หากยิงไปถูกจุดแข็งที่เป็นกระดูก เพราะจะทำให้กระดูกแตก หัก ได้รับอันตราย
- การยิงไปที่ส่วนแข็ง ยังอาจทำให้คนร้ายไม่เกิดอาการเจ็บ จุก และจะเร่งรีบทำให้ออกเหตุต่อตัวประกันได้
- **ข้อห้ามสำคัญ** ห้ามยิงไปบริเวณกะโหลกศีรษะเด็ดขาด ความแรงของกระสุนยางทำให้กะโหลกร้าวอันตรายถึงชีวิตได้

มีอาการบาดเจ็บรุนแรง เด่นชัด ถ้าถูกตีตรงจุดและรุนแรงอาจถึงชีวิตหรือพิการ ไม่สมควรที่จะตีเพื่อเป็นการป้องกันตัว

ภาพตัวอย่างเมื่อมีการยิงด้วยกระสุนยาง

จุดที่ยิงเพื่อหยุดยั้ง ทำให้ชะงักงันและเจ็บจุก

ข้อห้ามเด็ดขาด

- ห้ามยิงไปบริเวณกะโหลกศีรษะเด็ดขาด ความแรงของกระสุนยางทำให้กะโหลกร้าว หรือดวงตาเป็นอันตรายถึงชีวิตได้

กลับ

ต่อไป

การใช้อุปกรณ์ช็อตไฟฟ้า หรือปืนไฟฟ้า

Conducted Electrical Weapons : CEWs / Stun gun

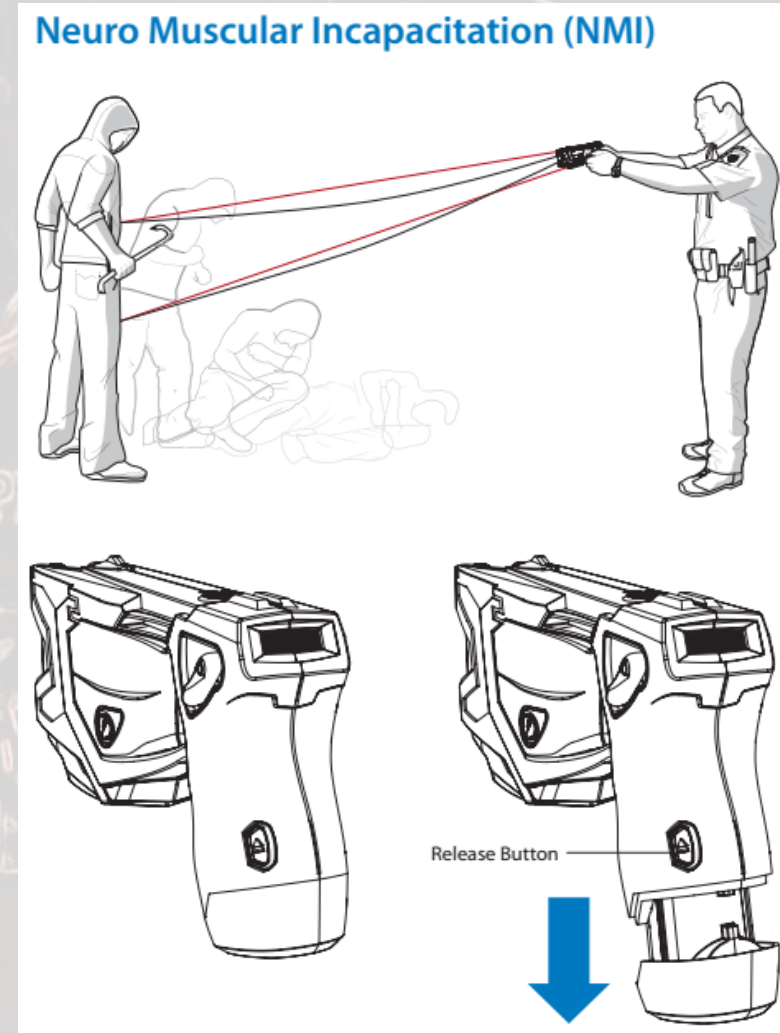
- หรือที่เรียกว่า "TASERS" เป็นอาวุธที่ส่งกระแสไฟฟ้า (CEWs) ถูกใช้โดยหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายหลายพันแห่งในสหรัฐอเมริกา ออกแบบมาเพื่อส่งกระแสไฟฟ้าผ่านร่างกายของผู้ต้องสงสัย ทำให้เกิดความเจ็บปวดชั่วคราวและการลดอาการชักขึ้นหรือต่อสู้อย่างชั่วคราว เนื่องจากกระแสไฟฟ้าจะส่งผลกระทบต่อร่างกายให้หยุดชะงักอย่างรุนแรง เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จึงใช้เครื่องมือเหล่านี้เฉพาะในกรณีที่มีการต่อต้านอย่างรุนแรง แต่ไม่มีอาวุธ

[กลับ](#)[ต่อไป](#)

คุณลักษณะของปืนไฟฟ้า ยี่ห้อ Tasers รุ่น X2 ที่ ตร. จัดหา

ระบบการทำงาน

- ตัวเป็นผลิตจากวัสดุโพลีเมอร์
- ปล่องกระแส DC ประมาณ ๑๒,๐๐๐ โวลต์ เพื่อรบกวนประสาทส่วนกลางในการควบคุมร่างกาย ล็อคกล้ามเนื้อให้ผู้ที่ถูกยิงไม่สามารถบังคับร่างกายตัวเองได้
- การปล่อยกระแสจากการยิง หรือการปล่อยกระแสซ้ำ ครั้งละ ๕ วินาที
- สามารถบรรจุตลับกระสุนได้ ๒ ตลับ ๆ ละ ๒ ลูกดอก และสามารถยิงต่อเนื่องได้ทั้ง ๒ นัด (๔ เขียว) เป้าหมายจะต้องถูกลูกดอกยิงเข้า ๒ นัด การทำงานถึงจะเต็มระบบ
- ตัวปืนมีลำแสงเลเซอร์และไฟฉายเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการเล็งยิงไปที่เป้าหมาย
- ระยะยิงที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ระยะที่ ๔-๕ เมตร
- มีจอแสดงผลสถานะของแบตเตอรี่ ชนิดระยะของตลับกระสุน เวลาในการปล่อยกระแส และสามารถใส่สายเคเบิลดึงข้อมูลการใช้เพื่อเป็นพยานในชั้นศาล
- อายุของตลับและแบตเตอรี่ ๕ ปี แต่จะอาร์คทดสอบกระแสได้ ๕๐๐ ครั้ง หากทำทุกวันจะมีอายุประมาณ ๑ ปี ๖ เดือน

รายละเอียดคุณลักษณะปืนไฟฟ้า Taser X๒

- การโหลด (๒) คาร์ทริดจ์ในเป้าหมายเหตุการณ์พลาดหรือมีหลายเป้าหมาย
- สายตาเลเซอร์ LED คู่เพื่อแสดงตำแหน่งที่จะเปิดตัวโพรบทั้งสองในตลับหมึกแต่ละตัวอย่างแม่นยำ
- Pulse Calibration System ให้ปริมาณประจุไฟฟ้าที่ต้องการและปรับเทียบใหม่ ๒๐ ครั้งทุกวินาที
- จอแสดงข้อมูลส่วนกลาง (CID) ระบุระดับพลังงานการวินิจฉัยตัวเองข้อมูลสถานะประเภทตลับหมึกและนาฬิกา
- อาร์คไฟฟ้าสามารถใช้เพื่อยับยั้งผู้ร้ายจากการโจมตี
- ไม่มีผลกระทบหรือการปนเปื้อนต่อผู้โจมตีและปลอดภัยกว่าเทคโนโลยี CEW ก่อนหน้าถึง ๔๐%
- แบตเตอรี่ Performance Power Magazine (PPM) ช่วยให้สามารถจับคู่ได้มากถึง ๕๐๐ ครั้งเพื่อประสิทธิภาพที่ดีขึ้น
- สวิตช์ความปลอดภัยทั้งสองหน้าเพื่อป้องกันการปล่อยโดยไม่ได้ตั้งใจ
- ไฟฉาย LED ในตัวเพื่อให้แสงสว่างในสภาพแวดล้อมที่มืด

- การป้องกันสภาพอากาศที่ได้รับการจัดอันดับตามมาตรฐาน IPX๒ ให้ความทนทานต่อฝนและความชื้นได้ดีขึ้น
- ตัวเครื่องผลิตจากโพลีเมอร์ทนแรงกระแทกสูงเพื่อความทนทานอย่างแท้จริง
- อัปเดตเฟิร์มแวร์ผ่านทางออนไลน์
- รวมช่องหนังเพื่อความสะดวกในการพกพาแบบแฮนด์ฟรี
- ช่วง: ๑๕ ฟุต (๔.๖ ม.) ช่วง
- ขนาด w / PPM: ๗.๘ "L x ๑.๗" W x ๔.๒ "H
- ขนาด w / o PPM: ๗.๘ "L x ๑.๗" W x ๓.๘ "H
- น้ำหนักพร้อม PPM และ ๒ ตลับ: ๑.๐ ปอนด์
- น้ำหนักไม่รวม PPM และ ๒ ตลับ: ๐.๖ ปอนด์
- ช่วงอุณหภูมิในการทำงาน / การจัดเก็บ: -4°F [-20°C] ถึง 122°F [50°C]
- รับประกันการเปลี่ยนตลอดอายุการใช้งาน (หากสูญหายระหว่างการโจมตี)
- TASER®เป็นเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนของ Axon เดิมชื่อ TASER International, Inc.
- ผลิตในอเมริกา.

ข้อควรระวัง

ต้องประเมินสถานการณ์ล่วงหน้า ดังนี้

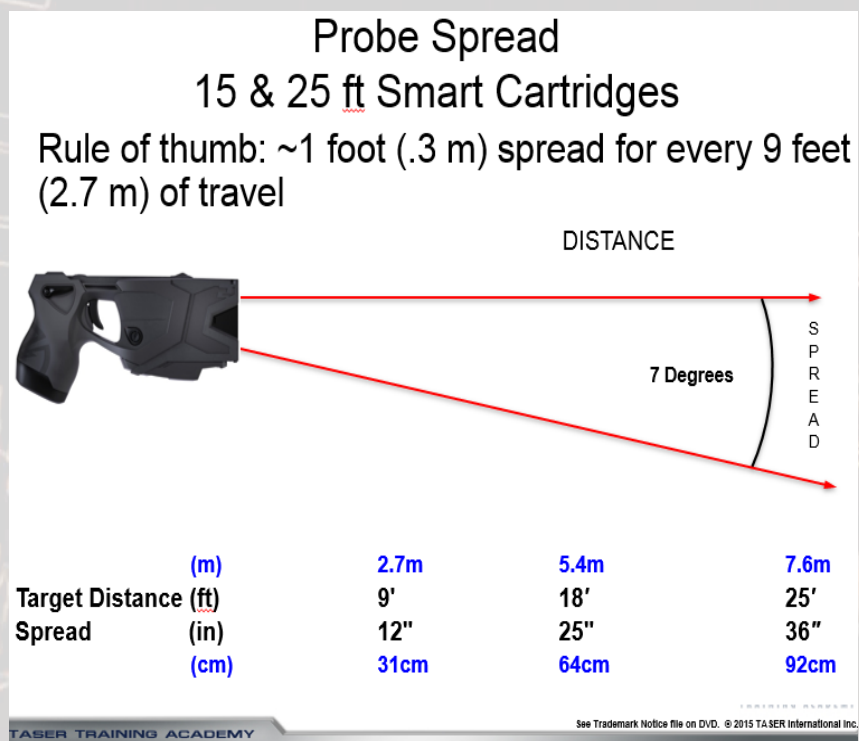
- เมื่อยิงไปแล้วผู้ถูกยิงจะล้มไปตกน้ำ ตกกระเบื้อง ล้มไปทับเหล็กแหลม ทำให้ได้รับอันตราย
- ห้ามยิงลูกดอกไปที่ศีรษะ อวัยวะสืบพันธุ์

ตำแหน่งการยิงลูกดอกกระสุน

ตำแหน่งที่ควรยิง

ระยะหวังผล ที่ ๔-๕ เมตร

กลับ

ต่อไป

การใช้อุปกรณ์จับกุมระยะไกลด้วยเชือกรัด

Borawrap

- Borawrap ถือเป็น Non lethal weapons (อาวุธที่ไม่ทำให้ถึงตาย) ที่สามารถปล่อยเชือกวัสดุ Kevlar ความยาว ๒.๕ เมตร ออกไปด้วยความเร็ว ๑๙๕ เมตรต่อวินาทีเพื่อให้เชือกพันและรัดผู้ต้องสงสัย มีระยะหวังผลอยู่ที่ ๓-๘ เมตร
- ปลายของเชือกแต่ละด้าน ประกอบด้วย ตะขอเกี่ยว ๔ แฉก ซึ่งออกแบบมาเพื่อยึดติดกับเสื้อผ้า และสามารถหยุดความเคลื่อนไหวของเป้าหมายได้ชั่วคราว โดยไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ
- BolaWrapช่วยให้เจ้าหน้าที่ มีความสามารถในการควบคุมและจับกุมเป้าหมายได้โดยใช้ความรุนแรงน้อยที่สุด

ส่วนประกอบของอุปกรณ์จับกุมระยะไกลด้วยเชือกรัด

[กลับ](#)

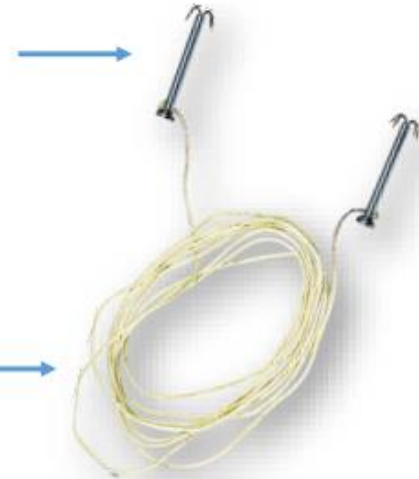
[ต่อไป](#)

ส่วนประกอบของอุปกรณ์จับกุมระยะไกลด้วยเชือกรัด

• ตะลึงเชือก

ตะลึงเชือก 4 แฉก
(น้ำหนัก 3.7 กรัม)

สายเคฟลาร์ ยาว
2.5 เมตร
(ทนต่อแรงดึง
220 - 380
ปอนด์)

← แผ่นครอบตะลึง

← ตัวตะลึง

← ลูกเบร็ก ขนาด .380
(ตัวสร้างแรงดันเพื่อ
ปล่อยตะลึงเชือก)

กลับ

ต่อไป

เหตุการณ์ที่เหมาะสมใช้ Bola Wrap

บุคคลลุ่มคลั่ง

ทำร้ายตัวเอง

ทำร้ายผู้อื่น

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

ภาพการใช้ Bola Wrap

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

การใช้ไม้ง่ามระงับเหตุบุคคลคลุ้มคลั่ง

๑. วัตถุประสงค์การใช้ไม้ง่าม

- หลักการและแนวคิดในการใช้ไม้ง่ามในการเข้าระงับเหตุ เป็นไปตามหลักการใช้กำลัง ตามคู่มือปฏิบัติมาตรฐานในการเข้าเผชิญเหตุของเจ้าหน้าที่สายตรวจ ๒๕๕๙ บทที่ ๔ การพิจารณาใช้อาวุธที่ไม่ถึงตายเพื่อควบคุมตัว จับกุม โดยไม่ให้เกิดการสูญเสียชีวิต และเพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่
- ไม้ง่ามใช้เพื่อเป็นการสร้างระยะห่างที่ปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ และ ในขณะเดียวกันใช้ควบคุมตัวผู้ก่อเหตุให้เสียหลักล้มเพื่อความได้เปรียบในการเข้าไปปลดอาวุธในมือและจับกุมใส่กุญแจมือ โดยผู้ถูกจับกุมจะต้องไม่ได้รับบาดเจ็บโดยไม่จำเป็น

การออกแบบและวัสดุที่ใช้สร้างไม้ง่าม

๒. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างไม้ง่าม

- วัสดุที่ใช้ควรเป็นโลหะที่ไม่หนักมากแต่แข็งแรงและต้องทำให้ไม่มีคมโดยตลอดทั้งอุปกรณ์
- ความยาวของไม้ง่าม ยาว ๓ เมตร โดยแบ่งเป็นเป็นช่วงละ ๑ เมตร คือ
 - ๑) ช่วงที่หนึ่ง ตั้งแต่ปลายด้ามจับขึ้นไป ๑ เมตร เป็นช่วงที่เจ้าหน้าที่ใช้จับ
 - ๒) ช่วงที่สอง ตั้งแต่ช่วงต่อถึง ๒ เมตร เป็นช่วงที่เพื่อระยะความยาวของอาวุธที่ผู้ก่อเหตุใช้
 - ๓) ช่วงที่สาม ตั้งแต่ช่วง ๒ เมตร ถึงปลายไม้เป็นช่วงที่ใช้สัมผัสตัวและควบคุม ซึ่งคนร้ายอาจใช้แขนเอื้อมมาในระยะ ๑ เมตร โดยมีมือเปล่าหรือมีดสั้น
- การออกแบบการใช้งานสำหรับ ๑ ทีม ปฏิบัติ ควรใช้ ๔ ไม้ง่าม ดังนี้
 - ๑) ไม้ง่ามครึ่งวงแหวนดันลำตัว ออกแบบโดย ส่วนปลายไม้ง่าม เป็นครึ่งวงกลม มีความกว้างรัศมีประมาณ ๑ ลำตัวคน (๑๘ - ๒๐ นิ้ว)
 - ๒) ไม้ง่ามเกี่ยวขา ๒ ขา ออกแบบลักษณะคล้ายเขาวัว โดยปลายไม้ทำเป็นรูปตัว V หรือ ครึ่งวงกลมตามข้อ ๑ แต่รัศมีน้อยกว่า โดยด้านปลายทั้ง ๒ ข้าง ดัดโค้งเพื่อใช้ในการเกี่ยวขาทั้ง ๒ ข้าง
 - ๓) ไม้ง่ามสำหรับใช้เกี่ยวขา ๑ ข้าง ออกแบบโดยด้านปลาย ทำเป็นรูปตะขอ ครึ่งวงกลม (รัศมีประมาณ ๘-๑๐ นิ้ว)
 - ๔) ไม้ง่ามค้ำแขน ออกแบบโดยด้านปลาย เป็นรูปครึ่งวงกลม (รัศมีประมาณ ๘ - ๑๐ นิ้ว)

การออกแบบและวัสดุที่ใช้สร้างไม้ง่าม

๑. ไม้ง่ามสำหรับใช้ค้ำยันลำตัว

๒. ไม้ง่ามสำหรับใช้เกี่ยวข้อพับขาทั้งสองข้าง

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

การออกแบบและวัสดุที่ใช้สร้างไม้ง่าม

๓. ไม้ง่ามสำหรับใช้เกี่ยวขา ๑ ข้าง

๔. ไม้ง่ามค้ำแขน

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

๓.รูปแบบการประกอบทีม

ใช้รูปแบบการประกอบทีมของการควบคุมฝูงชนแบบ UN

๑) ทีมเจรจา สายตรวจ จยย.เขต

๒) ทีมหลัก ทีมใช้อุปกรณ์

- รูปแบบจัดทีม ๒ นาย คนที่หนึ่งใช้โล่ คนที่สองไม้ครึ่งวงแหวนดันลำตัว
- รูปแบบจัดทีม ๓ นาย คนที่หนึ่งใช้โล่ คนที่สองไม้ครึ่งวงแหวนดันลำตัว คนที่สามไม้หน้าวัวเกี่ยวขา
- รูปแบบจัดทีม ๔ นาย คนที่หนึ่งใช้โล่ คนที่สองไม้ครึ่งวงแหวนดันลำตัว คนที่สามไม้หน้าวัวเกี่ยวขา คนที่สี่ไม้ค้ำแขน
- รูปแบบจัดทีม ๕ นาย คนที่หนึ่งใช้โล่ คนที่สองไม้ครึ่งวงแหวนดันลำตัว คนที่สามไม้หน้าวัวเกี่ยวขา คนที่สี่ไม้ค้ำแขน คนที่ห้าไม้เกี่ยวขาเดี่ยว

หมายเหตุ กรณีใช้โล่พลาสติก เพื่อให้สามารถตรวจการณ์มองเห็นผู้ก่อเหตุ และ มือข้างที่ถืออาวุธได้

๓) ทีมคุ้มกัน

- อยู่ด้านหลัง ฉีกตัวทำมุม Combat L หรือ V
- อุปกรณ์ในการคุ้มกันเป็นไปตามระดับการใช้กำลัง ระดับอาวุธที่ไม่ถึงตาย เช่น ปืนยิงตาข่าย กระสุนยาง สเปรย์พริกไทย ปืนไฟฟ้า และอาวุธปืน

อุปกรณ์ที่ใช้ ๑ ทีม

๑. พลโล่

๒. พลไม้จ้ำม

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

๔. หน้าที่ของแต่ละตำแหน่ง (อธิบายเฉพาะทีม ๔ นาย)

๑. พลโล่ ใช้โล่พลาสติก มีหน้าที่

๑.๑ นำพาทีมไปสู่จุดที่ผู้ก่อเหตุอยู่ เพื่อป้องกันการขว้างปาสิ่งของ หรือตรวจการณ์ บอกสิ่งที่เห็นให้ทีมทราบถึงตำแหน่งคนร้าย ตำแหน่งพรณ อาวุธที่ใช้ โดยเน้นที่มือ เอว และสิ่งของที่จะคว้าจับเป็นอาวุธใกล้ตัว

๑.๒ พลโล่เมื่อได้ระยะ ๒๑ ฟุต ให้โล่หยุดแล้วให้เป็นที่ของทีมไม่ง่าม

๑.๓ พลโล่ให้ปรับตำแหน่งไปด้านมือผู้ก่อเหตุที่ถืออาวุธ และรอจนกว่าทีมไม่ง่ามจำทำให้ล้มลง

๑.๔ พลโล่จะใช้โล่เข้าหาผู้ก่อเหตุที่ล้มลงแล้ว โดยทำตัวให้ต่ำแล้วใช้สองมือที่จับโล่กดทับมือข้างที่ถืออาวุธ ใช้การมองผ่านโล่ใส จากนั้นให้ทำการพิจารณาความปลอดภัยในการปลดอาวุธตามศิลปป้องกันตัว

๑.๕ พลโล่จะเพิ่มน้ำหนักในการกดมือและท่อนแขนได้โดยใช้เท้าเหยียบที่ตัวโล่เพื่อเพิ่มน้ำหนักในการกด

๒. พลไม้จุ่มครึ่งวงแหวนดันตัว มีหน้าที่

๒.๑ เป็นไม้หลักในการดันตัวผู้ก่อเหตุให้ห่างออกไปและเสียหลักไปด้านหลัง โดยต้องสัมพันธ์กับไม้จุ่มหน้าวัวเกี่ยวขา

๒.๒ พลไม้ครึ่งวงแหวนดันตัวให้ตามติดจนกระทั่งผู้ก่อเหตุล้มลงแล้วใช้แรงกด ไม่ให้ผู้ก่อเหตุลุกขึ้นยืนได้อีก จนกว่าจะใส่กุญแจมือหรือเครื่องพันธนาการได้

๒.๓ หากพิจารณาแล้ว ผู้ก่อเหตุถูกควบคุมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ได้แล้วอาจเปลี่ยนมาใช้ควบคุมขาทั้งสองข้าง หรือวางไม้แล้วช่วยใช้มือจับขา

๓. พลไม้หน้าวัวเกี่ยวขาทั้ง ๒ ข้าง มีหน้าที่

๓.๑ เป็นไม้ที่บิดให้เป็นเส้นตรงลอดผ่านหว่างขาผู้ก่อเหตุไปด้านหลัง แล้วบิดให้ตะขอน้ำวัวทั้งสองข้างอยู่ในตำแหน่งที่จะเกี่ยวข้อพับหัวเข่า แล้วดึงให้ส่วนทางกับ ไม้จุ่มครึ่งวงแหวนดันตัว เพื่อให้เสียหลักล้มลง

๓.๒ ไม้นี้หากเกี่ยวขา ๒ ข้างไม่ได้ อาจต้องเกี่ยวให้ดึงให้ได้ ๑ ขา ในตำแหน่งข้อพับหัวเข่าเช่นกัน เพื่อให้ผู้ก่อเหตุเสียหลักล้มลงกับพื้น

๓.๓. ไม้นี้หากจำเป็นจะสามารถช่วยใช้ในการดันขา หรือลำตัวผู้ก่อเหตุได้ เนื่องจากออกแบบมาให้ทำงานได้ ๒ ลักษณะ

๔. พลไม้ค้ำแขน มีหน้าที่

๔.๑ ให้ปรับตำแหน่งที่สามารถค้ำแขนข้างที่ถืออาวุธในมือของผู้ก่อเหตุได้ หากไม่ได้ให้รอจังหวะที่ผู้ก่อเหตุล้มลงก่อน (พลโล่ห้ามเข้าไปก่อน)

๔.๒ เมื่อผู้ก่อเหตุล้มลงแล้ว ให้ค้ำยันแขนข้างที่ผู้ก่อเหตุถืออาวุธ เพื่อช่วยลดการเคลื่อนไหวให้พลโล่เข้าไปกดทับแล้วปลดอาวุธ

๔.๓ เมื่อพลโล่ปลดอาวุธได้แล้ว ให้วางไม้แล้วรีบไปช่วยควบคุมแขนอีก ๑ ข้างที่ไม่มีอาวุธ

หมายเหตุ - การจับไม้ง่าม ให้จับปลาย หรือ บริเวณส่วนที่ ๑

- หากมีกำลังพล อาจเพิ่มพลโล่ หรือ จัดทีมไม้ง่ามมากกว่า ๑ ทีม ได้ แต่ต้องมีเอกภาพและความชัดเจนในการควบคุมสั่งการ เพื่อป้องกันความสับสน ทั้งผู้ก่อเหตุ และ เจ้าหน้าที่

๕.การดำเนินกลยุทธ์ (อธิบายรูปแบบจัดทีม ๔ นาย)

- ๑) การเคลื่อนที่เข้าหาผู้ก่อเหตุ
 - ให้ประกอบกำลังหลังที่กำบัง เช่นรถยนต์สายตรวจ โดยต้องตรวจการณ์เห็นตำแหน่งของผู้ก่อเหตุได้ก่อนที่จะเข้าประชิดตัว
 - ประกอบกำลังตามข้อ ๓.
- ๒) แสดงตัว เจริญ หรือ ใช้คำสั่งด้วยวาจาให้วางอาวุธลง สั่งเพียง ๑ คน (One voice)
- ๓) คำบอกคำสั่ง เมื่อจะจับกุม หัวหน้าชุดให้ใช้ที่เข้าใจง่าย เช่น ว.๒๐ ว.๒๐ โดยให้ทุกนายทวนคำสั่งเพื่อให้ทุกนายเข้าปฏิบัติได้พร้อมกัน
- ๔) การเข้ากระทำการจับกุมโดยไม่จำเป็นต้องเข้าพร้อมกันทุกทิศทาง จึงจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้ก่อเหตุเสียหลักล้มลงได้ง่าย
- ๕) การสร้างความปลอดภัยในการเข้าไปปลดอาวุธ และการใช้เจ้าหน้าที่มากกว่า ๑ นาย ในการควบคุมตัวให้ผู้ก่อเหตุนอนคว่ำหน้า แล้วช่วยกันใส่กุญแจมือไว้ด้านหลัง
- ๖) การดันตัว และ การนำพา
- ๗) การรายงานผลการปฏิบัติ และ การขอสนับสนุนรถพยาบาล กู้ชีพ กรณีมีผู้ได้รับบาดเจ็บ เป็นโอกาสแรก รวมทั้งการปฐมพยาบาลผู้ก่อเหตุ หากได้รับบาดเจ็บจากการต่อสู้

๖.แนวทางปฏิบัติในพื้นที่ปฏิบัติการที่แตกต่างกัน

- ๑) ที่โล่ง ล้อมเข้าทุกทิศทาง
- ๒) ที่ด้านหลังเป็นกำแพง เป็นผนัง หรือที่ใหญ่ ให้ใช้ไม้ดันติดกำแพง พร้อมกับการเฝ้าระวังให้เสียหลัก
- ๓) ในห้องหรืออาคาร
 - ปฏิบัติตามหลัก BES หรือการตรวจค้นอาคาร โดยพลโล่ อาจเรียกชื่อ และฟังเสียง เพื่อประมาณตำแหน่งของผู้ก่อเหตุ
 - พลโล่เป็นผู้อยู่หน้าเมื่อเปิดห้องได้แล้ว ให้ทำหน้าที่คุ้มกัน และตรวจการณ์ รายงานตำแหน่ง อาวุธที่คนร้ายใช้
 - จากนั้นประกอบทีม พลโล่นำเข้าห้องก่อน แต่ ไม่ต้องไปต่อ โดยให้ทีมไม่เข้ามาเข้าต่อหลัง กระจายกำลังเข้าทิศทางเดียวทางด้านหน้า
 - ดันให้ผู้ก่อเหตุติดผนังหรือกำแพง เพื่อลดการเคลื่อนที่ พร้อมๆกับการเกี่ยวให้ล้มลงให้ปฏิบัติตามข้อ ๒ แต่ชุดปฏิบัติจะเข้าไปทิศทางด้านหน้าด้านเดียว

๗. ขั้นตอนการนำหน่วยในการเข้าเผชิญเหตุ

- ขั้นการรับแจ้ง ข้อมูลของผู้ก่อเหตุ จำนวน อาวุธที่ใช้ สถานที่เกิดเหตุ ผู้ได้รับบาดเจ็บที่ติดอยู่ในเหตุการณ์
- ขั้นการตรวจสอบเหตุและหาข้อมูลเพิ่มเติมจากสายตรวจจักรยานยนต์
- ประเมินสถานการณ์
- การระดมพล เตรียมอุปกรณ์ของหัวหน้าชุดและอุปกรณ์ที่ต้องใช้
- การกำหนดจุดบัญชาการเหตุการณ์ ณ ที่เกิดเหตุ และวางแผนฉุกเฉิน
- การประสานงานระหว่างสายตรวจจรดยนต์ และ สายตรวจจรด จยย.ที่ไปที่เกิดเหตุชุดแรก
- วางแผนแบ่งกำลัง และกำหนดวิธีปฏิบัติทั้งแผนหลัก และ แผนสำรอง
- การปฏิบัติตามแผน
- การแก้ไขปัญหา และ การสนับสนุนการปฏิบัติของส่วนสนับสนุน หรือ กองหนุน (กรณีมีกำลังมาก)
- การสื่อสารเกี่ยวกับการกู้ชีพ และ การรายงานสถานภาพ ผลการปฏิบัติ
- การเคลื่อนย้าย
- การกันสถานที่เกิดเหตุ และ เก็บพยานหลักฐานเพื่อใช้ในการดำเนินคดี
- การประเมินผลการปฏิบัติภายหลัง

๘.การเตรียมแผนฉุกเฉิน

- แผนสายแพทย์
 - กู้ภัย
 - มูลนิธิ
- การอำนวยความสะดวกด้านการจราจร
- แผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๙.ข้อห้ามการใช้และข้อพึงระลึก

- ไม่จำกัดใช้ในการควบคุม ไม่ใช่มีไว้ตี ทำร้ายผู้ก่อเหตุ
- ต้องระวังการได้รับบาดเจ็บของผู้ก่อเหตุ โดยการใช้กระแทกจุดสำคัญของร่างกาย ได้แก่ ลูกกระเดือก ท้ายทอย ลิ้นปี่ ขอตอหัวเข่า ข้อศอก ใบหน้า ศีรษะ
- ผู้ก่อเหตุส่วนใหญ่ เป็นผู้ป่วย เรามีหน้าที่ควบคุมสถานการณ์ และเป็นการช่วยเหลือ
- เมื่อผู้ก่อเหตุสามารถไปใช้อาวุธอื่น เช่น ปืน เจ้าหน้าที่ต้องทิ้งไม้จ้ำม ตอบโต้ และหาที่กำบัง โดยต้องฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ จะทำให้ปลอดภัยขึ้น

การใช้เครื่องส่งเห/ปืนยิงตาข่าย

คุณลักษณะเฉพาะ

๑. วัตถุประสงค์การนำไปใช้งาน

ใช้ในการกักจับกุมคนร้ายที่มีอาวุธไม่ร้ายแรง เพื่อไม่ให้คนร้ายได้รับบาดเจ็บหรือเป็นอันตราย และในการระงับเหตุของเจ้าหน้าที่

๒. ลักษณะทั่วไป

- ๒.๑ เครื่องส่งแหมีลักษณะรูปร่างทรงกระบอก ทำด้วยโลหะและวัสดุสังเคราะห์
- ๒.๒ กระบอกที่ใช้บรรจุแหทำด้วยวัสดุสังเคราะห์ SUPERLENE สีดำ กลิ้งขึ้นรูป
- ๒.๓ ชุดท่อส่งแหทำด้วยโลหะ มีช่องบรรจุลูกสูบจำนวน ๖ ช่อง
- ๒.๔ ด้ามจับทำด้วยโลหะ ภายในด้ามจับบรรจุชุดควบคุม การปล่อยเครื่องกำเนิดแก๊ส
- ๒.๕ เครื่องกำเนิดแก๊ส ที่ใช้ผลักดัน ลูก สูบ เพื่อ ส่งแหให้พุ่งออก ไป ด้านหน้า บรรจุในหลอดโลหะ
- ๒.๖ มีมือจับสามารถเก็บพับได้และกระชับมือในการใช้งานจัดเก็บสะดวกมากยิ่งขึ้น
- ๒.๗ มีหูเกี่ยวพร้อมสายสะพายเพื่อสะดวกในการพกพาปฏิบัติหน้าที่

๓. ลักษณะเฉพาะทางวิชาการ

๓.๑ เครื่องส่งหมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่มากกว่า ๑๓๐ มิลลิเมตร

๓.๒ เครื่องส่งหมีครบชุดมีความยาว ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ มิลลิเมตร

๓.๓ แห่ถักด้วยเชือกผสมไนลอน ความยาวจากตีนแห่ถึงจอมแห ไม่น้อยกว่า ๖ ฟุต มีตุ้มยาง ๖ ตุ้ม ทำหน้าที่เป็นลูกสูบส่ง
แห

๓.๔ แห มีเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

๓.๕ ระยะยิงหวังผล ไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตรลงมา

๓.๖ คลอบคลุมพื้นที่เป้าหมายได้ไม่น้อยกว่า ๓ ตารางเมตร

การใช้ระเบิดแสงเสียงสำหรับการฝึก ชนิดเสียง ๓ ครั้ง Flash bang

๑. วัตถุประสงค์การนำไปใช้งาน

- ใช้เป็นเครื่องมือกำเนิดแสงเสียงของเจ้าหน้าที่ประกอบการปฏิบัติการทางยุทธวิธี และการฝึกซ้อมทางยุทธวิธี ฯลฯ
- ช่วยสร้างความชะงักงันในการระงับชุดมุนทะเลาะวิวาท เพื่อให้เจ้าหน้าที่เข้าไปทำการแยกทั้งสองฝ่ายออกจากกันได้โดยสะดวก ในสถานที่สาธารณะ

ข้อห้าม ใช้ไม่ได้กับสถานที่โรงพยาบาล ภายในอาคาร
ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

การใช้ระเบิดแสงเสียงสำหรับการฝึก ชนิดเสียง ๓ ครั้ง

Flash bang

๒. คุณสมบัติทั่วไป

๒.๑ ตัวเปลือกนอกเป็นโลหะรูปทรงกระบอก

กลม

๒.๒ ส่วนหัวขึ้นรูปด้วยโลหะ ประกอบด้วย

๒.๒.๑ หัวเรือนขนวน

๒.๒.๒ ชุดเข็มแทงขนวน

๒.๒.๓ ชุดขนวนถ่วงเวลา

๒.๒.๔ กระเดื่องนิรภัย

๒.๒.๕ กนิรภัย

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

๓. ลักษณะเฉพาะทางวิชาการ

๓.๑ ชุดชนวนถ่วงเวลาประกอบด้วย Primer ชนิดกระทบแตก ระยะเวลา ๒-๓ วินาที

๓.๒ การทำงานเมื่อโยนหรือขว้างออกไป จะเกิดแสงวาบทำให้สายตาพร่ามัวและเกิดเสียงดังต่อเนื่อง ๓ ครั้ง

๖. คุณลักษณะอื่นๆ

รุ่น

CSB – FB ๓

ขนาด

เส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๕ มม. ยาว ๑๒๐ มม.

น้ำหนัก

๓๑๐ กรัม

ระดับความดังของเสียงที่ระยะ ๑.๕ เมตร จากลูกระเบิด ๑๖๐ เดซิเบล

การออกแบบความปลอดภัย เปลือกลูกระเบิดผลิตจากอลูมิเนียม ซึ่งจะไม่เกิดการแตกหักเป็นสะเก็ดที่เป็นอันตรายเมื่อระเบิดทำงาน มีระบบล๊อคสองชั้น คือล๊อคด้วยสลักและห่วง

การใช้อาวุธปืนทางยุทธวิธี

เป็นรูปแบบการฝึกเพื่อใช้ในการตรวจค้นภายในอาคารโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ในชุดปฏิบัติการ เมื่อมีการเคลื่อนที่ในทิศทางต่าง ๆ

๑.๑ ท่าเตรียมใช้ปืน เป็นการถือปืนพร้อมใช้โดยถือปืนด้านหน้าสองมือระดับเข็มขัด ปากกระบอกเฉียงลงพื้น

ท่าเตรียมใช้ปืน

ท่าเตรียมใช้ปืน

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

๑.๒ ท่าพักปืน เป็นการจับปืนด้วยมือถนัด ดึงปืนไว้ชิดลำตัวที่ระดับหน้าอก ข้อศอกชิดลำตัวทั้งสองข้างหักข้อมือที่ถือปืนลง โดยแบ่นปืนวางไว้หลังมือที่ไม่ถนัด ปากกระบอกเฉียงลงพื้นด้านข้าง

ท่าพักปืน

ท่าพักปืน

[กลับ](#)[ต่อไป](#)

๑.๓ ทำใช้ปืน เป็นท่าตรวจการและควบคุมพื้นที่โดยพุ่งปืนไปด้านหน้า ปากกระบอกปืน ชี้ไปที่เป้าหมาย
ศูนย์ปืนอยู่ระดับคางและมองด้วยตาทั้งสองข้าง

ทำใช้ปืน

ทำใช้ปืน

กลับ

ต่อไป

๑.๔ ทำดิ่งปืน เป็นการถือปืน จับปืนสองมือ ดิ่งปืนชิดลำตัวระดับหน้าอก ศอกแนบลำตัวทั้งสองข้าง โดยปืนชี้ไปยังเป้าหมาย

ทำดิ่งปืนชิดตัว

ทำดิ่งปืนชิดตัว

[กลับ](#)

[ต่อไป](#)

องค์ประกอบของการตัดสินใจใช้อาวุธปืน

อาวุธ

เครื่องมือทางกายภาพใด ๆ ที่คนร้ายหรือผู้ก่อเหตุก่อให้เกิดการเสียชีวิตหรือการบาดเจ็บทาง

กายอย่างร้ายแรง เช่น

- มีด
- ไม้เบสบอล
- ขนาดของบุคคล
- ปืน

โอกาส

มีสองประการ คือ

- การเข้าถึงอาวุธได้ทันทีโดยไม่ติดขัด
- ระยะหวังผลสูงสุดของอาวุธนั้น

กฎ ๒๑ ฟุต (๗ เมตร)

อาวุธ

โอกาส

กำลังขั้นเด็ดขาด
Deadly Force

การกระทำ โดยเจตนา

การกระทำของคนร้ายหรือผู้ก่อเหตุ หรือบุคคลต้องสงสัย

การกระทำอันเป็นเหตุเชื่อได้ว่าจะก่อให้เกิดการเสียชีวิต หรือบาดเจ็บทางกายอย่างร้ายแรง

กลับ

ต่อไป

ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อมีการยิงปะทะด้วยอาวุธปืน

การใช้หลัก ๔C ภายหลังการปะทะด้วยอาวุธปืน

- Combat breaching : การสลุบหลุมหาใจเข้าลึกๆ หลายๆ ครั้ง เพื่อเติมออกซิเจนให้สมอง ลดความตื่นเต้น
- Cover & Concealment : การพิจารณาที่กำบังหรือซ่อนพราง เพื่อความปลอดภัยของตนเองและเจ้าหน้าที่
- Condition : การตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่สำคัญ คือ ๑.ตรวจสอบตนว่าถูกยิงหรือไม่
๒. ตรวจสอบอาวุธปืนว่ายิงไปหรือไม่ มีอะไรติดขัดหรือไม่
- Communication : การสื่อสารทุกวิถีทางเพื่อให้สถานการณ์มีระดับอันตรายน้อยลง การขอรับการสนับสนุน กำลังเสริม หน่วยงานสายแพทย์ ฯ